KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma

Jani Vartiainen

OHJELMISTOYRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Opinnäytetyö
Marraskuu 2016

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2016
Liiketalouden koulutusohjelma

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
p. 013 260 600

Tekijä
Jani Vartiainen

Nimeke
Ohjelmistoyrityksen tilinpäätösanalyysi

Toimeksiantaja
Ohjelmistoyritys

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tilinpäätösanalyysi ohjelmistoyritykselle. Tavoitteena oli erilaisten tilinpäätöksen tunnuslukujen ja kassavirta-analyysin avulla saada kuva yrityksen taloudellisen tilan kehittymisestä vertailuvuosien aikana sekä saada selville, kuinka yritys on menestynyt taloudellisesti keskeisiin kilpailijoihin ja toimialan yrityksiin verrattuna. Työn toimeksiantaja on yritys, jonka toimiala on ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus.

Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään tilinpäätösanalyysin vaiheita, menetelmiä, sen pohjalta tehtäviä analyysejä ja tilinpäätöstietojen oikaisuvaatimuksia, yleisimpiä tunnuslukuja sekä kassavirta-analyysiä. Opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena opinnäytetyönä, jonka lisäksi työssä on myös tapaustutkimuksen ja vertailevan tutkimuksen piirteitä. Tutkimuskohteiksi valittiin tilikaudet 2012-2015. Kohdeyritykseltä saatiin käyttöön kilpailijaraportti, jota on hyödynnetty tässä opinnäytetyössä.

Työn tuloksena saatiin selville kohdeyrityksen taloudelliset vahvuudet ja heikkoudet. Kohdeyritys on pystynyt kasvattamaan liikevaihtoaan kaikkina vertailuvuosina ja sen kannattavuus on hyvällä tasolla niin kilpailijoihin kuin toimialaan nähden. Yrityksen pieni oman pääoman määrä, heikot kassavarat sekä runsas vieraan pääoman määrä ovat taas suurimpia syitä yrityksen heikkoon vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen. Kassavirtalaskelmasta selvisi, että yrityksen tulorahoitus on riittänyt kattamaan juoksevat kulut, mutta investoinnit on pystytty kattamaan tulorahoituksella vain kahtena vertailuvuotena.

Kieli
suomi

Sivuja 74
Liitteet 10
Liitesivumäärä 13

Asiasanat
Tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi, kassavirtalaskelma

THESIS
November 2016
Degree Programme in Business Economics
Karjalankatu 3
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. 013 260 600

Author
Jani Vartiainen

Title
Financial Statement Analysis of Software Company

Commissioned by
Software company

Abstract

The purpose of this thesis was to give a financial statement analysis for the software company. The aim was, by utilising different kinds of financial ratios and a cash flow analysis, to get an impression of the financial situation of the company during the years of comparison, as well as to find out how the company has managed financially compared with the central competitors and other companies in the same field of operation. The client of this thesis is a company operating in the field of designing and manufacturing different kinds of software.

The theoretical framework handles the stages and methods of financial statement analysis, other analyses, the most common financial ratios and cash flow analysis. The thesis was carried out as a functional study with characteristics of a case study and comparative study included. Accounting periods 2012-2015 were chosen as the research subject. A report concerning competitors, given by the target company, was also utilised in this thesis.

As the result of the study, the target company's financial strong areas, as well as weaknesses, were revealed. The target company has managed to increase its turnover during every year of comparison and managed well in means of profitability in relation to competitors and the field of operation. The small amount of equity and cash resources and a large amount of liability are the most prominent reasons for the weak solvency and weak liquidity. The cash flow statement revealed that the company's income financing has sufficed to cover the running expenses of only two years of comparison.

Language	Pages 74
Finnish	Appendices 10
	Pages of Appendices 13

Keywords
Financial statement analysis, financial analysis, cash flow statement

Sisältö

1 Johdanto 5
1.1 Opinnäytetyön tavoite 5
1.2 Opinnäytetyössä käytetyt tutkimusmenetelmät 6
1.3 Opinnäytetyön rakenne 7
2 Tilinpäätösanalyysi 8
2.1 Tilinpäätös tilinpäätösanalyysin pohjana 8
2.2 Tilinpäätösanalyysin määritelmä ja käyttäjät 9
2.3 Tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät 12
2.4 Tilinpäätöksen pohjalta tehtävät analyysit ja käytön rajoituksia 16
2.5 Tilinpäätöstietojen oikaisuvaatimukset 19
3 Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut 21
3.1 Kannattavuuden tunnusluvut 21
3.1.1 Liikevaihto ja liikevaihdon muutos 22
3.1.2 Käyttökateprosentti 23
3.1.3 Liiketulosprosentti 24
3.1.4 Kokonaispääoman tuotto 25
3.1.5 Oman pääoman tuotto 25
3.1.6 Sijoitetun pääoman tuotto 26
3.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut 27
3.2.1 Omavaraisuusaste 28
3.2.2 Nettovelkaantumisaste 29
3.2.3 Suhteellinen velkaantuneisuus 29
3.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut 30
3.4 Tehokkuuden tunnusluvut 32
3.4.1 Liikevaihto henkilöä kohden 32
3.4.2 Liiketulos henkilöä kohden 33
3.4.3 Myyntisaamisten kiertonopeus 33
3.4.4 Ostovelkojen kiertonopeus 34
4 Kassavirta-analyysi 34
4.1 Kassavirta-analyysin jäämät 39
4.2 Kassavirtalaskelman tulkinta ja hyödyt 40
5 Kohdeyrityksen tilinpäätösanalyysi sekä vertailu keskeisiin kilpailijoihin ja toimialaan 41
5.1 Kannattavuuden tunnusluvut ja arviointi 43
5.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut ja arviointi 51
5.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut ja arviointi 56
5.4 Tehokkuuden tunnusluvut ja arviointi 58
5.5 Kassavirtalaskelman analysointi 62
6 Pohdinta 67
6.1 Tulokset ja arviointi 68
6.2 Luotettavuus 70
6.3 Opinnäytetyön eteneminen ja tutkimuksen onnistuminen 71
Lähteet 73

1 Johdanto

Opinnäytetyössä keskityttiin ohjelmistojen suunnittelun ja valmistuksen parissa toimivan yrityksen taloudellisen tilan arviointiin tilinpäätösanalyysin avulla. Yrityksen taloudellinen tila kiinnostaa eri näkökulmasta niin yrityksen omistajia, yrityksen johtoa, sidosryhmiä, rahoittajia, työntekijöitä kuin verottajaa. Tilinpäätöksen pohjalta tehtävät analyysit antavat kuvaa esimerkiksi yrityksen tilinpäätöshetken kannattavuudesta, vakavaraisuudesta ja maksuvalmiudesta.

Tilinpäätösanalyysi on yleinen tilinpäätöksen pohjalta tehtävä analyysi. Siinä yhdistyvät erilaisten tunnuslukujen laskeminen sekä niihin vaikuttavien tekijöiden arviointi. Tilinpäätösanalyysi auttaa vertailemaan yrityksen taloudellista kehitystä sekä taloudellista asemaa suhteessa saman toimialan kilpailijoihin. Analyysin ja erilaisten tunnuslukujen lukijan tulee kuitenkin ymmärtää, ettei pelkällä tilinpäätösanalyysillä voida arvioida yrityksen taloudellista tilaa. Siihen vaikuttavat myös mm. yrityksen markkina-asema, suhdannevaihtelut ja tekniikan kehitys. Yrityksellä voi myös olla hallussaan esimerkiksi patentteja, joiden todellinen arvo ei tule taseessa eikä siten tilinpäätösanalyysissä esille. Tilinpäätösanalyysi toimii siis pääasiassa yrityksen omistajien ja johdon tukena päätöksenteossa ja tulevaisuutta suunniteltaessa.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön päätavoite oli laatia kohdeyritykselle tilinpäätösanalyysi, jonka perusteella voidaan arvioida kohdeyrityksen taloudellisen tilan kehittymistä vertailujakson aikana. Kehitystä on arvioitu laskelmalla kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja tehokkuuden tunnuslukuja sekä analysoimalla niiden kehitystä ja kehitykseen vaikuttavia tekijöitä. Kassavirtalaskelman avulla selvitettiin, kuinka paljon rahaa yritykseen on tilikauden aikana tullut ja missä vaiheessa tulorahoitus on loppunut.

Alatavoitteina oli verrata yritystä sen viiteen keskeiseen kilpailijaan sekä toimialan yrityksiin. Kohdeyritys on teettänyt aiemmin kilpailijaraportin, jossa esitetään kilpailijoiden tunnuslukuja sekä kassavirta-analyysit. Vertaamalla tunnuslukujen kehitystä keskeisten kilpailijoiden ja saman toimialan keskimääräisiin tunnuslukuihin, pyrittiin saamaan käsitys, kuinka yritys on menestynyt taloudellisesti keskeisiin kilpailijoihin ja toimialan yrityksiin verrattuna. Tilinpäätösanalyysi laadittiin vuosien 2012-2015 virallisten tilinpäätösten perusteella. Tilinpäätösanalyysia hyödyntää yrityksen toimitusjohtaja.

1.2 Opinnäytetyössä käytetyt tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järkeistämistä. Toteutustapana voi alasta riippuen olla esimerkiksi kirja, kansio, opas, portfolio tai näyttely. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tulee yhdistyä käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnän keinoin. (Vilkka & Airaksinen 2003, 9). Tämä opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena opinnäytetyönä, sillä työllä on toimeksiantaja ja työssä pyritään selvittämään tutkittavan yrityksen taloudellinen asema, jota yrityksen johto voi käyttää jatkossa hyväksi kehittäessään yrityksen liiketoimintaa. Analyysimuotona on käytetty trendianalyysiä ja tunnuslukuanalyysia, joiden lisäksi yritykselle on laadittu kassavirtalaskelmat.

Opinnäytetyössä on piirteitä myös tapaustutkimuksesta ja vertailevasta tutkimuksesta. Tapaustutkimuksessa (case study research) pyritään tutkimaan syvällisesti vain yhtä tai muutamaa ilmiökokonaisuutta ja saamaan yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta yksityiskohtaista ja intensiivistä tietoa. Tapaustutkimuksessa huomioidaan tutkimuksen ajankohtaisuus: onko tapaus tutkittavissa tällä hetkellä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 130; Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 9–10.)

Vertailevassa tutkimuksessa tarkoituksena on hahmottaa valittujen tapauksien välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Vertailun kohteena ovat yksiköt, jotka on jollain tavoin todettu yhteismitallisiksi ja sen vuoksi vertailukelpoisiksi. Vertaileva tutkimus

voi perustua esimerkiksi tilastollisiin analyysimenetelmiin tai analyysimenetelmien käyttöön. (Alapuro & Arminen 2004, 7-13.)

Tähän opinnäytetyöhön tapaustutkimus ja vertaileva tutkimus on valittu, koska työssä pyrittiin saamaan kohdeyrityksen taloudellisesta asemasta mahdollisimman yksityiskohtaista tietoa. Yrityksen johto on valinnut kilpailevat yritykset ja todennut ne vertailukelpoisiksi. Vertailu toimialaan laajentaa tutkimuksen näkökulmaa.

Opinnäytetyössä on myös kvalitatiivisen tutkimuksen piirteitä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään mm. tutkittavan kohteen syvällisempään ymmärtämiseen ja kohdejoukon valitsemiseen tarkoituksenmukaisesti. Lisäksi kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimussuunnitelma muotoutuu opinnäytetyön edetessä. (Mäntyneva, Heinonen & Wrange 2008, 69-70; Hirsjärvi ym. 2007, 160.)

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön toisessa luvussa perehdytään tilinpäätösanalyysin tarkoitukseen, käyttäjiin, vaiheisiin ja menetelmiin, tilinpäätöksen pohjalta tehtäviin eri analyysimuotoihin sekä tilinpäätöstietojen oikaisuvaatimuksiin. Luku koostuu teoriaan perustuvasta tiedosta.

Kolmannessa luvussa pureudutaan tunnuslukuanalyysiin. Luku on jaettu alalukuihin, jotka muodostuvat kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja tehokkuuden tunnusluvuista. Alaluvuissa on kerrottu yksityiskohtaisesti kaikista tunnusluvuista, jotka on laskettu työn myöhemmässä vaiheessa. Neljännessä luvussa kerrotaan kassavirta-analyysin tarkoituksesta, sen erien syntymisestä, tulkinnasta ja hyödyistä. Molemmat luvut koostuvat teoriaan perustuvasta tiedosta.

Viides luku on jaettu yhteensä viiteen eri alalukuun, joista neljässä ensimmäisessä käsitellään kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja tehokkuuden tunnuslukuja. Kussakin alaluvussa tarkastellaan kohdeyrityksen kehi-

tystä vertailuvuosien aikana ja verrataan yrityksen tunnuslukuja sen keskeisimpiin kilpailijoihin sekä toimialan mediaanilukuihin. Viidennessä alaluvussa on esitetty kohdeyrityksen kassavirtalaskelmat vuosilta 2012-2015 ja analysoitu niitä.

2 Tilinpäätösanalyysi

2.1 Tilinpäätös tilinpäätösanalyysin pohjana

Tilinpäätös on lakisääteinen raportti, joka antaa kuvan yrityksen tilinpäätösajankohdan taloudellisesta tilanteesta sekä kuvaa yrityksen talouden kehittymistä. Tilinpäätöstiedoilla on merkitystä monissa eri tilanteissa ja siksi tilinpäätöksen sisältöä on yhtenäistetty myös kansainvälisellä lainsäädännöllä. Tilinpäätös johdetaan kirjanpidosta. Kirjanpitoa sääntelee kirjanpitolaki (1336/1997) ja kirjanpitoasetus (1339/1997). (Kinnunen, Laitinen, E., Laitinen, T., Leppiniemi & Puttonen 2006, 14-15.)

Tilinpäätöksen sisältö on määrätty tarkkaan kirjanpitolaissa. Viralliseen tilinpäätökseen kuuluu tilikauden tuloksen muodostumista kuvaava tuloslaskelma, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaava tase sekä liitetiedot, jotka täydentävät taseessa ja tuloslaskelmassa esitettyjä tietoja. Tämän lisäksi tietyn koon ylittäviltä yrityksiltä vaaditaan rahoituslaskelma ja toimintakertomus. (Atrill & McLaney 2011, 31; Leppiniemi & Kykkänen 2009, 38.)

Tuloslaskelma (liite 1) kuvaa, kuinka tilikauden tulos on muodostunut ja onko yritys tuottanut voittoa vai tappiota. Tuloslaskelma laaditaan joko kululajipohjaisena tai toimintokohtaisena. Kululajipohjaisessa tuloslaskelmassa, joka on yleisempi, tilikauden aikana toteutuneet kulut vähennetään tilikauden tuotoista tietyssä kululajien järjestyksessä. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa kulut vähennetään tuotoista toimintokohtaisessa järjestyksessä. Tuloslaskelmien ja liikekaavojen pohjana on Euroopan yhteisön tilinpäätösdirektiivit, eikä niitä voida kansallisen lainsäätäjän tai kirjanpitovelvollisen toimesta soveltaa kovinkaan paljoa. (Niskanen & Niskanen 2003, 28; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 46.)

Tase (liite 2) kuvaa tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa. Tase laaditaan kirjanpitoasetuksessa annetun kaavan mukaisesti (KPA 1:5), joka on kaikille kirjanpitovelvollisille sama. Tase koostuu vastaava- ja vastattavaa-osista. Vastaava-puolelle on kirjattu yrityksen omaisuus eri omaisuusryhmiin ja vastattavaa-puolelta nähdään, kuinka yritystoiminta on rahoitettu. Vastaavaa-puolella omaisuuserät on jaettu likvidiysjärjestyksessä siten, että heikoimmin rahaksi muutettavat erät on esitetty ensin ja likvidit omaisuuserät viimeisenä. Vastattavaa-puoli jaetaan omaan pääomaan, tilinpäätössiirtojen kertymään, pakollisiin varauksiin sekä vieraaseen pääomaan, johon kuuluu sekä pitkäaikainen että lyhytaikainen vieras pääoma. (Atrill & McLaney 2011, 24; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 40; Yritystutkimus ry 2011, 27.)

Liitetiedot täydentävät tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa. Useat eri lait, kuten kirjanpitolaki ja -asetus sekä osakeyhtiölaki ovat antaneet määräyksiä liitetiedoista. Näiden tehtävänä on helpottaa tietojen etsintää ja tilinpäätöksen lukemista. Liitetietojen avulla varmistetaan, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kirjanpitovelvollisen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Joissakin tapauksissa oikean ja riittävän kuvan luomiseen on tärkeää antaa myös sellaisia liitetietoja, joista ei ole missään laissa säädetty. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 156-157; Salmi 2010, 76-77.)

2.2 Tilinpäätösanalyysin määritelmä ja käyttäjät

Tilinpäätösanalyysissä verrataan eri yritysten taloudellista tilaa samalla ajanhetkellä sekä yksittäisten yritysten tai yritysjoukon taloudellisen tilan kehittymistä jonakin ajanjaksona. Ensimmäisestä vertailusta esimerkkinä voisi olla osakesijoittajien laatimat arviot yritysten julkaisemista tilinpäätösvoitoista. Toisesta vertailusta esimerkkinä voisi olla kansantaloudellisia analyysejä tekevien instituutioiden ennusteet yritysten voittojen kehityksestä. (Kallunki & Kytönen 2007, 14.)

Tilinpäätösanalyysi voidaan jakaa suoriteperusteiseen tilinpäätösanalyysiin, rahavirta-analyyseihin ja markkinaperusteiseen analyysiin. Suoriteperusteisessa analyysissä tulot ja menot kirjataan niiden syntyessä ja tarvittaessa jaksotetaan eri tilikausille. Rahavirta-analyysi seuraa rahan liikettä. Markkinaperusteisessa

analyysissä tilinpäätösinformaatio yhdistetään markkinoilta saatavaan informaatioon. (Kallunki & Kytönen 2007, 14.)

Tilinpäätösanalyysistä saavat tietoa useat eri yrityksen sidosryhmät. Kaikki käyttäjät tarkastelevat tilinpäätöstä hieman eri näkökulmasta ja haluavat saada siitä erilaista informaatiota. Keskeisimpiä käyttäjäryhmiä ovat mm. omistajat, yritysjohto, rahoittajat, asiakkaat, tavarantoimittajat ja alihankkijat, henkilöstö, verottaja ja muut viranomaistahot sekä kilpailijat. (Niskanen & Niskanen 2003, 13; Lahti & Viljaranta 2013, 122.)

Omistajat ovat tilinpäätöksen keskeisin käyttäjäryhmä. Yrityksen omistajia voivat olla niin yksityiset piensijoittajat kuin suuret kansainvälisetkin sijoittajat. Omistajat ovat omien tavoitteidensa mukaan kiinnostuneita joko sijoituksesta saatavasta tuotosta tai sijoituksen mukana tuomasta päätäntävallasta yrityksessä. Tuotosta kiinnostunut sijoittaja haluaa tietää osakesijoituksen tuotosta ja riskistä. Tämä edellyttää yleensä, että yritys kasvaa ja on kannattava, jotta yritys voi jakaa osinkoja, joihin osakesijoittajan tuotto lopulta perustuu. Päätäntävallasta kiinnostunut omistaja taas haluaa pyrkiä säilyttämään yrityksen rahoitusrakenteen mahdollisimman hyvänä, jotta yrityksen tulevaisuus on mahdollisimman hyvin turvattu. (Niskanen & Niskanen 2003, 13-14; Kinnunen ym. 2006, 42.)

Yritysjohto käyttää tilinpäätöstietoja jatkuvasti päivittäisessä päätöksenteossa. Tilinpäätösinformaatiota käytetään tehtäessä mm. suurempia investointi- ja rahoituspäätöksiä. Tilinpäätösinformaatiosta voidaan nähdä esimerkiksi liiketoiminta-alueittain lasketut tulosprosentit, jotka kertovat, millä sektoreilla on parhaat katteet ja minne investointeja kannattaa tulevaisuudessa keskittää. Joissakin yrityksissä yritysjohdon edustajat voivat saada tulos- ja voittopalkkioita tilinpäätöksen tai jonkin sen erien kehityksestä, mistä syystä he ovat kiinnostuneita tilinpäätösinformaatiosta. Yrityksen menestys kiinnostaa työntekijöitä, sillä vain menestyvä yritys voi maksaa kunnon palkkiot ja työllistää henkilöstönsä tulevaisuudessakin. (Niskanen & Niskanen 2003, 14-15; Lahti & Viljaranta 2013, 122.)

Yrityksen tilinpäätöksen sisältö kiinnostaa rahoittajia niin luottopäätöstä tehtäessä kuin myös sen jälkeen. Luotonantajaa kiinnostaa erityisesti yrityksen kyky

maksaa laina takaisin. Monesti lainanantaja ja yritys sopivat lainaa koskevasta kovenantista, jossa voidaan määritellä esimerkiksi jokin tunnusluvun arvo, joka yrityksen tulee säilyttää koko lainanmaksun ajan. Mikäli yritys ei tähän pysty, on lainanantajalla oikeus määritellä lainaehdot uudestaan tai jopa purkaa laina. (Niskanen & Niskanen 2003, 16.)

Tilinpäätösinformaatiota käyttävät myös hankkijat. Hankkijoita kiinnostaa erityisesti yrityksen lyhyen ajan maksuvalmius, jota varten he hankkivat usein yritystä koskevan luottoluokituksen. Tavarantoimittajille on tärkeää, että yrityksellä on positiivista kassavirtaa ja sen seurauksena käteistä rahaa tai siihen rinnastettavia likvidejä varoja vähintään sen verran, että yritys voi maksaa laskunsa sopimusten mukaan. Varsinkin pitkäaikaisessa asiakassuhteessa olevat yritysasiakkaat ovat usein kiinnostuneita yrityksen taloudellisesta suorituskyvystä. Tämä on tyypillistä etenkin niissä tapauksissa, joissa tuotantoprosessi on riippuvainen raaka-aineen jatkuvasta saannista. Toimituksille asetetut vakuudet ja takaukset voivat lisätä kiinnostusta. (Kinnunen ym. 2006, 42; Niskanen & Niskanen 2003, 16-17.)

Yrityksen kilpailijat ovat kiinnostuneita erityisesti saman toimialan yritysten kannattavuudesta, myynnin ja markkinaosuuden kehityksestä sekä tutkimus- ja tuotekehitysinvestoinneista. Näitä asioita tarkkaillaan, kun yritys tekee investointipäätöksiä tai päättää tuotteidensa hinnoittelusta. (Kinnunen, Leppiniemi, Martikainen & Virtanen 2000, 102.)

Viranomaisista merkittävin tilinpäätösinformaation käyttäjä on verottaja. Verottajaa kiinnostaa erityisesti yrityksen vuositulos, josta muodostuu myös erityisesti osakeyhtiönä toimivan yrityksen maksettavien verojen määrä. Muista viranomaisista mm. kilpailijaviranomaiset saattavat seurata yritysten kannattavuuskehitystä ja taloudellista menestystä. (Kinnunen ym. 2000, 102-103.) Kuviossa 1 on esitetty tilinpäätösanalyysin keskeisiä käyttäjiä ja talouden osa-alueita, mihin käyttötarkoitus keskittyy.

Kuvio 1. Tilinpäätösanalyysin käyttäjiä kiinnostava informaatio (Kallunki & Kytönen 2007, 21).

2.3 Tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät

Tilinpäätösanalyysin ensimmäinen vaihe on tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen muokkaus. Muokkaus on ehdoton perusedellytys sille, että yritys- ja vuosikohtaista tilinpäätösinformaatiota voidaan vertailla muiden yritysten tai saman yrityksen aikaisempien vuosien tilinpäätöksiin. Käytännössä tilinpäätöstietojen muokkaaminen, eli oikaiseminen, on tilinpäätöserien uudelleenjärjestelyä, sillä nykyinen tilinpäätöstä sääntelevä lainsäädäntö ei juuri mahdollista yritystä tekemään omia tilinpäätöksen kirjauksia koskevia ratkaisuja. (Niskanen & Niskanen 2003, 19.)

Ensimmäisessä vaiheessa on tärkeää myös varmistua lähtöaineiston laadusta. Yritystutkimusneuvottelukunta on laatinut suositukset tilinpäätösanalyysin suorittamisesta yritystutkimuksen yhteydessä. Ne sisältävät mm. yksityiskohtaiset ohjeet tunnuslukujen laskemisesta sekä tilinpäätöksen muokkaustoimenpiteistä. (Kinnunen ym. 2000, 113-114.)

Tilinpäätöksestä saatava informaatio vaikuttaa suuresti tilinpäätösanalyysin muokkauksen oikeellisuuteen. Liitetiedot ovat tässä suuressa osassa, sillä pelkät tilinpäätösluvut ovat usein liian pelkistettyjä. Mitä enemmän ja mitä laadukkaampaa informaatiota tilinpäätöksestä saadaan esille, sitä luotettavampi myös oikaisusta saadaan. (Lehtonen 2002, 306.)

Analyysin toisessa vaiheessa valitaan mittauskohteet ja analyysimenetelmät. Valintoja tehtäessä otetaan kantaa, halutaanko ensisijaisesti mitata yrityksen kasvua, kannattavuutta, ansaintavoimaa, pääoman kiertoa, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta, lainojen hoitokykyä, konkurssin uhkaa tai jotakin muuta yrityksen talouteen liittyvää tekijää. Valitsemisessa vaikuttaa myös se, kenen tai minkä sidosryhmän näkökulmasta analyysiä tehdään. (Kinnunen ym. 2000, 114-115.) Analyysin tekijä tai käyttötarkoitus eivät kuitenkaan vaikuta tilinpäätöstietojen muokkaamiseen, vaan ne oikaistaan aina samalla tavalla (Niskanen & Niskanen 2003, 19).

Kolmannessa vaiheessa tutkitaan yrityksen taloudellista menestystä. Analyysin kohde määrittää valittavat analysointitekniikat ja vertailukohteet. Vertailutekniikoita ovat prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi ja kassavirta-analyysi. Yleisimmät vertailukohteet ovat ajallinen poikkileikkausanalyysi, jossa yritystä verrataan yhtenä vuonna muihin, yleensä saman toimialan yrityksiin, sekä aikasarja-analyysi, jossa yrityksen kehitystä vertaillaan useamman vuoden ajanjaksolta. Analyysistä saadaan eniten hyötyä, kun nämä kaksi analyysimuotoa yhdistetään. (Niskanen & Niskanen 2003, 19-20.)

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös on yksi tapa analysoida tilinpäätöksen arvoja. Siinä kaikki tilinpäätöserät esitetään suhteellisina prosenttiosuuksina perussuureesta, joka tuloslaskelman osalta on liikevaihto ja taseen osalta sen loppusumma. Tuloslaskelman vertailussa huomiota kiinnitetään erityisesti kulurakenteen hahmottamiseen ja taseen vertailussa rahoitusrakenteen tutkimiseen. Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla on helppo verrata myös erikokoisia yrityksiä keskenään, sillä yrityksen koko ei haittaa vertailua. Prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä nähdään helposti, miten tuloslaskelman ja taseen keskinäiset suhteet ovat kehittyneet tarkastelujakson aikana. Tällöin tulee kuitenkin huomata, että jokin erä ei välttämättä ole absoluuttisesti muuttunut lainkaan. Myös yhden erän suuri prosentuaalinen muutos voi vaikuttaa muiden erien prosentuaaliseen muutokseen, vaikka erät eivät absoluuttisesti olisikaan muuttuneet. (Kinnunen ym. 2000, 122; Niskanen & Niskanen 2003, 87-90.)

Trendianalyysissä prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset laaditaan vertailua varten useammalta peräkkäiseltä vuodelta, jossa ensimmäistä vuotta pidetään perusvuotena. Jokainen erä saa perusvuotena arvon 100 ja myöhempinä vuosina erän toteutumia verrataan perusvuoteen laskemalla, kuinka monta prosenttia havainto on perusvuoden arvosta. Trendianalyysi sopii vain yhden yrityksen peräkkäisten vuosien vertailuun. (Niskanen & Niskanen 2003, 96-102.)

Tunnuslukuanalyysissä lasketaan oikaistusta tuloslaskelmasta, taseesta ja rahoituslaskelmasta tarvittavia tunnuslukuja. Niiden perusteella tehdään johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta toimintakyvystä. Taloudellisen toimintakyvyn osatekijät jaetaan tavallisesti kannattavuudeksi ja rahoitukseksi, joka jaetaan edelleen vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen. Tunnusluvuista saadaan tietoa mm. yritysten välistä vertailua varten sekä selvitettäessä yrityksen taloudellista kehittymistä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196-197; Salmi 2010, 226.)

Kassavirta-analyysissä yrityksen toiminnan aiheuttamat tulot, menot ja voitonjako huomioidaan kassaperusteisesti, eli silloin kun raha on tullut yritykseen. Kassavirtalaskelma kertoo, kuinka paljon rahaa yritykseen on tullut ja mihin se on käytetty. Myyntituloilla ajatellaan katettavan ensin juoksevan toiminnan menot, sitten

rahoituskulut ja verot ja lopuksi investoinnit, lainojen lyhennykset ja voitonjako. (Kinnunen ym. 2000, 136-137; Yritystutkimus ry 2011, 52.)

Kun analyysimenetelmät ja -kohteet on valittu ja toteutettu, aletaan niitä suhteuttaa ja tulkita. Tärkeimpänä vertailuaineistona voivat olla esimerkiksi kilpailijan tai toimialan vastaavat tunnusluvut sekä prosenttilukumuotoinen tilinpäätös. Tunnuslukuja voidaan verrata myös esimerkiksi Yritysneuvottelukunnan laatimiin tunnuslukujen ohjearvoihin. Keskeisin ja yleensä myös vaikein osa suhteuttamista ja tulkintaa on selvittää tilinpäätösinformaation ja tunnuslukujen taustalla olevat taloudelliset tekijät. Jos yrityksen taloudellisen tilan kehitystä pyritään ennakoimaan, korostuu taustatekijöiden merkitys ennestään. Näissä tapauksissa tieto taustalla vaikuttaneista tekijöistä ja niiden luonteesta. Esimerkiksi ovatko ne ohimeneviä vai pysyviä, on erityisen tärkeää. (Kinnunen ym. 2000, 117-118.)

Tilinpäätösanalyysin viimeisessä vaiheessa tehdään johtopäätökset. Yleensä johtopäätökset sisältävät vastauksen kolmeen kysymykseen:

a) Miten asiat ovat olleet? (Millainen on ollut analysoitavien talouden osatekijöiden tila ja kehitys tutkittavassa yrityksessä?)
b) Miksi asiat ovat olleet tällä tavalla? (Mitkä ovat olleet osatekijöiden tilaan ja kehitykseen vaikuttaneet keskeiset taustatekijät?)
c) Mitä jatkossa tulee tapahtumaan? (Miten kyseiset osatekijät kehittyvät tulevaisuudessa?)

Kuviossa 2 on havainnollistettu tilinpäätösanalyysin vaiheet

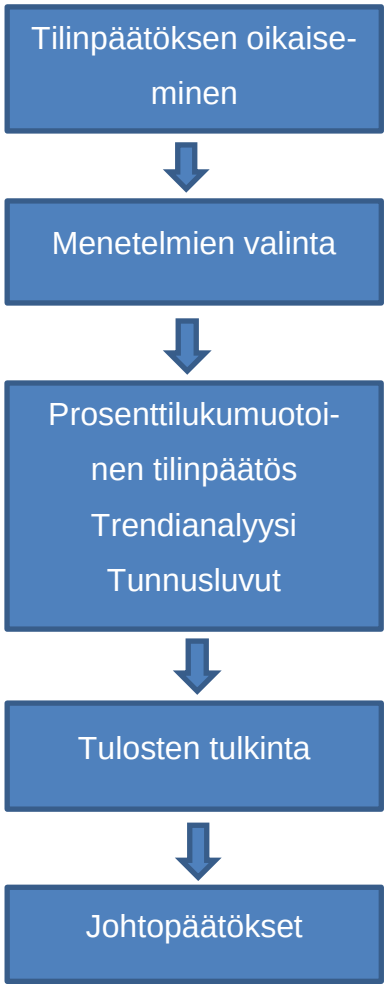

Kuvio 2. Tilinpäätösanalyysin vaiheet (Lehtonen 2002, 300).

2.4 Tilinpäätöksen pohjalta tehtävät analyysit ja käytön rajoituksia

Tilinpäätösanalyysistä puhuttaessa voidaan tarkoittaa monitasoista tilinpäätöksen pohjalta tehtävää analyysiä. Tarkemmin määriteltynä tilinpäätösanalyysi sijoittuu tunnuslukuanalyysin ja yritystutkimuksen väliin. (Niskanen & Niskanen 2003, 9.)

Analysointimenetelmistä yksinkertaisin ja suppein on tunnuslukuanalyysi. Siinä yrityksen taloudellinen tilanne ja siitä tehtävät johtopäätökset esitetään vakiintuneiden tunnuslukujen avulla. Tunnuslukuanalyysiä käytetään apuna tilinpäätösanalyysissä ja yritystutkimuksessa. Tunnusluvut ovat erilaisia suhdelukuja, jotka lasketaan oikaistun tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman eriä suhteutta-

malla. Lukujen avulla tilinpäätöksestä saatavaa informaatiota pyritään tiivistämään siten, että eri yrityksiä ja ajanjaksoja voidaan helpommin vertailla keskenään. Tilinpäätöksestä laskettavat tunnusluvut jaetaan yleensä kolmeen ryhmään: kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuihin. Näiden lisäksi voidaan laskea myös mm. tehokkuutta mittaavia kiertonopeustunnuslukuja ja konkurssin ennustamista mittaavia z-lukuja. (Niskanen & Niskanen 2003, 9, 110; Salmi & Rekola-Nieminen 2004, 89.)

Tilinpäätösanalyysi on tunnuslukuanalyysiä kehittyneempi analyysimuoto. Siinä pyritään tunnuslukujen laskemisen lisäksi myös arvioimaan lukuihin vaikuttavia tekijöitä. Näin pystytään paremmin arvioimaan, ovatko joidenkin tunnuslukujen arvot vain satunnaisia vai kertovatko ne pidemmän aikavälin muutoksesta. Tilinpäätösanalyysin vertailuperusteet riippuvat analysoijasta ja hänen asettamistaan tavoitteista. Tilinpäätösanalyysissä yhdistyvät parhaimmillaan tilinpäätöksen perusteella laskettavat tunnusluvut, tunnuslukujen muutosten tarkastelu ja muutosten syihin vaikuttavat tekijät. Analyysin arvoa nostaa entisestään, jos lukuja voidaan vertailla saman toimialan yrityksiin tai toimialan keskimääräisiin tunnuslukuihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 8-10.)

Yritystutkimuksessa selvitetään yrityksen taloudelliseen menestykseen vaikuttaneita syitä liiketoiminnan tasolla. Se on näistä kolmesta analyysimenetelmästä kaikkein kehittynein analyysimuoto. Yritystutkimuksesta saatua tietoa voidaan edelleen jalostaa ja käyttää, kun laaditaan tilinpäätös- ja tunnuslukuanalyysejä yrityksen tulevasta kehityksestä. Pankkeja, luottolaitoksia ja niiden luotonantoa valvova Rahoitustarkastus vaatii yritystutkimuksen kaltaisen analyysin tekemistä jokaisen luottopäätöksen yhteydessä. Tästä syystä yritystutkimus on pankeille ja luottolaitoksille välttämätöntä. (Niskanen & Niskanen 2003, 11.)

Kuviossa 3 on esitetty tilinpäätösanalyysin eri muodot ja niiden yhteydet.

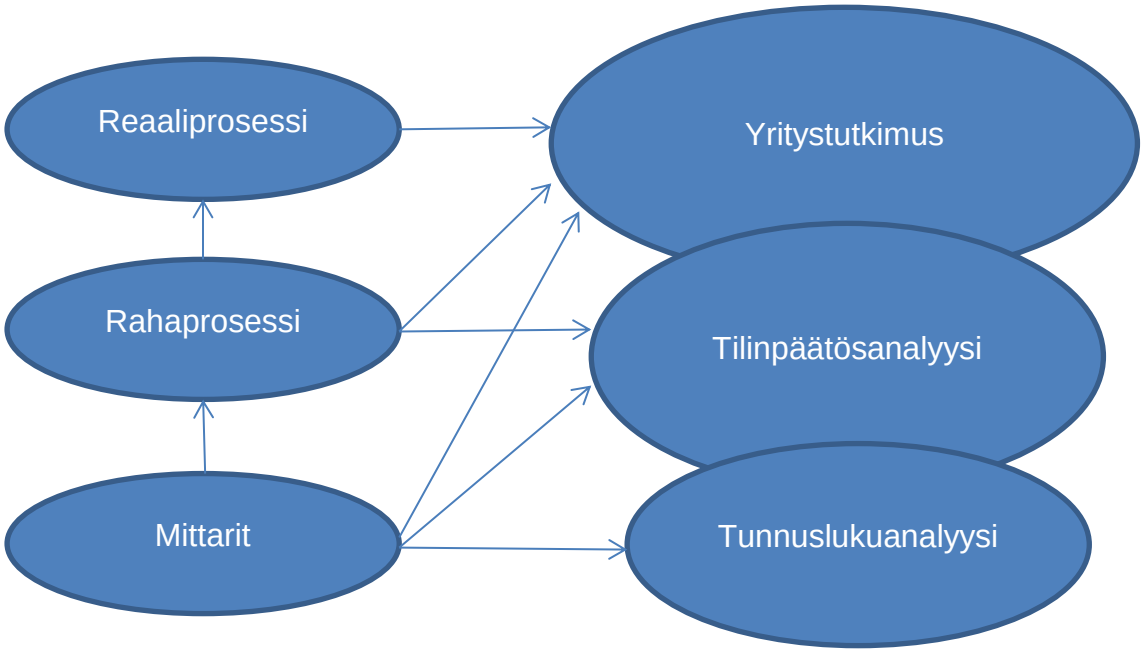

Kuvio 3. Tilinpäätöksen pohjalta tehtävät analyysit ja niiden yhteydet (Niskanen & Niskanen 2003, 9).

Perusoletus on, että tilinpäätös perustuu voimassaoleviin lakeihin ja muihin normeihin. Koska normisto kuitenkin tarjoaa vaihtoehtoisia kirjanpito- ja tilinpäätösratkaisuja, tilinpäätösanalyysi sisältää väkisin tulkinnanvaraisuuksia. Esimerkiksi yhä tärkeämmäksi käyvää henkistä pääomaa ei voida kirjata taseeseen, sillä ihmiset eivät ole yrityksen omaisuutta. Tilinpäättäjällä on useissa kohdin harkinnanvaraa. Tämä tulee esiin mm. arvonkorotuksissa ja niiden peruuttamisissa. Myös tilinpäätösajankohta vaikuttaa suuresti tunnuslukujen laskemiseen, sillä tase kuvaa ainoastaan tilinpäätöspäivän tilannetta. Esimerkiksi suuri investointi hieman ennen tilinpäätöshetkeä saattaa alentaa kassan saldon huomattavasti normaalia alemmaksi. Tilinpäätösanalyysiä tehtäessä tulee muistaa, että tilinpäätösinformaatio on jo toteutunutta ja tapahtunutta, eli vanhaa tietoa. Menneisyydestä voidaan johtaa kehitysarvioita tulevaisuuteen vain rajoitetusti. (Salmi 2010, 128-130.)

Tunnuslukujen käytössä ongelmana on monesti runsaudenpula. Tunnuslukuja on kehitetty valtava määrä, joista toiset ovat vakiintuneimpia kuin toiset. Ongelmana on usein valita oikeille yrityksille oikeat tunnusluvut. Erityisesti tunnusluvun luo-

tettavuuden kanssa voi olla ongelmia, sillä eri analysoijat voivat saada merkittävästi toisistaan poikkeavia arvoja, vaikka käyttävät samoja tunnuslukujen nimiä. Tämän takia on tärkeää, että tunnusluvun käyttäjä ymmärtää, mitä hän on mittaamassa. Valmiit analysointiohjelmat ovat käteviä ja ne laskevat tunnusluvut valmiiksi, mutta usein analyysin tekijä ei osaa sisäistää, kuinka luvut on laskettu ja mitä ne todella kertovat. (Salmi 2010, 127-128.)

2.5 Tilinpäätöstietojen oikaisuvaatimukset

Yritykset pystyvät vaikuttamaan tilinpäätöksensä sisältöön erilaisten harkinnanvaraisten kirjausten kautta. Jotta yritysten tilinpäätöstiedot olisivat keskenään vertailukelpoisia, on ne oikaistava ennen tilinpäätösanalyysin tekoa. Vertailukelpoisten tietojen avulla pyritään selvittämään yrityksen tulos ja varallisuusasema. Tilinpäätösoikaisujen tarve on uuden, 31.12.1997 voimaan tulleen kirjanpitolain myötä vähentynyt. Nykyinen laki on huomattavasti edellistä tarkempi eikä anna yrityksille samanlaisia vapauksia kuin ennen. (Kallunki & Kytönen 2007, 29-30, 41-43.)

Tilinpäätösanalyysin lähtökohtana on, että yrityksen tilinpäätös on laadittu voimassa olevien lakien ja asetusten mukaan. Oikaisuissa ei siis ilmene esimerkiksi vääristä kirjaustavoista aiheutuvia korjauksia. Sen sijaan esimerkiksi omaisuuserien arvostustavoista ja tilintarkastajan huomautuksista tilintarkastuskertomuksissa voi aiheutua oikaisuja. (Yritystutkimus ry 2011, 7.)

Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) antaa ohjeita tilinpäätöksen oikaisuista perustuen kirjanpitolakiin. Yritystutkimusneuvottelukunta on laatinut myös rungot oikaistulle tuloslaskelmalle ja taseelle, jotka esitetään tässä opinnäytetyössä liitteinä kolme ja neljä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2009, 12; 25.)

Oikaisuja voi esiintyä lähes kaikissa tilinpäätöserissä. Tässä opinnäytetyössä on keskitytty kuitenkin ainoastaan niiden erien oikaisuvaatimuksiin, jotka koskevat kohdeyritystä.

Virallisen tuloslaskelman ja Yritystutkimusneuvottelukunnan julkaiseman oikaistun tuloslaskelman välillä eroavat useat välitulokset. Virallisen kirjanpitolain mukaan mm. myynti- ja käyttökatetta ei tarvitse enää esittää, mutta oikaistussa tuloslaskelmassa käyttökate on kuitenkin edelleen mukana. (Niskanen & Niskanen 2003, 61.) Oikaistussa tuloslaskelmassa toiminnan kuluja ei jaeta muuttuviin ja kiinteisiin, joten kustannusrakenteen tieto ei ole tältä osin niin yksityiskohtainen kuin sisäisen laskennan puolella. (Yritystutkimus ry 2011, 7.)

Tasetta oikaistaessa on tarkoitus eliminoida sellaiset vastaavien erät, joilla todellisuudessa ei ole tulontuottamiskykyä ja vastaavasti merkitä näkyviin sellainen olennainen varallisuus, jota ei ole merkitty viralliseen taseeseen. Taseessa näkymättömät velat merkitään oikaistuun taseeseen niiden takaisinmaksuajankohdan perusteella. Taseen oikaisu on yleensä huomattavasti tuloslaskelman oikaisua vaikeampaa. Tämä johtuu mm. siitä, että taseeseen on mahdollista merkitä varoiksi sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joiden tulontuottamiskyvystä ei ole varmuutta. (Salmi 2010, 138-141.)

Oikaistussa taseessa muihin aineettomiin hyödykkeisiin kuuluu virallisesta taseesta aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot sekä aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuvat ennakkomaksut. Nämä sisältävät oikaisuvaatimuksia siinä tapauksessa, että eriin on kirjattu aktivointikelvottomia kehittämismenoja. Tässä tapauksessa vastaava määrä poistetaan omasta pääomasta. (Niskanen & Niskanen 2003, 71-72; Yritystutkimus ry 2011, 33.)

Oikaistussa taseessa erään muut saamiset ja sijoitukset sisältyvät virallisessa taseessa sijoituksiin ja pitkäaikaisiin saamisiin kuuluvat erät muut saamiset, myyntisaamiset, lainasaamiset ja siirtosaamiset (Yritystutkimus ry 2011, 36).

Oikaistussa taseessa muihin saamisiin on kirjattu virallisen taseen erät lainasaamiset, muut saamiset ja siirtosaamiset. Mikäli siirtosaamisiin on kirjattu kurssitappioita tai kirjaamattomia eläkevastuita, oikaistaan ne kirjaamalla kokonaan pois siirtosaamisista ja omasta pääomasta. (Niskanen & Niskanen 2003, 76.)

Pääomalainat kirjataan virallisessa tilinpäätöksessä aina vieraaseen pääomaan. Oikaistussa taseessa ne voidaan lukea kuitenkin joko osittain tai kokonaan omaksi pääomaksi pääoman menettämistä koskevassa osakeyhtiölain mukaisessa oman pääoman laskennassa. Tällä tavalla pääomalainalla katetaan omassa pääomassa sidotun oman pääoman säilyminen ja kertyneet tappiot. Pääomalainaa tulee oikaista omaan pääomaan vain sen verran, että kertyneet tappiot saadaan katettua ja sidottu oma pääoma säilytettyä omassa pääomassa. Loppuosa pääomalainasta jätetään vieraaseen pääomaan. Oikaisemalla pääomalainaa omaan pääomaan, parannetaan yrityksen omavaraisuutta sen vakavaraisuustarkastelussa. (Kirjanpitolaki 30.12.2015/1620; Niskanen & Niskanen 2003, 77-79; Yritystutkimus ry 2011, 41-45.)

Erässä muut korottamattomat lyhytaikaiset velat on yhdistetty virallisesta taseesta muut velat –erään sisältyvät korottomat velat ja siirtovelat. Erään voi liittyä oikaisutarve, jos vastaisuudessa aiheutuvan menon tai menetyksen tarkkaa määrää ja toteutumisajankohtaa ei tiedetä. Tällöin erä merkitään taseessa pakolliseksi varaukseksi. (Yritystutkimus ry 2011, 48-49.)

3 Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut

3.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Yrityksen kannattavuudella (Profitability) tarkoitetaan yrityksen kykyä tuottaa liiketoiminnallaan enemmän tuloja kuin tulojen hankkimiseksi on uhrautunut menoja, eli yritykseen sisääntulevan rahan määrä on suurempi kuin ulosmenevän rahan. Pitkällä aikavälillä yritystoiminnan tulisi olla kannattavaa, jotta sillä on elämisen edellytyksiä. Heikko kannattavuus merkitsee sitä, että yritys joutuu syömään omaa pääomaansa, joka väkisin loppuu jossain vaiheessa. Hyvän kannattavuuden kautta yritys pitää huolta myös vakavaraisuudesta sekä maksuvalmiudesta. (Balance Consulting 2016; Vilkkumaa 2010, 44.)

Kannattavuutta voidaan mitata sekä absoluuttisella että suhteellisella tasolla. Absoluuttinen kannattavuus tarkoittaa yrityksen tilikauden tuottojen ja kulujen välistä

erotusta. Yhden vuoden aikana yrityksen kannattavuus voi heilahdella paljonkin mm. investointien ja suhdannevaihtelujen vuoksi, joten kannattavuus määritellään usein yrityksen pitkän ajan tulontuottamiskyvyksi. Absoluuttista kannattavuutta voidaan tarkastella vertailemalla mm. liikevoittoa ja nettotulosta. (Niskanen & Niskanen 2003, 112.)

Tilinpäätöstunnusluvut ovat suhteellisia kannattavuusmittareita, joissa absoluuttinen kannattavuus jaetaan suhteuttavalla tilinpäätöserällä. Parhaita suhteutettavia eriä ovat taseen pääomaerät. Joissakin tunnusluvuissa absoluuttisen kannattavuuden lukuja voidaan verrata myös esimerkiksi liikevaihtoon. Yleensä tilinpäätösanalyysissä vertaillaan koko yrityksen kannattavuutta. Esimerkiksi tulosyksikköjen kannattavuutta vertailemalla analyysiin voitaisiin saada lisäarvoa, mutta usein tulosyksikköjä koskeva informaatio puuttuu kokonaan tilinpäätöksestä tai on vähintäänkin puutteellista. (Niskanen & Niskanen 2003, 112.)

Ensisijaisesti tilinpäätösanalyysin tunnusluvuilla mitataan lyhyen aikavälin kannattavuutta. Pitkän ajan kannattavuutta voidaan mitata vertailemalla useamman vuoden tuloksia. Erikokoisten yritysten kannattavuutta voidaan vertailla jakamalla yrityksen tilikauden tuotot yritystoiminnan sitoman pääoman määrällä. (Kallunki & Kytönen 2007, 74; Niskanen & Niskanen 2003, 112.)

3.1.1 Liikevaihto ja liikevaihdon muutos

Liikevaihto (turnover) kuvaa yrityksen varsinaisen toiminnan myyntituottoja. Myyntituotoista vähennetään arvonlisävero, muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot sekä annetut alennukset. Näiden lisäksi myös myyntisaamisiin liittyvät kurssivoitot ja kurssitappiot oikaistaan myynnistä. Liikevaihdon avulla voidaan verrata yrityksiä toiminnan volyymin osalta. Lisäksi muita tuloslaskelman eriä, kuten henkilöstökuluja ja liikevoittoa verrataan usein liikevaihtoon. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 132; Salmi 2010, 48.)

Liikevaihdon kasvulla (turnover growth) mitataan yrityksen kasvun kehittymistä ja myyntimenestystä. Myynnin kasvun taustalla ovat yleensä tuote- ja palvelutarjon-

nan kasvu sekä myyntihintojen nousu. Luvun muutoksiin voivat vaikuttaa kuitenkin myös rakenteelliset muutokset. Yritys voi ostaa lisää liiketoimintaa tai vaihtoehtoisesti luopua siitä. Tunnusluvun muutoksiin vaikuttavat lisäksi yrityksen toimialan kehitys sekä alueellinen kilpailu. (Balance Consulting 2016.) Tämän vuoksi yrityksen omalla luvulla ei ole kovin suurta painoarvoa, vaan se tulee aina suhteuttaa toimialaan. Jos yrityksen liikevaihdon kasvuprosentti on parempi kuin toimialan keskiarvo, on se yleensä pystynyt kasvattamaan markkinaosuuttaan ja toisinpäin. (Vilkkumaa 2010, 56-57.)

Liikevaihdon kasvu lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Liikevaihdon\ kasvu\ = \frac{Liikevaihto\ vuonna\ 20x1\ - \ Liikevaihto\ vuonna\ 20x0}{Liikevaihto\ vuonna\ 20x0}\ x\ 100$$

3.1.2 Käyttökateprosentti

Käyttökate eli EBITDA (earnings before interest, taxes, depreciation and amortization) esitetään ainoastaan oikaistussa tuloslaskelmassa. Luku lasketaan lisäämällä tuloslaskelman liiketulokseen sitä ennen tehdyt poistot ja arvonalennukset. Tunnuslukua voidaan vertailla ainoastaan saman toimialan yritysten välillä. Vertailua heikentää se, että osa yrityksistä omistaa itse tuotantovälineensä ja osa on vuokrannut ne. Jos yritys omistaa tuotantovälineet, näkyvät ne oikaistussa tuloslaskelmassa poistoina ja rahoituskuluina vasta käyttökatteen jälkeen. Mikäli yritys on taas vuokrannut tuotantovälineet, näkyvät ne liiketoiminnan muina kuluina ennen käyttökatetta. Käyttökateprosentille ei voida laskea tavoitearvoa. Lukua laskettaessa on toimialan mukaan lukien otettava huomioon käyttöomaisuuden poistovaatimukset ja vieraan pääoman rahoituskulujen määrä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2002, 56-57.)

Useimmissa tapauksissa eri toimialojen käyttökateprosentit sijoittuvat Yritystutkimus ry:n (2011, 61) mukaan seuraavasti:

teollisuus	5 – 20 %
kauppa	2 – 10 %
palvelu	5 – 15 %

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}\ x\ 100$$

3.1.3 Liiketulosprosentti

Liikevoitto on virallisessa tuloslaskelmassa ensimmäinen välitulos. Kansainvälisessä tilinpäätös- ja rahoituskirjallisuudessa liikevoitto vastaa EBIT-lukua. Luku kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituskuluja ja veroja. Liikevoittoprosentti saadaan jakamalla liikevoitto liiketoiminnan tuotoilla. Oikaistusta tuloslaskelmasta voidaan laskea liiketulos (EBIT = earning before interest and taxes) ja liiketulosprosentti. Se eroaa liikevoittoprosentista aiemmin läpikäytyjen oikaisujen osalta. (Niskanen & Niskanen 2003, 112-113; Vilkkumaa 2010, 47.)

$$Liiketulosprosentti = \frac{Liiketulos}{Liiketoiminnan\ tuotot\ yhteens\text{ä}}\ x\ 100$$

Tunnusluvun avulla voidaan vertailla saman ja jopa eri toimialojen yrityksiä keskenään. Tämän lisäksi se soveltuu hyvin yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen. Tunnusluvulle voidaan Yritystutkimus ry:n (2011, 62) mukaan antaa ohjearvot:

yli 10 %	hyvä
5 – 10 %	tyydyttävä
alle 5 %	heikko

3.1.4 Kokonaispääoman tuotto

Kokonaispääoman tuottoprosentilla (Return of Assets) verrataan tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja siihen pääomaan, mikä on sitoutunut yritystoimintaan. Yrityksen verotuspolitiikka tai verotustekniikka eivät vaikuta tähän tunnuslukuun. Tunnuslukua laskettaessa lasketaan taseen erien alku- ja loppusaldojen keskiarvot. Jos tilikausi on pidempi tai lyhyempi kuin 12 kuukautta, muutetaan se vastaamaan 12 kuukautta. Tunnusluku kertoo yrityksen kyvystä tuottaa tulosta kaikelle sille pääomalle, mitä yritystoimintaan on sidottu. Tunnusluku on parempi kuin sijoitetun pääoman tuottoprosentti sellaisissa tilanteissa, joissa jakoa korolliseen ja korottomaan pääomaan ei pystytä selvittämään. Mikäli osa vertailtavista yrityksistä on tehnyt käyttöomaisuudelleen arvonkorotuksia, vaikeuttaa se yritysten välistä vertailua. Yrityksillä, jotka ovat tehneet arvonkorotuksia, tuottoprosentit jäävät alhaisemmiksi. Arvonkorotusten tekemisestä ja purkamisesta syntyy myös epäjatkuvuuskohta sille vuodelle, jolle ne on tehty. (Yritystutkimus ry 2011, 63-64.)

Kokonaispääoman tuottoprosentti lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$ROA = \frac{Nettotulos + Rahoituskulut + Verot\ (12kk)}{Oikaistun\ taseen\ loppusumma\ keskimäärin\ tilikaudella}\ x\ 100$$

Kokonaispääoman tuottoprosentille voidaan Yritystutkimus ry:n (2011, 64) mukaan antaa ohjearvot:

yli 10%	hyvä
5-10%	tyydyttävä
alle 5%	heikko

3.1.5 Oman pääoman tuotto

Oman pääoman tuottoprosentti (Return of Equity) on omistajien paljon käyttämä tunnusluku. Tunnusluku kertoo yrityksen kyvystä tehdä tuottoa omistajilta saaduille pääomille. Tunnusluvun tase-erät lasketaan keskiarvoina ja tilikauden

voitto muutetaan tarvittaessa vastaamaan kahtatoista kuukautta. Omistajien asettama tuottovaatimus määrittelee tunnusluvun tavoitetason. Yrityksen täytyy pystyä saamaan tuottoa vieraan pääoman lisäksi myös omalle pääomalle. Suuret investoinnit hankaloittavat tunnusluvun arviointia, sillä ne ovat jo sitoneet yrityksen pääomia, mutta eivät ole ennättäneet tuottaa tulosta. (Balance Consulting 2016, Niskanen & Niskanen 2003, 116; Yritystutkimusneuvottelukunta 2002, 61.)

Oman pääoman tuotto lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$ROE = \frac{Nettotulos\ (12kk)}{Oikaistu\ oma\ pääoma\ keskimäärin\ tilikaudella}\ x\ 100$$

3.1.6 Sijoitetun pääoman tuotto

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (Return of Investment) kuvaa tuottoa, joka on saatu sijoitetulle, joko korkoa tai muuta voittoa vaativalle pääomalle. Tunnusluvun vertailukelpoisuuteen vaikuttaa useampi seikka. Suuret investoinnit ovat saattaneet sitoa paljon pääomaa, mutta eivät ole vielä tilikauden aikana ehtineet tuottaa tuloa. Aina ei ole luotettavaa tietoa taseen vieraan pääoman korollisen ja korottoman osan määrästä. Lisäksi välillä yritykset ovat voineet saada hyviä pääoman tuottoarvoja, vaikka tulos olisi ollut tappiollinen. Näissä tapauksissa yritys on maksanut suuren määrän veroja tai rahoituskuluja. Käytännössä koko yrityksen tulos on tällöin mennyt rahoittajille ja/tai verottajalle, eikä omistajille ole jäänyt mitään. Tunnuslukua laskettaessa sijoitettu pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona ja tarvittaessa tilikausi muutetaan vastaamaan kahtatoista kuukautta. (Balance Consulting 2016; Yritystutkimusneuvottelukunta 2002, 60-61.)

Sijoitetun pääoman tuotto lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$ROI = \frac{Nettotulos + Rahoituskulut + Verot\ (12kk)}{Sijoitettu\ pääoma\ keskimäärin\ tilikaudella}\ x\ 100$$

3.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuus (Solvency) mittaa yrityksen pitkän aikavälin kykyä selviytyä velvoitteistaan. Vakavaraisuudesta käytetään usein myös nimityksiä velkaisuus ja rahoitusrakenne. Vakavaraisen yrityksen vieraan pääoman osuus koko pääomasta ei ole liian suuri, ja yritys pystyy selviytymään vieraan pääoman korkomaksuista myös taloudellisesti huonoina aikoina. Vastaavasti heikko vakavaraisuus merkitsee suurta vieraan pääoman määrää ja täten suuria korkomaksuja. Vakavaraisuuden tunnusluvut mittaavat yleensä yrityksen pääomarakennetta eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. Yleisimpiä vakavaraisuuden tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus ja gearing-prosentti. (Kallunki, Lantto, Sahlström 2008, 142; Niskanen & Niskanen 2003, 130.)

Rahoitusrakenteeseen liitetään usein rahoitusriski. Siinä selvitetään, kuinka merkittävä riski yritykseen liittyy johtuen sen rahoitusrakenteesta. Vakavaraisella yrityksellä rahoitusriski on pieni ja toisinpäin. Velkaantuminen on kuitenkin tietyssä määrin järkevää. Vieraalla pääomalla on pienempi tuottovaatimus oman pääoman tuottovaativuuteen verrattuna ja tätä seikkaa korostaa entisestään korkojen verovähennysoikeus. Velkaantuminen on järkevää myös velkaantumisen vipuvaikutuksen takia. Vipuvaikutuksen tarkoitus on, että velka pystytään sijoittamaan siten, että se tuottaa enemmän kuin siitä koituu kustannuksia. Tässä tapauksessa velan ottaminen on järkevää. Vipuvaikutuksen kääntöpuolena on heikentyvä vakavaraisuus ja samaan aikaan yritys tulee yhä alttiimmaksi liiketoiminnan ja ympäristön epäsuosiollisille tapahtumille. (Kallunki ym. 2008; Niskanen & Niskanen 2003, 130; Salmi 2010, 176-177.)

Yrityksen ollessa vakavarainen sillä on tarvittaessa mahdollisuus lisävelkaantumiseen rahoitustilanteen niin vaatiessa. Esimerkiksi investointeihin tarvittavan lisärahoituksen saaminen on sitä helpompaa, mitä vakavaraisempi yritys on. Mitä vähemmän yritys on velkaantunut, sitä alhaisempi on myös lisärahoituksen hinta, vieraan pääoman kustannus. Tämä johtuu siitä, että pääoman rahoittajat haluavat suurempaa korkoa sijoituksestaan korvauksena riskistä, jos yritys on jo ennestään velkaantunut. (Kinnunen ym. 2006, 53.)

Yritykset pyrkivät aina löytämään optimiratkaisun vakavaraisuuden suhteen. Optimitilanteessa rahoitusriski ei nouse kovin suureksi, mutta samalla pystytään hyödyntämään velan vipuvaikutusta. Yleisesti on havaittavissa, että yritykset, joiden liiketoiminta on riskistä, pyrkivät tasapainottamaan kokonaisriskiä pienemmällä rahoitusriskillä. Toisaalta taas yritykset, joiden liikeriski on matala, voivat toimia pienemmällä vakavaraisuudella. Tämä on yksi syy, miksi yritysten vakavaraisuudet vaihtelevat toimialakohtaisesti. (Kallunki ym. 2008, 142.)

3.2.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste (equity of assets) kertoo, kuinka suuri osuus yrityksen rahoituksesta on rahoitettu sen omalla pääomalla. Tunnusluku kuvaa yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Mikäli yrityksen käyttöomaisuuden käyvät arvot poikkeavat selvästi omaisuuden tarkasteluajankohdan tasearvosta ja erotus on varmuudella todettavissa, voidaan tämä käyttöomaisuusvaraus lisätä taseen omaan pääomaan. Päinvastaisessa tapauksessa, jossa käyttöomaisuus on taseessa yliarvostettu, voidaan omia varoja joutua korjaamaan pienemmiksi. Mikäli käyttöomaisuuteen on tehty arvonmuutoksia, vaikuttaa se eri vuosien vertailutietoihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2002, 62.)

Matala omavaraisuusaste sisältää riskin, sillä tappiolliselle toiminnalle on hankala löytää rahoittajaa. Matalalla omavaraisuusasteella tulisi toimia vain, mikäli toiminta on vakaata eikä yrityksellä ole suuria kasvusuunnitelmia. Tässä tapauksessa rahoitusriski pysyy hallinnassa. Vahvan omavaraisuusasteen omaava yritys antaa enemmän anteeksi johdon virheitä, antaa enemmän aikaa kestää tappiota, antaa aikaa saada rahoitusta ja suunnata toimintaa uudelleen. (Salmi 2010, 175.)

Tunnuslukua laskettaessa vähennetään sellaiset ennakkomaksut, joihin liittyvä keskeneräinen työ tai projekti kuuluu yrityksen vaihto-omaisuuteen (Yritystutkimusneuvottelukunta 2002, 62).

Omavaraisuusaste lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Omavaraisuusaste = \frac{Oikaistu\ oma\ pääoma}{Oikaistun\ taseen\ loppusumma - Saadut\ ennakot}\ x\ 100$$

Omavaraisuusasteelle voidaan Yritystutkimus Ry:n (2011, 67) mukaan antaa ohjearvot:

yli 40 %	hyvä
20 – 40 %	tyydyttävä
alle 20 %	heikko

3.2.2 Nettovelkaantumisaste

Nettovelkaantumisaste eli Gearing-prosentti (Net Gearing) kertoo, kuinka paljon yrityksellä on sellaista korollista vierasta pääomaa, jota se ei välittömästi pysty maksamaan kassavaroillaan pois. Yrityksellä voi olla paljonkin velkaa, mutta jos se on korotonta prosessivelkaa ja yrityksellä on samaan aikaan paljon likviditeettiä, velka ei huononna yrityksen toimintaedellytyksiä, kuten omavaraisuusasteesta voitaisiin päätellä. Tunnusluku on siten omavaraisuusastetta ”tarkempi” tunnusluku. Suomessa omavaraisuusaste on edelleen käytetyin vakavaraisuuden tunnusluku, mutta muualla Euroopassa ja myös Yhdysvalloissa Gearing-prosentti on omavaraisuutta käytetympi. (Salmi 2010, 169-171.)

Nettovelkaantumisaste lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Gearing = \frac{Korollinen\ vieras\ pääoma - Rahat\ ja\ pankkisaamiset}{Oikaistu\ oma\ pääoma}\ x\ 100$$

3.2.3 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellisessa velkaantuneisuudessa (Debt to sales) yrityksen vieras pääoma suhteutetaan liikevaihtoon. Tunnuslukua tulee vertailla ainoastaan saman alan

yritysten välillä. Tietyillä toimialoilla tarvitaan suuria investointeja tietyn liikevaihdon kerryttämiseen, kun taas joillakin toisilla toimialoilla sama liikevaihto voidaan kerryttää hyvinkin pienillä investoinneilla. Eri toimialoilla on myös usein hyvinkin erilaiset kustannus- ja taserakenteet. Jos yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, edellyttää se yritykseltä hyvää liiketulosta, jotta se pystyy selviytymään vieraan pääoman aiheuttamista velvoitteista, kuten koroista. (Niskanen & Niskanen 2003, 132; Salmi 2010, 171-172.)

Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Suhteellinen\ velkaantuneisuus = \frac{Oikaistun\ taseen\ velat - saadut\ ennakot}{Liikevaihto\ (12\ kk)}\ x\ 100$$

Suhteelliselle velkaantuneisuudelle voidaan Yritystutkimusneuvottelukunnan (2002, 63) mukaan antaa ohjearvot:

alle 40 %	hyvä
40 – 80 %	tyydyttävä
yli 80 %	heikko

3.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiudella (Liquidity) eli likviditeetillä tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista maksusitoumuksista ennen niiden erääntymistä. Se kuvaa yrityksen rahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä. Kun yrityksen maksuvalmius on riittävällä tasolla, yrityksellä on aina riittävästi kassavaroja tai muuta nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta maksuvelvoitteiden hoitamista varten. Riittävän likviditeetin omaava yritys pystyy käyttämään hyväkseen mm. ostolaskuihin sisältyvät käteisalennukset eikä sen tarvitse turvautua kalliiseen lyhytaikaiseen lisärahoitukseen. Heikko maksuvalmius johtaa taas mm. viivästyskorkokuluihin. Liian korkea maksuvalmiuskaan ei ole suositeltavaa, sillä se sitoo yrityksen omaisuutta heikosti tuottavaan kassareserviin. (Kinnunen ym. 2006, 55; Kallunki & Kytönen 2007, 84.)

Maksuvalmiutta voidaan tarkastella sekä dynaamisesti että staattisesti. Dynaaminen maksuvalmius mittaa tulorahoituksen riittävyyttä maksuvelvoitteiden hoitamiseen. Staattinen maksuvalmius mittaa nopeasti rahaksi muutettavan omaisuuden suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Yrityksen maksuvalmius kiinnostaa erityisesti velkojia ja tavarantoimittajia. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2002, 67.)

Maksuvalmiuden mittareiden perustana käytetään taseen lyhytvaikutteisia eriä, joita voidaan kutsua yhteisnimellä joko käyttöpääomaksi tai liikepääomaksi. Bruttokäyttöpääomaan kuuluu yrityksen vaihto-omaisuus sekä rahoitusomaisuus. Bruttokäyttöpääoma siis kertoo, kuinka paljon yrityksen toiminta sitouttaa rahoja vaihto- ja rahoitusomaisuuteen. Nettokäyttöpääomassa vaihto- ja rahoitusomaisuudesta vähennetään yrityksen lyhytaikaiset velat. Näin nettokäyttöpääoma kertoo, kuinka suuri osuus yrityksen käyttöpääomasta on rahoitettu omalla pääomalla tai pitkäaikaisella vieraalla pääomalla. Samalla se myös mittaa yrityksen likviditeettiä. (Niskanen & Niskanen 2007, 117.)

Quick ratio -tunnusluku mittaa, kuinka hyvin yritys pystyy maksamaan lyhytaikaiset velkansa käyttämällä rahoitusomaisuuttaan. Maksuvalmiuden ajatellaan olevan hyvä, jos rahoitusomaisuus riittää kattamaan lyhytaikaisen vieraan pääoman määrän. Mitä vähemmän rahoitusomaisuutta on verrattuna lyhytaikaiseen vieraan pääoman määrään, sitä huonommalta yrityksen maksuvalmius näyttää. Mikäli lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyy keskeneräiseen työhön tai projektiin liittyviä lyhytaikaisia saatuja ennakoita, vähennetään ne lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta. (Corporate Analysis 2013, 81; Leppiniemi & Kykkänen 2009, 168.)

Quick ratiota laskettaessa tulee tarkastella luvun kehitystä. Se soveltuu hyvin saman toimialan väliseen vertailuun. Sen rinnalla on syytä tarkastella toimialan keskimääräisiä maksuaikoja ja sen suhdetta yrityksen ostovelkojen kiertoaikaan. Tunnuslukua laskettaessa tulee huomioida, että luku kuvaa tilannetta vain tilinpäätöshetkellä, eli yhden päivän ajalta. Tilinpäätöspäivän tilanne saattaa poiketa huomattavasti normaalista ja maksuvalmius voi tilikauden aikana vaihdella paljon. (Balance Consulting 2016.)

Quick ratio lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Quick\ Ratio = \frac{Rahoitusomaisuus - Osatuloutuksen\ saamiset}{Lyhytaikainen\ vieras\ pääoma - lyhytaikaiset\ saadut\ ennakot}$$

Quick ratio -tunnusluvulle voidaan Yritystutkimusneuvottelukunnan (2002, 67) mukaan antaa ohjearvot:

yli 1	hyvä
0,5 – 1	tyydyttävä
alle 0,5	heikko

3.4 Tehokkuuden tunnusluvut

Tässä opinnäytetyössä on laskettu kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tueksi myös tehokkuuteen liittyviä tunnuslukuja. Ne on jaettu henkilöstöön liittyviin tunnuslukuihin sekä käyttöpääomien kiertoaikoihin liittyviin tunnuslukuihin.

3.4.1 Liikevaihto henkilöä kohden

Liikevaihto henkilöä kohden kertoo, kuinka paljon liikevaihtoa yritys on saanut yhtä työntekijää kohden. Jos yrityksen toiminnan tehokkuutta halutaan verrata toimialan keskimääräisiin lukemiin tai muihin yrityksiin, liikevaihtoa työntekijää kohti on hyvä käyttää apuvälineenä. Jokaisessa yrityksessä tulisi olla vähimmäismäärä liikevaihtoa henkilöä kohti, jotta toiminta olisi edes teoriassa kannattavaa. Pienissä yrityksissä tunnusluku on hyvä mittari ja sen avulla voidaan asettaa omalle henkilöstölle myös selkeitä tavoitteita. Yritysten välisessä vertailussa täytyy huomata, että toimintojen ulkoistaminen voi vaikuttaa saatuihin tuloksiin. Myös keskimääräiset henkilösivukulut voivat vaihdella yrityskohtaisesti ja osassa yrityksissä henkilösivukuluissa on voitu huomioida myös lomautettu henkilöstö.

Lisäksi laskentatapa osa-aikaisen ja määräaikaisen henkilöstön kohdalla voi vaihdella. (Balance Consulting 2016; Vilkkumaa 2010, 57.)

Liikevaihto henkilöä kohden lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Liikevaihto/henkilö = \frac{Liikevaihto\ (12kk)}{Henkilöstö\ keskimäärin}$$

3.4.2 Liiketulos henkilöä kohden

Liiketulos henkilöä kohden kertoo, kuinka paljon liikevoittoa yritys on pystynyt tuottamaan yhtä työntekijää kohden. Tätä tunnuslukua tulee vertailla ainoastaan saman toimialan yritysten välillä. Edellisen tunnusluvun tavoin vertailua haittaa se, että yritys on voinut ostaa osan henkilöstöpalveluistaan ulkopuolisina palveluina, keskimääräiset henkilösivukulut eivät aina ole verrannollisia sekä laskentatapa osa-aikaisen ja määräaikaisen henkilöstön välillä voi vaihdella yritysten kesken. (Balance Consulting 2016.)

Liiketulos henkilöä kohden lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Liiketulos/henkilö = \frac{Liiketulos\ (12kk)}{Henkilöstö\ keskimäärin}$$

3.4.3 Myyntisaamisten kiertonopeus

Myyntisaamisten kiertoaika (DSO, days sales outstanding) kertoo, kuinka kauan kestää ennen kuin yrityksen myyntitulot päätyvät rahana kassaan. Myyntisaamisiin kuuluu myös sellaisia eriä, jotka eivät oikeasti ole liikevaihtoa. Näitä eriä ovat esimerkiksi arvonlisävero, kuljetukset ja omaisuuden myyntitulot. Tästä johtuen todelliset, myyntitulojen perusteella määritetyt kiertoajat ovat hieman lyhyempiä. (Kallunki & Kytönen 2007, 88-89.)

Myyntisaamisten kiertoaika lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Myyntisaamisten\ kiertoaika = \frac{365\ x\ (myyntisaamiset + sisäiset\ myyntisaamiset}{Liikevaihto\ (12kk)}$$

3.4.4 Ostovelkojen kiertonopeus

Ostovelkojen kiertoaika (DPO, days payables outstanding) kertoo, kuinka kauan aikaa yritys on keskimäärin käyttänyt ostovelkojen maksuun. Mikäli yrityksen maksuvalmiuskyky on riittävän hyvä, pystyy yritys käyttämään ostovelkojen edulliset maksuehdot. Jos taas maksuvalmiuskyky on heikko ja yritys joutuu usein lykkäämään maksuaikoja, tulee se ostovelkojen korkean koron myötä kalliiksi. Normaalia pidempi ostovelkojen kiertoaika on usein merkki heikosta maksuvalmiuskyvystä. (Kallunki & Kytönen 2007, 89-90.)

Ostovelkojen kiertoaika lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$Ostovelkojen\ kiertoaika = \frac{365\ x\ Ostovelat + sisäiset\ ostovelat}{Ostot + ulkopuoliset\ palvelut}$$

4 Kassavirta-analyysi

Kassavirtalaskelma (liite 5) tarkastelee yrityksen rahoituksellista asemaa sekä täydentää likviditeettitarkastelua. Perusperiaatteena on, että kassamyyntituloista vähennetään kassamaksuja niiden tärkeysjärjestyksessä sen perusteella, miten tärkeää niiden maksaminen on toiminnan jatkumisen kannalta. Tällä tavoin nähdään, kuinka pitkälle yrityksen tulorahoitus ja muu rahoitus riittävät. Ensimmäisenä kassamenoista otetaan huomioon pakolliset juoksevat menot. Mikäli rahaa on vielä tämän jälkeen jäljellä, sitä voidaan käyttää oman pääoman osakkeiden rahoittamiseen sekä vieraan pääoman korkojen maksamiseen. Jos rahaa jää vielä tämän jälkeen, voidaan sitä käyttää mm. investointeihin ja pääoman palauttamiseen. Jos kassavarat ovat jossain kohden negatiiviset, tulisi katsoa, mistä

rahat kassamenojen maksamiseen on saatu: onko velkaannuttu, ovatko omistajat sijoittaneet yritykseen rahaa tai onko divestoitu eli myyty tuotantovalmiutta. (Kallunki & Kytönen 2007, 97; Leppiniemi & Kykkänen 2009, 170.)

Tuloslaskelma laaditaan aina suoriteperusteisesti kohdistamalla kulut ja tuotot vastaamaan toisiaan. Kassavirtalaskelmassa taas rahavirtoja seurataan kassaanmaksujen ja kassastamaksujen perusteella maksuperusteisesti. Kuinka suoriteperusteinen tilinpäätös sitten saadaan muutettua maksuperusteiseksi? Kassavirtalaskelmaa laadittaessa yleisperiaate on, että tuloihin ja menoihin kohdistetaan niihin liittyvät saamiset ja velat. Jos esimerkiksi myyntisaamiset ovat kasvaneet, tarkoittaa se sitä, että kaikkea liikevaihtoa ei ole saatu kassaan. Saatujen ennakkomaksujen lisääntyminen taas tarkoittaa, että rahaa on saatu myös tulevasta myynnistä. (Eskola & Mäntysaari 2006, 113; Leppiniemi & Kykkänen 2009, 170-171.)

Muutettaessa tuottoja ja menoja maksuperusteisiksi joudutaan tekemään oletuksia. Jokaisen tuloslaskelmarivin kohdalta harvoin saadaan liitetietojen perusteella selville niihin liittyvien saamisten ja velkojen määrää. Esimerkiksi siirtovelat ja siirtosaamiset yhdistetään erään liiketoiminnan muut kulut, vaikka osa siirtyvistä eristä voi liittyä esimerkiksi rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Kohdistaminen pyritään aina tekemään kuitenkin mahdollisimman oikein, mikäli se esimerkiksi liitetietojen avulla on mahdollista. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 171.)

Päähuomio kassavirtalaskelman tulkinnassa kiinnitetään siihen, kuinka pitkälle tuloina kertyneet rahat ovat riittäneet eriperusteisiin kassamaksuihin ja missä kohdin on jouduttu turvautumaan esimerkiksi ulkopuoliseen rahoitukseen tai divestointeihin. Mitä aikaisemmin tulorahoitus loppuu, sitä huolestuneempia yrityksen taloudellisesti suorituskyvystä tulisi olla. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 172.)

Kassavirtalaskelman laadinnassa käytetään oikaistua tuloslaskelmaa, virallista tasetta sekä liitetietoja. Oikaistua tuloslaskelmaa tulee käyttää, jotta liiketoiminnan tuottamasta kassavirrasta saadaan oikea ja vertailukelpoinen kuva. Oikais-

tua tasetta ei käytetä, sillä tehdyt oikaisut eivät ole kassavaikutteisia. Kassavirtalaskelma alkaa oikaistun tuloksen liiketuloksesta ilman mahdollisia palkkakorjauksia. (Yritystutkimus ry 2011, 52.)

Kun liiketulokseen lisätään poistot ja arvonalentumiset saadaan käyttökate. Käyttökate kertoo yrityksen liiketoiminnan kannattavuudesta ja tuloksesta ennen poistoja ja rahoituseriä. Koska tuloslaskelma on laadittu suoriteperusteisesti, täytyy käyttökatetta oikaista toiminnallisen käyttöpääoman ja pakollisten varausten muutoksella. Tämän jälkeen saadaan selville toimintajäämä eli varsinaisen toiminnan tuottama kassavirta. (Yritystutkimus ry 2011, 53.)

Toiminnallisen käyttöpääoman muutos lasketaan seuraavasti (Yritystutkimus ry 2011, 54):

+	Vaihto-omaisuus alussa
-	Vaihto-omaisuus lopussa
+	Lyhytaikaiset saamiset alussa
-	Lyhytaikaiset saamiset lopussa
+	Pitkäaikaiset myyntisaamiset alussa
-	Pitkäaikaiset myyntisaamiset lopussa
-	Lyhytaikaiset korottomat velat alussa
+	Lyhytaikaiset korottomat velat lopussa
-	Pitkäaikaiset ostovelat alussa
+	Pitkäaikaiset ostovelat lopussa
-	Pitkäaikaiset saadut ennakot alussa
+	Pitkäaikaiset saadut ennakot lopussa
=	**Toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys**

Lainasaamiset ja osakeantisaamiset otetaan kassavirtalaskelmassa huomioon omana eränään kohdassa Lainasaamisten lisäys/vähennys ja sen vuoksi niitä ei oteta huomioon lyhytaikaisissa saamisissa. (Yritystutkimus ry 2011, 54.)

Seuraavaksi kassavirtalaskelmaan lisätään rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut. Rahoitustuottoja ovat korko-, osinko- ja muut rahoitustuotot sekä kurssivoitot. Rahoituskuluja ovat korko- ja muut rahoituskulut sekä kurssitappiot. Laskelma voi poiketa kassaperusteisesta, jos rahoituskuluihin on kirjattu todettuja, mutta vielä maksamattomia kurssitappioita. Rahoitustuottoja ja -kuluja ei pystytä muuttamaan kassaperusteisiksi, sillä näihin liittyviä siirtovelkoja ja -saamisia ei yleensä ole saatavilla. Rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen vähennetään verot ja

satunnaiset kulut omina erinään. Verot sisältävät oikaistun tuloslaskelman välittömiä veroja. Satunnaiset tuotot ja kulut esitetään kassavirtalaskelmassa ennen rahoitusjäämää. Näin ollen ne ovat mukana, kun tarkastellaan tulorahoituksen riittävyyttä investointien rahoittamisessa. Jos satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyy veroja, esitetään ne satunnaisissa tuotoissa ja kuluissa. (Niskanen & Niskanen 2003, 184; Yritystutkimus ry 2011, 54-55.)

Kassavirtalaskelmassa ei huomioida poistoja, sillä ne eivät ole rahanmenoa, mutta sen sijaan tilikauden aikana tehdyt uudet investoinnit kuuluvat laskelmaan. Investointeihin sisältyy virallisen taseen mukaiset aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden lisäykset ja vähennykset. (Niskanen & Niskanen 2003, 184; Yritystutkimus ry 2011. 55.)

Investoinnit nettona lasketaan seuraavasti (Yritystutkimus ry 2011, 55):

+	Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tilikauden lopussa
-	Edelliseen sisältyvät arvonkorotukset tilikauden lopussa
+	Tehdyt poistot ja arvonalentumiset
-	Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tilikauden alussa
+	Edelliseen sisältyvät arvonkorotukset tilikauden alussa
=	**Investoinnit (netto)**

Muutokset sijoituksissa ja pitkäaikaisissa saamisissa ilman pitkäaikaisten myyntisaamisten ja lainasaamisten vaikutusta esitetään laskelmassa omana eränään. Arvonkorotusten vaikutus eliminoidaan. Investointien ja sijoitusten sekä pitkäaikaisten saamisten muutoksen jälkeen saadaan investointijäämä. (Yritystutkimus ry 2011, 55.)

Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys lasketaan seuraavasti (Yritystutkimus ry 2011, 55):

+	Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset tilikauden lopussa
-	Osakkeisiin sisältyvät arvonkorotukset tilikauden lopussa
+	Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
-	Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset tilikauden alussa
+	Osakkeisiin sisältyvät arvonkorotukset tilikauden alussa
=	**Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys**

Viimeisenä kassavirtalaskelmassa esitetään etuoikeusjärjestyksessä vieraan pääoman ja oman pääoman muutos sekä muiden lyhytaikaisten saamisten ja likvidien varojen muutos tilikauden aikana. Kyseiset erät esitetään laskelmassa nettomääräisinä. (Niskanen & Niskanen 2003, 185.)

Pitkäaikaisen vieraan pääoman muutokset esitetään lainojen lisäysten ja maksettujen lyhennysten erotuksena. Todetut, mutta vielä realisoitumattomat kurssierot voivat vääristää velkojen muutosta. Ne eivät ole rahan tuloa eivätkä menoa. (Yritystutkimus ry 2011, 56.)

Virallisessa taseessa erillisenä eränä näkyvien pääomalainojen lisäys ja vähennys käsitellään omana eränään. Jos lyhytaikaisiin velkoihin on siirretty osa seuraavana tilikautena erääntyvästä pääomalainasta, näkyy taseesta laskettu muutos sekä pääomalainojen pienentymisenä että lyhytaikaisten velkojen lisäyksenä. (Yritystutkimus ry 2011, 56.)

Osake- tai muun peruspääoman lisäsijoitukset käsitellään erässä oman pääoman maksullinen muutos. Tehdyt tai puretut arvonkorotukset eivät ole kassavirtaan vaikuttavaa oman pääoman muutosta. Mikäli yrityksellä on käyvän arvon rahaston muutoksia, eliminoidaan ne mahdollisuuksien mukaan. Erään lainasaamisten muutos sisältyy lainasaamisten ja osakeantisaamisten muutokset. Näin kyseiset saamiset sijoittuvat investointijäämän alapuolelle vastaavantyyppisten velkaerien tapaan. Viimeisenä eränä esitetään rahavarojen muutos. Erä sisältää rahojen ja pankkisaamisten sekä rahoitusarvopapereiden muutokset. Rahavarojen muutos kertoo, onko tilikauden kassavirta ollut yli- vai alijäämäinen. (Yritystutkimus ry 2011, 57.)

Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman muutos lasketaan seuraavasti (Yritystutkimus ry 2011, 56):

-	Joukkovelkakirjalainat alussa
+	Joukkovelkakirjalainat lopussa
-	Vaihtovelkakirjalainat alussa
+	Vaihtovelkakirjalainat lopussa
-	Lainat rahoituslaitoksilta alussa
+	Lainat rahoituslaitoksilta lopussa
-	Eläkelainat alussa
+	Eläkelainat lopussa
-	Pääomalainat alussa
+	Pääomalainat lopussa
-	Rahoitusvekselit alussa
+	Rahoitusvekselit lopussa
-	Korolliset velat saman konsernin yrityksille alussa
+	Korolliset velat saman konsernin yrityksille lopussa
-	Korolliset velat omistusyhteysyrityksille alussa
+	Korolliset velat omistusyhteysyrityksille lopussa
-	Muut korolliset velat alussa
+	Muut korolliset velat lopussa
=	**Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lisäys/vähennys**

4.1 Kassavirta-analyysin jäämät

Tulorahoituksen riittävyyttä voidaan mitata kassavirtalaskelman jäämillä. Ne kertovat, milloin tulorahoitus on loppunut ja missä vaiheessa yritys on joutunut käyttämään omaa tai vierasta pääomaa menojensa kattamiseksi. Toimintajäämä kertoo, kuinka paljon myyntituloista on jäljellä, kun yritys on maksanut lyhytvaikutteiset menonsa. Yrityksen tulee aina pitää toimintajäämänsä positiivisena, jotta yritys pysyy kannattavana ja sen maksuvalmius on kunnossa. Toimintajäämä voi kuitenkin myös kannattavalla yrityksellä muodostua hetkellisesti negatiiviseksi silloin, kun yrityksen voimakas kasvu sitoo kassavaroja ja muuta käyttöpääomaa. Yritys voi hetkellisesti parantaa toimintajäämäänsä esimerkiksi tilinpäätöstä varten viivästämällä ostovelkojensa maksua tai tehostamalla myyntisaatavien perintää. Tämän vuoksi toimintajäämää tulisi vertailla usealta vuodelta. Toimintajäämä reagoi tuloslaskelmaa nopeammin yrityksen liiketoiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin ja on tämän vuoksi hyvä apuväline yritystä arvioitaessa. (Balance Consulting 2016; Niskanen & Niskanen 2003, 179.)

Rahoitusjäämä näyttää, kuinka hyvin yritys on selviytynyt juoksevista kuluistaan tilikauden aikana. Rahoitusjäämän ollessa positiivinen, pystyy yritys ainakin osittain suorittamaan investointinsa tulorahoituksella ja mahdollisesti myös lyhentämään velkojaan. Rahoitusjäämän ollessa negatiivinen yritys velkaantuu. Mikäli investointijäämä on positiivinen, ovat liiketoiminnasta saadut tulot riittäneet investointeihin. Investointijäämän jälkeisessä erässä näkyy vieraan ja oman pääoman sekä likvidien varojen muutos. Ne kertovat miten mahdollinen vaje on katettu tai puolestaan miten positiivinen jäämä on käytetty. (Yritystutkimus ry 2011, 58.)

4.2 Kassavirtalaskelman tulkinta ja hyödyt

Kun kassavirtalaskelmaa tulkitaan, täytyy tietää, ettei pelkkien jäämien tarkastelu riitä. Tarkastelijan tulee tietää, onko yritys esimerkiksi hetkellisesti pyrkinyt parantamaan kassavirtaansa vaikkapa lyhytaikaisia velkoja kasvattamalla tai myyntisaamisten perintää tehostamalla. Yksittäisinä tilikausina jäämät voivat heilahdella paljonkin. Yritys on voinut esimerkiksi käyttää tilikauden aikana aiemmin syntynyttä kassavarantoaan menojen maksuun. (Yritystutkimus ry 2011, 57-58.)

Yrityksen toimintaedellytyksien tarkempaa analysointia varten tulisi olla 3 – 5 vuoden kassavirtalaskelmat. Tällöin kokonaiskuva on luotettavampi ja mahdolliset heilahtelut tasoittuvat. Kassavirtalaskelman jäämillä on hankala asettaa tavoitearvoja, mutta niistä näkee hyvin yrityksen kehityksen suuntaa. Kassavirta reagoi perinteistä tuloslaskelmaa huomattavasti nopeammin muutoksiin. Jos esimerkiksi ylisuuri varasto sitoo huomattavan paljon rahoitusta, antaa perinteinen tuloslaskelma tästä vielä kohtuullisen hyvän kuvan. Kassavirtalaskelma mahdollisesti kuitenkin osoittaa, että rahavirrat ovat pienentyneet ja rahoitusta on jouduttu hankkimaan esimerkiksi pitkittämällä osto- ja muiden lyhytaikaisten velkojen maksua. (Yritystutkimus ry 2011, 58.)

Kassavarojen riittävyyden varmistaminen etenkin tappiota tuottaville ja kasvaville yrityksille on tärkeää. Tämän vuoksi rahoitusresursseja suunniteltaessa kassavirta- ja rahoituslaskelmiin täytyy kiinnittää erityistä huomiota. Tilikauden tulos ei ole kassavarojen riittävyyden osalta kovinkaan merkittävä tekijä, sillä yritys pys-

tyy maksamaan laskut ja palkat ainoastaan likvideillä kassavaroilla. Etupainotteiset kustannukset, kuten käyttöpääomaan, investointeihin ja henkilöstöresurssitarpeisiin liittyvät kustannukset ovat kasvavalle yritykselle hyvin tyypillisiä ja sen vuoksi kasvava yritys joutuukin usein kassan kanssa tiukoille. Kassavirtalaskelman avulla voidaan kasvaa hallitusti ja ajoittaa kassasta maksut tulojen mukaisesti, jolloin maksuvalmiuskriisi ei pääse yllättämään. (Koski 2012, 24.)

Yrityksen johtoryhmätyöskentelyssä kassavirtalaskelmalla on muitakin tehtäviä kuin rahan riittävyyden varmistaminen. Kassavirtalaskelma toimii mm. hyvänä myynnin ohjauksen apuvälineenä. Jos yritys ennakoi saavansa tiettynä aikana tietyn myynnin, tulee sillä olla hyvissä ajoin tarvittava määrä tilauksia, tarjouksia ja asiakastapaamisia tehtynä. Tämä edellyttää, että yrityksen johto seuraa tarpeeksi aktiivisesti myyntiprosesseja ja asettaa niille välitavoitteita. (Koski 2012, 26.)

Myynnin ja rajapinnan tunnistamista hyödynnetään myös budjetin teossa. Mitä paremmin myyntibudjetti perustuu todellisiin ja tunnistettuihin potentiaalisiin asiakkaisiin, sitä luotettavammat kassavirtaennusteet voidaan laatia. Kassavirtaennusteista taas voidaan laatia rullaava tuloslaskelmaennuste, jota päivitetään sitä mukaa, kun asiakashankintaprosessit etenevät. Tällä tavoin saadaan looginen jatkumo: myynnin rajapinnasta muodostetaan kassavirtaennuste, josta taas johdetaan tulosennusteet. Kun nämä tehdään kuukausittain, on yrityksellä jossain määrin valistunut arvaus siitä, miltä lähiaikojen maksuvalmius ja tuloksentekokyky näyttävät. Samalla yrityksen johdolla on aikaa reagoida, jos muutokset poikkeavat suuntaan tai toiseen. (Koski 2012, 26.)

5 Kohdeyrityksen tilinpäätösanalyysi sekä vertailu keskeisiin kilpailijoihin ja toimialaan

Toimialatilastojen vertailussa kohdeyritys on luokiteltu osioon 62010. Kilpailijoiden tunnuslukujen lähteenä on käytetty yritykseltä saatua kilpailijaraporttia. Toimialan tunnuslukujen lähteenä on käytetty Toimiala Online -palvelusta saatuja Finnveran tilinpäätöstilastojen mediaanilukuja vuosilta 2012-2015.

Toimialavertailussa vertailtavien yritysten lukumäärä, johon tilastot pohjautuvat, oli vuosina 2012 ja 2013 noin 550 yritystä ja vuonna 2014 noin 450 yritystä. Vuoden 2015 tilastot ovat vasta suuntaa antavia, sillä tähän mennessä tilastoituja yrityksiä oli ainoastaan 54. Vuoden 2012 havaintojoukon ulkopuolelle on rajattu pienempiä yrityksiä. Tämä näkyy niin havaintojen lukumäärissä, kuin myös yksittäisten tunnuslukujen kvartiili- ja mediaanitiedoissa. Esimerkiksi liikevaihdon (1 000 €) kvartiilit ja mediaanit ovat selvästi aikaisempia vuosia korkeampia. Näin ollen vuoden 2012 tilastot eivät ole täysin vertailtavissa aikaisempien vuosien kanssa, mikä kannattaa huomioida tilastoja tulkittaessa. (Toimiala Online 2016.)

Kohdeyrityksen tilinpäätöksen oikaisussa on käytetty Yritystutkimus ry:n suosituksia. Tilinpäätöksen oikaisuihin on saatu tarvittavat tiedot yrityksen virallisista tilinpäätöksistä. Kohdeyrityksen viralliset tuloslaskelmat esitetään liitteessä 6 ja viralliset taseet liitteessä 7. Oikaistut tuloslaskelmat esitetään liitteessä 8 ja oikaistut taseet liitteessä 9.

Kohdeyrityksellä ilmenee seuraavia oikaisuja:

1) Pitkäaikaiset muut saamiset on siirretty virallisen taseen vaihtuvista vastaavista oikaistussa taseessa erään muut saamiset ja sijoitukset
2) Pääomalainat on siirretty pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta omaan pääomaan

Viides luku on jaettu viiteen alalukuun, joissa käsitellään kannattavuutta, vakavaraisuutta, maksuvalmiutta, tehokkuutta ja kassavirtalaskelmia. Ensimmäisissä neljässä alaluvussa on aluksi kerrottu kohdeyrityksen kehityksestä vertailuvuosien aikana. Tämän jälkeen on keskitytty vertailemaan yritystä sen keskeisimpiin kilpailijoihin ja lopuksi yritystä verrataan vielä toimialan mediaanilukuihin. Viides alaluku käsittelee kassavirta-analyysiä kohdeyrityksen näkökulmasta.

Viidennen luvun kuvioissa oranssi viiva kuvaa kohdeyrityksen arvoja ja violetti viiva kuvaa toimialan mediaania. Kilpailijoiden palkit ja viivat on esitetty samoilla väreillä kuin kilpailijaraportissa. Suuressa osassa kuvioista on esitetty sekä pylväitä että viivoja. Pylväät kuvaavat kilpailijoiden uusimpien tilikausien lukuja. Näin

on menetelty, koska kilpailijaraportissa kaikista tunnusluvuista ei ole saatu vertailutietoja useammalta vuodelta ja tuloslaskelmat sekä taseet on esitetty ainoastaan uusimmilta tilikausilta. Koska kilpailijoiden tuloslaskelmat ja taseet puuttuvat vanhemmilta vuosilta, ei näinä vuosina esitettyjä tunnuslukuja ole pystytty kunnolla analysoimaan.

Suurin osa kilpailevien yritysten tunnusluvuista on tuotu suoraan kilpailijaraportista, mutta muutama tunnusluku on laskettu itse. Kilpailevien yritysten tuloslaskelmia ja taseita ei niiden puutteellisen informaation vuoksi ole pystytty oikaisemaan, joten ne voivat sisältää virheen mahdollisuuksia. Tunnuslukuja tulkittaessa on mainittu, jos kilpailijoiden tunnusluvut on laskettu itse.

Osa toimialan tunnusluvuista puuttuu, sillä näitä ei ollut saatavilla Toimiala Online -sivustolla. Koska kilpailijoiden tunnusluvuista suurin osa on esitetty vain yhdeltä tilikaudelta ja osa toimialan tunnusluvuista puuttuu, on analyysin pääpaino kohdeyrityksen kehityksen analysoinnissa.

5.1 Kannattavuuden tunnusluvut ja arviointi

Kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista on tilinpäätösanalyysiä varten esitetty liikevaihto, liikevaihdon muutos, käyttökateprosentti, liiketulosprosentti, kokonaispääoman tuottoprosentti, oman pääoman tuottoprosentti ja sijoitetun pääoman tuottoprosentti.

Yrityksen liikevaihto on kasvanut vuosittain kahdenkymmenen prosentin molemmin puolin. Vuodesta 2012 vuoteen 2015 yritys on pystynyt lähes kaksinkertaistamaan liikevaihtonsa, kun se vuonna 2015 oli hieman vajaa 1,4 miljoonaa euroa. Kohdeyrityksen, kilpailijoiden ja toimialan mediaanin liikevaihto on kuvattu kuviossa 4. Siinä on nimetty kilpailevat yritykset yhdestä viiteen. Kohdeyritys on esitetty oranssilla viivalla ja toimialan mediaani violetilla viivalla. Kilpailevien yritysten liikevaihdot on kuvattu uusimpien kilpailijaraportissa esitettyjen tilinpäätösten perusteella, kuten myös tulevissa kuvioissa, joissa kilpailijoilla esiintyy pylväitä. Kuviosta 5 kuvioon 18 on nimetty erikseen ainoastaan kohdeyritystä kuvaava viiva, jotta kuviot pysyvät siistimpinä.

Kilpailijoihin suhteutettuna yrityksen liikevaihto on toiseksi pienin. Vihreällä kuvatun yrityksen liikevaihto on kilpailijoista selvästi suurin, lähes 6,6 miljoonaa euroa. Punaisella ja sinisellä esitettyjen yritysten liikevaihdot ovat olleet noin 4,3 ja 4,2 miljoonaa euroa. Keltaisella kuvatun yrityksen liikevaihto on ollut hieman alle 2,4 miljoonaa euroa ja mustalla kuvatun yrityksen liikevaihto tarkastelujoukon selvästi pienin, noin 0,4 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kehityksen osalta kohdeyritys on ollut kolmanneksi paras. Kuviosta 5 nähdään, että kilpailijoiden liikevaihdon kehitys on vaihdellut yrityskohtaisesti lähes kuudenkymmenen prosentin kasvusta kolmenkymmenen prosentin laskuun uusimpien tilinpäätösten mukaan.

Toimialalla liikevaihdon mediaani on ollut vertailuvuosina noin 240 000 – 320 000 euroa. Vuonna 2012 havaintojoukon ulkopuolelle on kuitenkin jätetty pienempiä yrityksiä, joten todellisemmat luvut ovat 240 000 – 270 000 euroa. Toimialan mediaaniin verrattuna liikevaihto oli vuonna 2015 noin viisinkertainen. Toimialan pientä mediaania selittää mikroyritysten suuri määrä. Toimialalla liikevaihto on kasvanut vuosittain kuuden ja yhdentoista prosentin välillä. Kohdeyrityksen liikevaihdon kasvu kestää vuosien 2013-2015 välissä vertailun sekä kilpailijoihin että toimialaan hyvin.

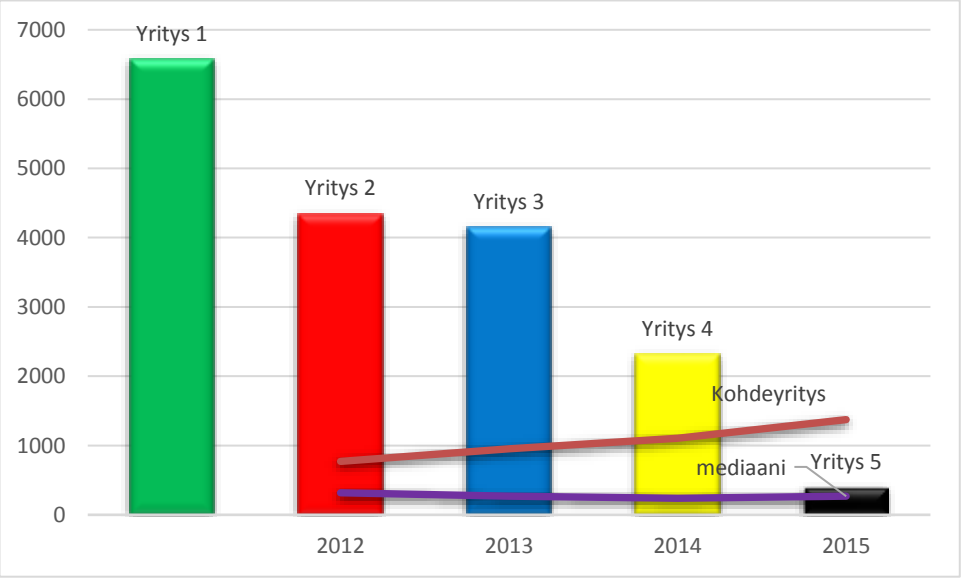

Kuvio 4. Liikevaihto (1 000 €).

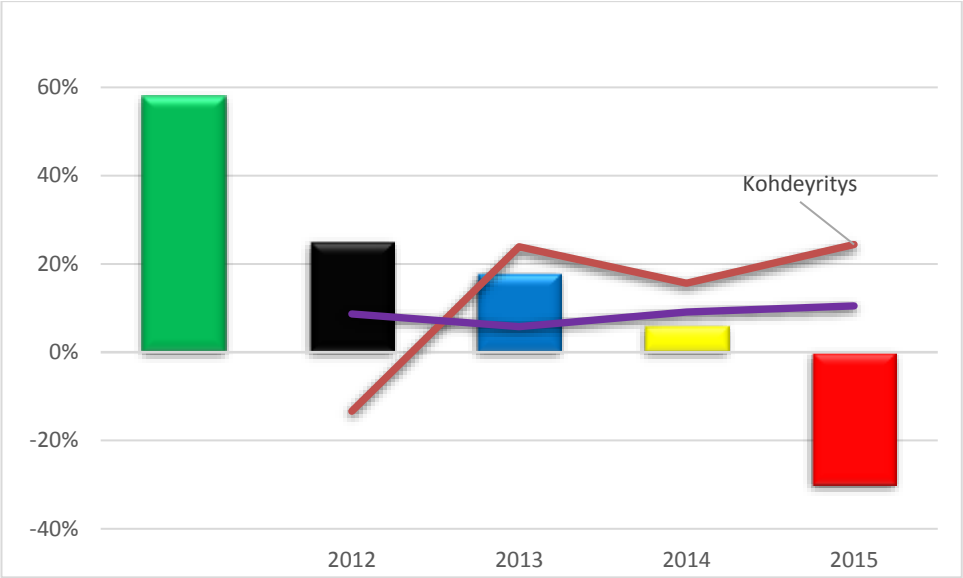

Kuvio 5. Liikevaihdon kehitys.

Yrityksen käyttökateprosentti on ylittänyt kolmena vuotena neljästä kaksikymmentä prosenttia. Vuonna 2013 käyttökateprosentti oli seitsemän, mutta sekin yltää Yritystutkimuksen asettamaan tavoitearvoon, joka on palvelualoilla viiden ja viidentoista prosentin välissä. Vuoden 2013 heikompi arvo johtuu aine- ja tarvikekäytön, ulkopuolisten palveluiden ja henkilöstökulujen suuresta kasvusta, jotka ovat kasvaneet yhteensä yli 300 000 euroa. Liikevaihdon kasvulla ei ole pystytty kattamaan kaikkia näitä kuluja. Kokonaisuudessaan yritys on kuitenkin pystynyt liiketoiminnan tuotoilla kattamaan juoksevat kulut erittäin hyvin.

Kilpailijoihin verrattaessa kohdeyrityksen käyttökateprosentti on tarkastelujoukon paras. Kaikkien kilpailijoiden käyttökateprosentit mustalla kuvattua yritystä lukuun ottamatta ovat olleet uusimpien tilinpäätösten mukaan kymmenen ja kahdenkymmenen prosentin välissä. Mustalla esitetty yritys ei ole pienellä liikevaihdollaan onnistunut kattamaan juoksevia ja käyttökate oli noin -7 prosenttia. Kilpailijoiden käyttökateprosentit on laskettu itse kilpailijaraportin tuloslaskelman perusteella.

Myös toimialaan verrattaessa yrityksen käyttökateprosentti on joka vuosi parempi. Toimialalla tunnusluku on ollut vuosina 2012-2014 kahden ja neljän prosentin välillä. Vuonna 2015 käyttökateprosentti on noussut yhdeksään prosenttiin, mutta tämä johtuu todennäköisesti yritysten vielä toistaiseksi pienestä otannasta. Käyttökateprosentit on esitetty kuviossa 6.

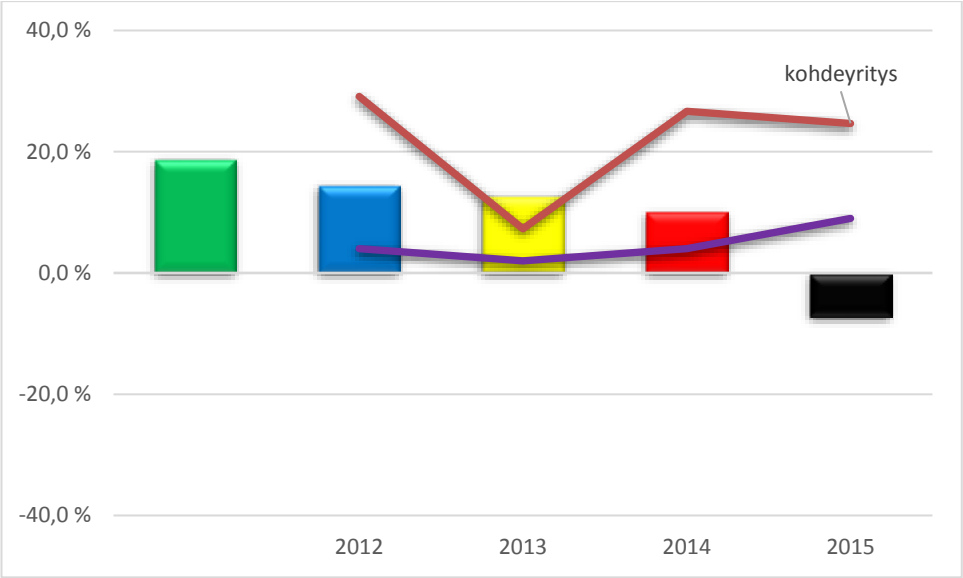

Kuvio 6. Käyttökateprosentti.

Liiketulosprosentti on ollut koko tarkastelujakson ajan alle viisi prosenttia, eli se on Yritystutkimuksen tavoitearvojen mukaan heikko. Liiketuloksen heikkoon arvoon vaikuttaa kohdeyrityksen toimialalle tyypillistä suuremmat poistot, jotka eivät rasittaneet vielä käyttökatetta, mutta näkyvät liiketuloksessa. Vuoden 2013 tavallistakin heikompi arvo johtuu jo edellä mainituista juoksevien kulujen suuresta lisääntymisestä edelliseen vuoteen verrattuna.

Kilpailijoiden liiketulosprosentti on vaihdellut uusimpina tilikausina vihreällä kuvatun yrityksen 17 prosentin ja mustalla kuvatun yrityksen -53 prosentin välillä. Suhteessa kilpailijoihin, yrityksen liiketulosprosentti on kolmanneksi paras. Kilpailijaraportissa liiketulosprosentti on saatu suhteuttamalla liiketulos liikevaihtoon, mutta alla olevassa kuviossa liiketulos on suhteutettu Yritystutkimuksen ohjeiden mukaan liiketoiminnan tuottoihin yhteensä. Kilpailijoista tulee huomata, että vihreällä ja sinisellä merkittyjen yritysten poistot ovat todella pienet. Tämä selittää pientä eroa käyttökate- ja liiketulosprosentin välillä. Sen sijaan muiden yritysten poistot, etenkin mustalla kuvatulla yrityksellä ovat suuret, mikä selittää selvän pudotuksen käyttökateprosentista liiketulosprosenttiin.

Toimialan mediaani on ollut koko tarkastelujakson nollassa prosentissa. Vuosina 2012 ja 2013 kohdeyritys siis jää toimialan mediaanista, mutta kahtena seuraavana vuonna pystyy ylittämään sen. Toimialalla käyttökate- ja liiketulosprosentin välinen ero on ollut tavallisesti kahdesta neljään prosenttia. Pieni ero johtuu

vaihto-omaisuuden pienestä määrästä, jonka takia poistot jäävät pieniksi. Liiketulosprosentit on esitetty kuviossa 7.

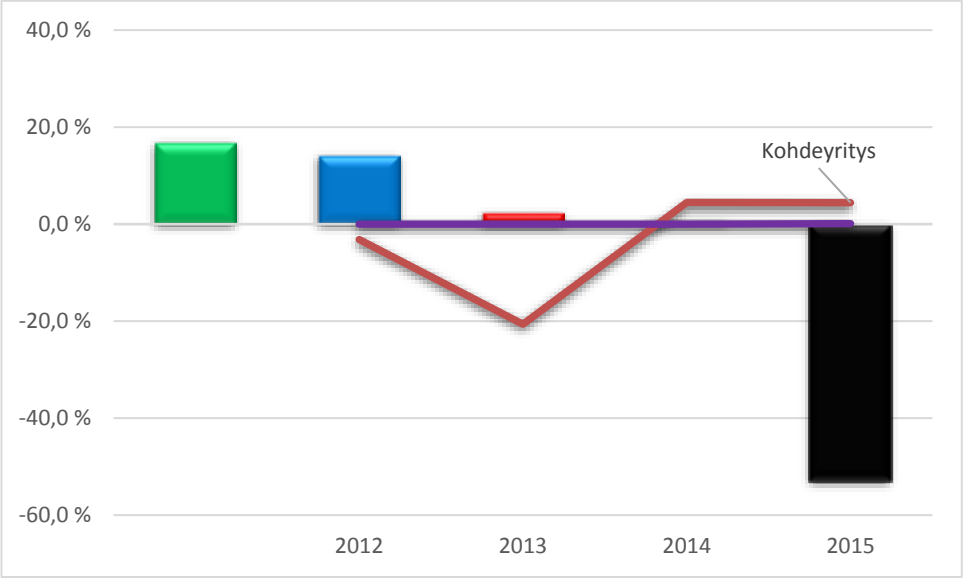

Kuvio 7. Liiketulosprosentti.

Kokonaispääoman tuotto on ollut vuotta 2013 lukuun ottamatta alle viisi prosenttia, eli Yritystutkimuksen tavoitearvojen mukaan heikko. Vuoden 2013 parempi arvo johtuu tavallista suuremmasta nettotuloksesta, joka taas selittyy suuresta korko- ja rahoitustuottojen määrästä. Tunnusluvun heikot arvot selittyvät suurilta osin kehittämismenojen suuresta määrästä, jonka takia yritys on ottanut reilusti velkaa ja tätä kautta taseen loppusumma muodostuu suureksi.

Toimialaan verrattuna yritys on kuitenkin pärjännyt tunnusluvun osalta hyvin ja on pystynyt lyömään toimialan mediaanin vuotta 2012 lukuun ottamatta. Toimialan mediaanin heikkoa arvoa selittää pieni nettotulos. Kilpailijoiden osalta tunnuslukua ei ole pystytty laskemaan, sillä edellisten tilikausien taseiden loppusummat eivät olleet tiedossa. Tunnuslukua ei pystytty tämän vuoksi laskemaan luotettavasti. Kokonaispääoman tuottoprosentit on esitetty kuviossa 8.

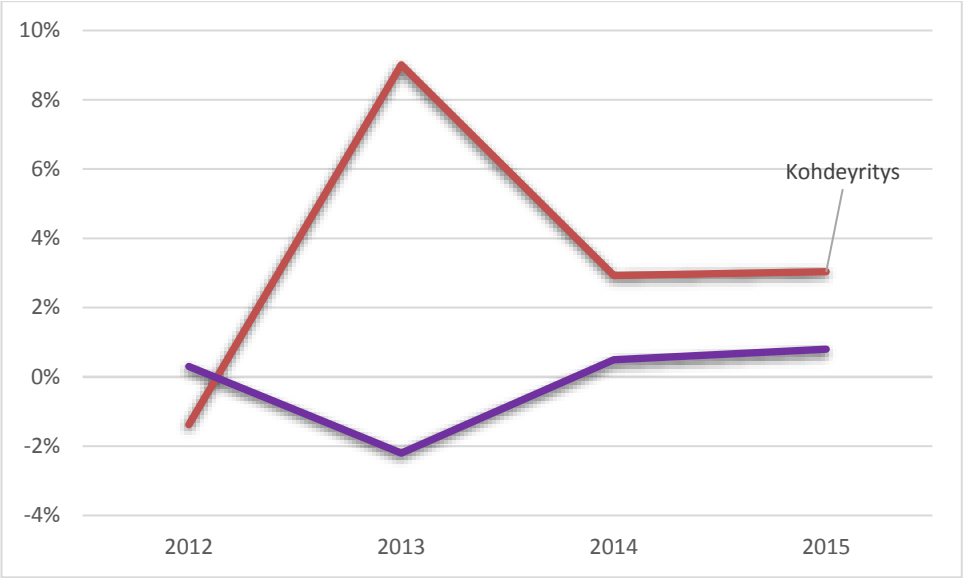

Kuvio 8. Kokonaispääoman tuottoprosentti.

Kohdeyrityksen oman pääoman tuottoa mitattaessa tulee huomioida vertailuvuosien aikana oman pääoman pieni määrä, joka haittaa tunnusluvun luotettavuutta. Tunnusluvun arvo onkin vaihdellut paljon. Vuoden 2012 todella heikko arvo kertoo pienen oman pääoman lisäksi nettotuloksen negatiivisuudesta. Vuoden 2013 todella korkea oman pääoman tuottoprosentti selittyy taas korko- ja rahoitustuottojen takia kasvaneesta nettotuloksesta. Vuosina 2014 ja 2015 oman pääoman tuotto on saanut suunnilleen saman arvon. Molempina vuosina yrityksen nettotulos on ollut pieni ja oman pääoman määrä pysynyt kutakuinkin samana. Omaa pääomaa on kasvatettu vuonna 2013 osake- ja muun peruspääoman lisäyksenä.

Kilpailijoista vihreällä ja sinisellä kuvatut yritykset saavat oman pääoman tuotolle todella korkeat arvot, 77 prosenttia ja 59 prosenttia. Korkeat arvot johtuvat hyvästä nettotuloksesta, sillä molemmilla yrityksillä on runsaasti omaa pääomaa. Punaiselle merkityn yrityksen oman pääoman tuotto on 4 prosenttia, mustalla merkityn 0 prosenttia ja keltaisella merkityn -5 prosenttia. Vaikka näiden yritysten tunnusluvut saavat lähelle samat arvot, vaihtelee yritysten oma pääoma runsaasti. Näistä yrityksistä keltaisella kuvatun yrityksen oma pääoma on todella suuri, lähes kaksi miljoonaa euroa. Punaisella kuvatun yrityksen oma pääoma on noin 540 000 euroa ja mustalla kuvatun yrityksen oma pääoma on noin -200 000 euroa. Kohdeyritys sijoittuu oman pääoman tuoton tarkkailussa neljänneksi. Toi-

miala Online palvelussa ei ole laskettu oman pääoman tuottoa, joten siksi toimialavertailua ei tässä esitetä. Oman pääoman tuottoprosentit on esitetty kuviossa 9.

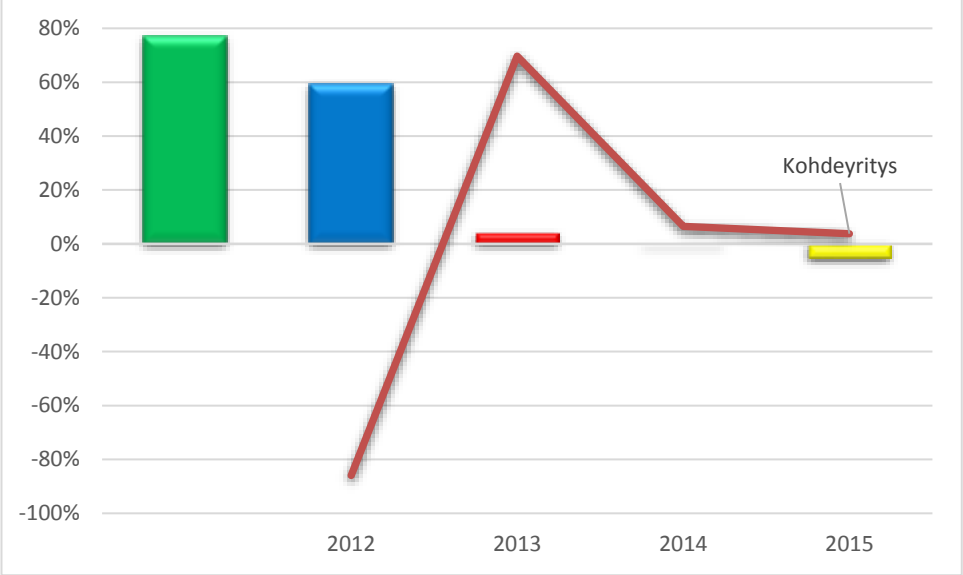

Kuvio 9. Oman pääoman tuottoprosentti.

Sijoitetun pääoman tuotto (kuvio 10) on vaihdellut vertailuvuosina noin -2 prosentista noin kymmeneen prosenttiin. Vuoden 2013 hyvä tulos selittyy normaalia parempana nettotuloksena. Rahoituskuluissa kohdeyrityksellä ei ole vertailuvuosien aikana ollut merkittäviä eroja ja veroja yritys ei ole maksanut lainkaan edellisten vuosien tappiollisten tulosten vuoksi. Sijoitettu pääoma on vuonna 2015 noussut hieman vajaaseen kahteen miljoonaan euroon, kun se muina vuosina on pyörinyt 1,6 miljoonan euron molemmin puolin.

Kilpailijoiden sijoitetun pääoman tuotto on vaihdellut vertailuvuosien aikana paljon. Vihreällä merkityllä yrityksellä vaihteluväli on -5:n ja 90 prosentin välillä. Sinisellä merkityllä yrityksellä vaihteluväli on 50:n ja 90 prosentin välillä. Näiden yritysten tunnusluku oli uusimpien tilikausien perusteella selvästi tarkastelujoukon paras, 60 prosentin molemmin puolin. Tunnuslukujen korkeat arvot selittyvät pitkälti korkeilla nettotuloksilla.

Keltaisella merkityn yrityksen ROI vaihteli 0:n ja 12 prosentin välillä. Sen tunnusluvun arvo muistutti tarkastelujakson aikana kilpailijoista eniten kohdeyritystä. Punaisella merkityn yrityksen ROI vaihteli -70:n ja 20 prosentin välillä. Uusimman

tilinpäätöksen perusteella tunnusluvun arvo oli liki sama kohdeyrityksen kanssa. Mustalla merkityn yrityksen tunnusluvun arvo oli selvästi kaikista heikoin vaihdellen -72:n ja -150 prosentin välillä. Verrattaessa tuoreimpia tilinpäätöksiä, kohdeyritys jäi kahden yrityksen tunnusluvusta selvästi. Kahden yrityksen kanssa tunnusluvun arvo oli suunnilleen sama ja yhden yrityksen kohdeyritys pystyi selvästi lyömään.

Toimialan mediaani oli koko tarkastelujakson hyvin lähellä nollaa. Toimialan mediaanin heikkoa arvoa selittää pieni nettotulos. Kolmena viimeisimpänä vuotena yritys pystyi lyömään toimialan mediaanin.

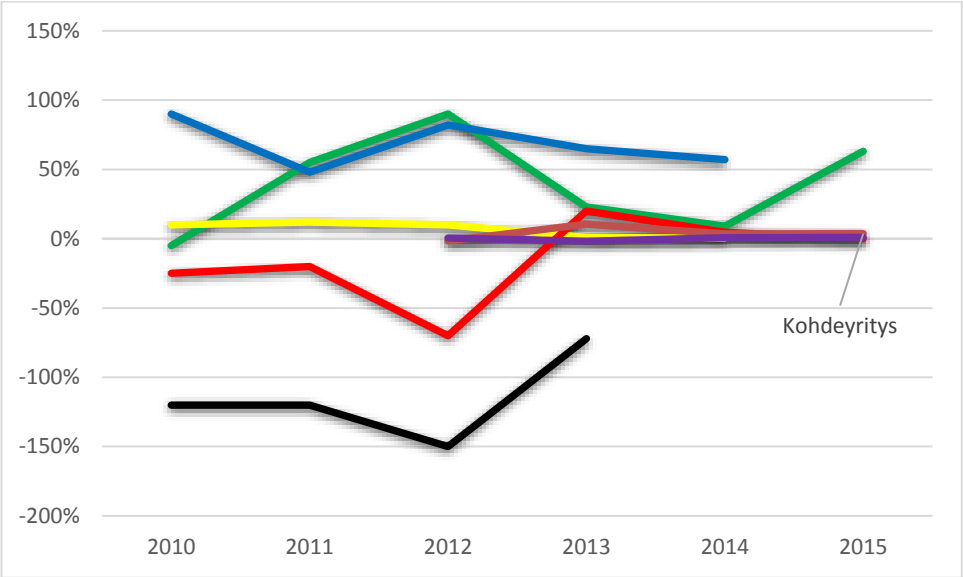

Kuvio 10. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti.

Kannattavuutta kokonaisuutena tarkastellessa nähdään, että vihreällä ja sinisellä merkityt yritykset ovat selvästi tarkastelujoukon parhaimmat. Näiden yritysten liikevaihdot ovat tarkastelujoukon suurimmat ja ne ovat kärjessä niin käyttökate- ja liiketulosprosenttia kuin myös oman pääoman ja sijoitetun pääoman tuottoa mitattaessa. Vihreällä ja sinisellä kuvattujen yritysten hyvää käyttökatetta ja liiketulosta selittää suuri liikevaihto, liikevaihtoon nähden maltilliset juoksevat kulut sekä poistojen pieni osuus. Tätä kautta muodostuvat myös hyvät nettotulokset, jonka avulla oman pääoman ja sijoitetun pääoman tuottoprosentit ovat todella korkeat. Molempien yritysten oma pääoma ja vieras pääoma ovat melko lähellä toisiaan.

Tämän jälkeen vertailussa tulevat kohdeyritys sekä punaisella ja keltaisella merkityt yritykset. Näistä yrityksistä punaisella kuvatun yrityksen liikevaihto on korkein, jonka jälkeen tulee keltaisella kuvattu yritys ja sen jälkeen kohdeyritys. Kohdeyrityksen käyttökate on näistä selkeästi paras. Liiketulosprosenttia verrattaessa kohdeyrityksen poistojen suuri määrä tasoittaa vertailua ja nämä kolme yritystä saavat liiketulosprosentille lähes saman arvon, vaikka myös punaisella ja keltaisella kuvattujen yritysten poistot ovat toimialalle epätyypillisen korkeat. Oman pääoman ja sijoitetun pääoman tuottoja mitattaessa näiden yritysten välille ei uusiempien tilikausien perusteella tule juurikaan eroa. Kaikkien kolmen yrityksen nettotulokset jäävät selkeästi vihreällä ja sinisellä kuvattujen yritysten nettotuloksista, jonka takia ne häviävät niille reilusti.

Mustalla merkitty yritys on selkeästi tarkastelujoukon heikoin kannattavuutta mitattaessa. Se ei pysty liiketoiminnan tuotoilla kattamaan juoksevia menoja, jonka takia sekä käyttökate- että liiketulosprosentti jäävät miinukselle. Heikon nettotuloksen johdosta oman pääoman tuotto on nollassa ja rahoituskulujen suuren määrän takia sijoitetun pääoman tuotto on reilusti miinuksella.

Toimialan mediaania verrattaessa kaikki tunnusluvut saavat todella pienet arvot. Juoksevat kulut syövät lähes kaikki liiketoiminnan tuotot. Tästä muodostuu myös heikko nettotulos, joka selittää oman pääoman ja sijoitetun pääoman tuottojen heikkoja arvoja. Kohdeyritys pystyy voittamaan toimialan mediaanin lähes jokaisena vertailuvuotena.

5.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut ja arviointi

Vakavaraisuutta kuvaavista tunnusluvuista laskettiin tilinpäätösanalyysiä varten omavaraisuusaste, nettovelkaantumisaste ja suhteellinen velkaantuneisuus.

Yrityksen omavaraisuusaste oli vuonna 2012 ainoastaan kaksi prosentti johtuen oman pääoman todella pienestä määrästä. Muina vertailuvuosina tunnusluku oli noin kaksikymmentä prosenttia eli Yritystutkimuksen arvojen mukaan heikon ja tyydyttävän rajamailla. Vuodeksi 2013 omavaraisuusaste nousi kahdesta prosen-

tista kahteenkymmeneen prosenttiin. Tämä johtui hieman yli 180 000 euron lisäyksestä osake- ja muussa peruspääomassa. Tämän jälkeen oma pääoma on kasvanut tilikauden voiton verran. Yrityksen omassa pääomassa kertyneet voittovarat ovat vielä vuonna 2015 miinukselle yli 1,3 miljoonaa euroa, mistä tunnusluvun heikot arvot suurilta osin johtuvat. Muissa rahastoissa oli samana vuonna varoja hieman yli miljoonan euron edestä, jolla on varmistettu oman pääoman riittävyys. Vieraan pääoman määrä vuonna 2012 oli oikaistun taseen mukaan reilu 1,8 miljoonaa euroa. Seuraavalle vuodelle vieraan pääoman määrä tipahti noin 350 000 euroon, joka johtui lainojen lyhennyksestä. Vuonna 2014 vieraan pääoman määrä kasvoi edellisestä vuodesta reilu 50 000 euroa, joka johtui lähinnä siirtovelkojen ja muiden velkojen lisääntymisestä. Vuonna 2015 vieraan pääoman määrä oli kaikista suurin, oikaistun taseen mukaan reilut kaksi miljoonaa euroa. Suuri lisäys edelliseen vuoteen verrattuna johtui rahoituslaitosten lainojen kasvusta.

Kilpailijoiden kohdalla sinisellä ja vihreällä merkittyjen yritysten omavaraisuusasteet ovat olleet uusimpien tilinpäätösten perusteella parhaat. Molempien yritysten tunnusluku on kehittynyt tarkastelujakson aikana positiivisesti. Keltaisella merkityn yrityksen omavaraisuusaste on laskenut tasaisesti tarkastelujakson aikana, mutta se oli kuitenkin koko joukon kolmanneksi paras viimeisimmän tilinpäätöksen perusteella, noin kolmekymmentä prosenttia. Punaisella merkityn yrityksen omavaraisuusaste on noussut tasaisesti koko jakson ajan, ollen viimeisenä vuotena viisitoista prosenttia. Mustalla merkityn yrityksen omavaraisuusaste on laskenut kaikista eniten ja se oli viimeisimpänä tilikautena lähes kolmekymmentä prosenttia miinuksella. Kohdeyritys häviää omavaraisuusasteella mitattuna kolmelle kilpailijalle ja pystyy voittamaan kaksi.

Toimialan omavaraisuusaste on ollut vertailuvuosien aikana noin kaksikymmentä prosenttia. Vuonna 2015 tunnusluku on laskenut kahteentoista prosenttiin, mutta tämä selittyy todennäköisesti tarkastelujoukon toistaiseksi pienenä määränä. Omavaraisuusasteen osalta kohdeyritys ja toimialan mediaani ovat pysyneet viimeiset kolme vuotta lähes tulkoon samassa arvossa. Toimialalle on siis tyypillistä vieraan pääoman runsas määrä. Omavaraisuusasteet on esitetty kuviossa 11.

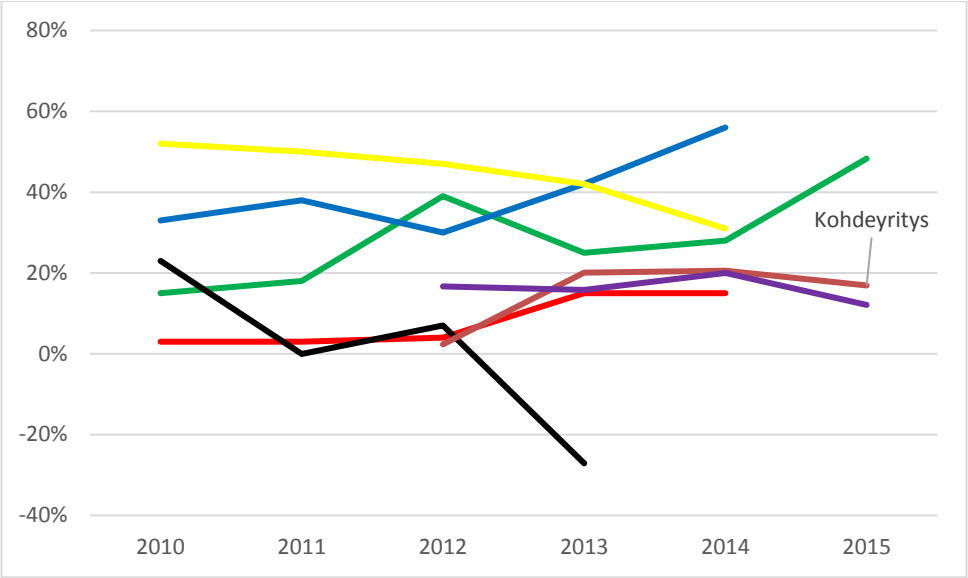

Kuvio 11. Omavaraisuusaste.

Yrityksen nettovelkaantumisaste on ollut kaikkina vertailuvuosina yli 100 prosenttia, eli Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan heikko. Tunnusluvun heikkoa arvoa selittävät korollisen vieraan pääoman suuri määrä suhteessa omaan pääomaan sekä kassavarojen puuttuminen. Vuonna 2012 tunnusluvun arvo oli peräti 3600 prosenttia. Tuona vuotena oikaistu oma pääoma oli todella alhainen. Muina vuosina luku on ollut 300 ja 380 prosentin välillä. Kuviossa 12 kohdeyrityksen nettovelkaantumisaste on näytetty kuvion tulkinnan helpottamiseksi ainoastaan 800 prosenttiin asti.

Kilpailevien yritysten nettovelkaantumisaste vaihtelee uusimpien tilinpäätösten perusteella paljon. Mustalla merkityllä yrityksellä tunnusluku saa miinusmerkkisen arvon. Tämä johtuu oman pääoman negatiivisuudesta. Lisäksi yrityksellä on runsaasti korollista velkaa sekä pieni kassa, joten tunnusluvun arvoa ei voida pitää hyvänä. Sinisellä kuvatulla yrityksellä nettovelkaantumisaste on noin kymmenen prosenttia ja vihreällä kuvatulla yrityksellä noin neljäkymmentä prosenttia, eli yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan hyvä. Molemmilla näistä yrityksistä oman pääoman määrä suhteessa korolliseen vieraaseen pääomaan on suuri, jonka lisäksi niillä on myös kohtalaisen vahva kassa. Keltaisella merkityllä yrityksellä nettovelkaantumisaste on noin 150 prosenttia ja punaisella merkityllä yrityksellä lähes 300 prosenttia. Näiden yritysten oma pääoma suhteessa korolliseen vieraaseen pääomaan on huomattavasti sinistä ja vihreää yritystä pienempi. Punaisella

kuvatun yrityksen kassa on kohtalaisen hyvä, mutta keltaisella kuvatun puolestaan heikko. Kohdeyritys on nettovelkaantumisasteella mitattuna tarkastelujoukon heikoin. Toimiala Online palvelussa ei ole laskettu nettovelkaantumisastetta, joten siksi toimialan mediaania ei ole esitetty.

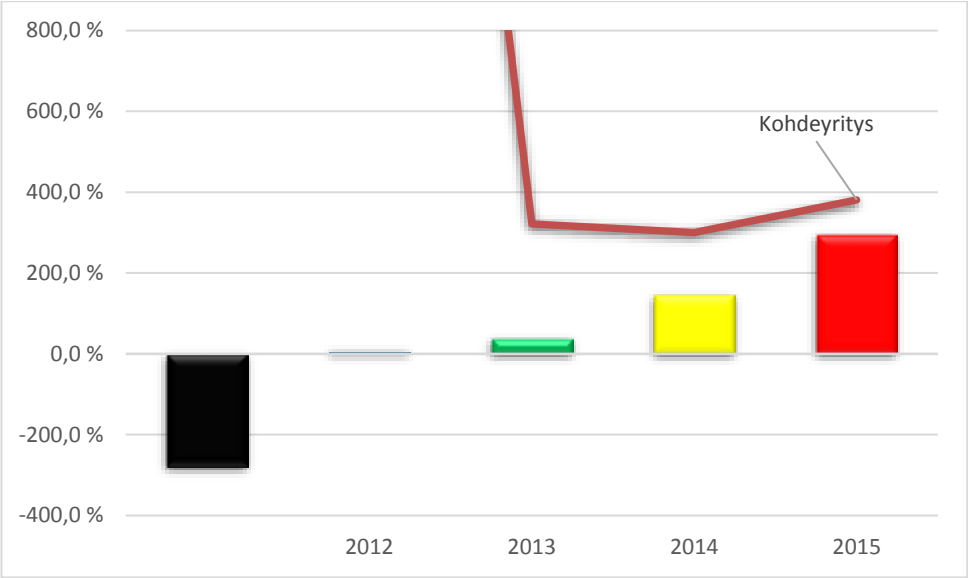

Kuvio 12. Nettovelkaantumisaste.

Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on ollut kaikkina vuosina Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan heikko. Tunnusluku on ollut 140 prosentin ja 240 prosentin välillä. Viime vuosien aikana kehitys on ollut positiivista. Yrityksen vieraan pääoman määrä suhteutettuna liikevaihtoon on siis ollut todella suuri eikä taseessa ole saatuja ennakkomaksuja, jotka vähentäisivät tunnusluvun laskennassa vieraan pääoman määrää.

Kilpailevista yrityksistä sinisellä merkityn yrityksen suhteellisen velkaantuneisuus on noin kaksikymmentä prosenttia ja vihreällä merkityn yrityksen hieman alle kolmekymmentä prosenttia. Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan tunnusluvun arvot ovat hyvät ja nämä yritykset ovat selkeästi tarkastelujoukon parhaat. Näiden yritysten liikevaihdot ovat suuret ja vierasta pääomaa on vähän. Punaisella kuvatun yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on 70 prosenttia. Yrityksen liikevaihto on suuri, mutta vierasta pääomaa on sinisellä ja vihreällä merkittyjä yrityksiä enemmän. Keltaisella kuvatun yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on noin 180 prosenttia. Yrityksellä on paljon vierasta pääomaa ja se häviää liikevaih-

toa verrattaessa edellisille yrityksille. Mustalla kuvatun yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on tarkastelujoukon heikoin, noin 250 prosenttia. Tällä yrityksellä vierasta pääomaa on liikevaihtoon suhteutettuna todella paljon. Kohdeyritys sijoittuu tunnusluvun vertailussa neljänneksi.

Toimialan mediaani on ollut vertailuvuosien ajan noin viiden- ja kuudenkymmenen prosentin välissä vertailuvuosina, joten kohdeyritys häviää vertailuajanjaksona melko selvästi toimialan mediaanille. Kohdeyrityksen, kilpailijoiden ja toimialan mediaanin suhteellinen velkaantuneisuus on esitetty kuviossa 13.

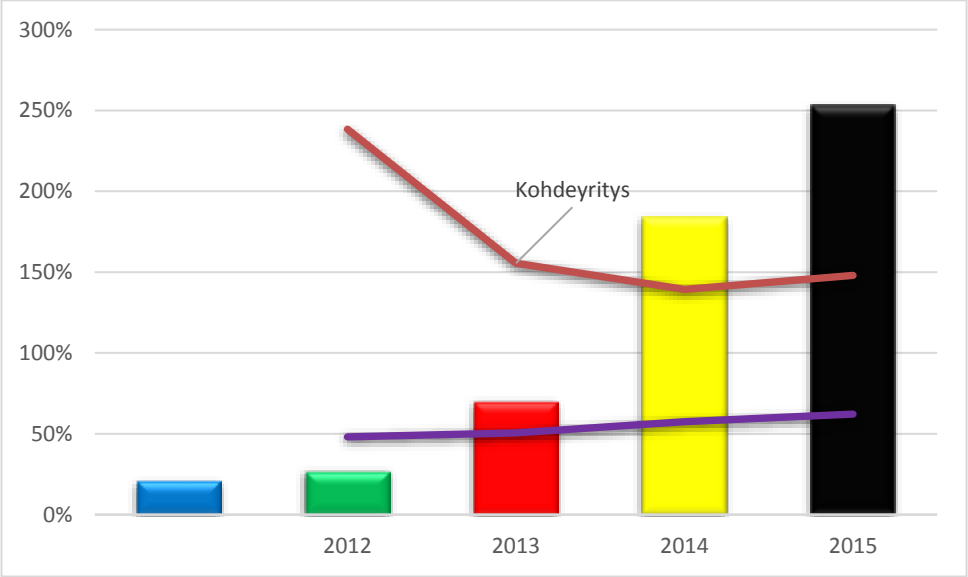

Kuvio 13. Suhteellinen velkaantuneisuus.

Vakavaraisuutta kokonaisuutena tarkasteltaessa nähdään, että sinisellä ja vihreällä kuvatut yritykset ovat selkeästi tarkastelujoukon parhaimmat. Näiden yritysten rahoitusrakenne on vahva eli oman pääoman määrä suhteessa vieraaseen pääomaan on suuri. Yrityksillä on hyvä liikevaihto suhteutettuna vieraaseen pääomaan ja molemmilla on myös melko vahvat kassat. Vihreällä ja sinisellä kuvatut yritykset ovat kärjessä kaikkia vakavaraisuuden tunnuslukuja mitattaessa.

Tämän jälkeen vertailussa tulevat keltaisella ja punaisella merkityt yritykset sekä kohdeyritys. Keltaisella kuvatun yrityksen rahoitusrakenne on näistä kolmesta yrityksestä paras ja se saa parhaan arvon omavaisuusastetta mitattaessa. Punaisella kuvattu yritys ja kohdeyritys ovat tässä lähes tasoissa. Kaikkien kolmen yrityksen nettovelkaantumisaste on selvästi yli sadan prosentin, jota voidaan pitää

heikkona. Kaikilla yrityksillä on paljon korollista vierasta pääomaa omaan pääomaan suhteutettuna. Punaisella kuvatun yrityksen kassa on vahva ja keltaisella kuvatun yrityksen ja kohdeyrityksen kassat puolestaan heikot. Punaisella kuvatun yrityksen liikevaihto on näistä yrityksistä selkeästi korkein ja se selittää osaltaan kohtalaista suhteellista velkaantuneisuutta. Keltaisella kuvatulla yrityksellä ja kohdeyrityksellä vierasta pääomaa sen sijaan on paljon liikevaihtoon verrattaessa ja suhteellinen velkaantuneisuus on molemmilla yrityksillä heikko.

Mustalla kuvatun yrityksen vakavaraisuus on selvästi tarkastelujoukon heikoin, joka selittyy jo oman pääoman negatiivisuudella. Lisäksi tunnuslukuihin vaikuttavat liikevaihto ja kassa ovat molemmat heikkoja. Mustalla kuvattu yritys on kaikkia vakavaraisuuden tunnuslukuja mitattaessa heikoin.

Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan toimialalla omavaraisuusaste on ollut vertailuvuosina heikko ja suhteellinen velkaantuneisuus tyydyttävä. Kohdeyrityksen ja toimialan mediaanin omavaraisuusaste ovat lähes samat, mutta toimialan mediaanin suhteellinen velkaantuneisuus on selkeästi parempi.

5.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut ja arviointi

Yrityksen quick ratio (kuvio 14) on ollut kaikkina vertailuvuosina 0,4 – 0,6, eli Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan heikon ja tyydyttävän välillä. Vuosien 2012-2014 välillä rahoitusomaisuuden ja lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä pysyivät kutakuinkin samana, mutta vuodelle 2015 sekä myyntisaamisten että muiden saamisten määrä kasvoi reilusti ja rahoitusomaisuus nousi noin 330 000 euroa vuodesta 2014. Samaan aikaan kuitenkin myös lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä kasvoi lähinnä rahoituslaitosten lainojen sekä ostovelkojen muodossa lähes kaksinkertaiseksi edelliseen vuoteen nähden, joten tunnusluvun arvo ei kasvanut kovin paljoa edellisestä vuodesta. Kassavarojen puuttuminen tiputtaa tunnusluvun arvoa jokaisena vertailuvuotena.

Kilpailijoista sinisellä merkitty yritys saa tunnusluvun arvoksi 1,9, vihreällä merkitty 1,5 ja punaisella merkitty 1,1, eli Yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan hyvän tuloksen. Ne ovat melko selvästi myös kohdeyritystä edellä. Näillä yrityksillä

on vahva kassa sekä paljon muuta rahoitusomaisuutta. Keltaisella ja mustalla merkittyjen yritysten quick ratio on todella heikko ja ne häviävät myös kohdeyritykselle. Näiden yritysten kassat ovat heikot lyhytaikaista vierasta pääomaa on runsaasti. Toimialan mediaani on 1,0 ja 1,2 välillä vertailuvuosina. Kohdeyritys siis häviää toimialan mediaanille kaikkina vertailuvuosina.

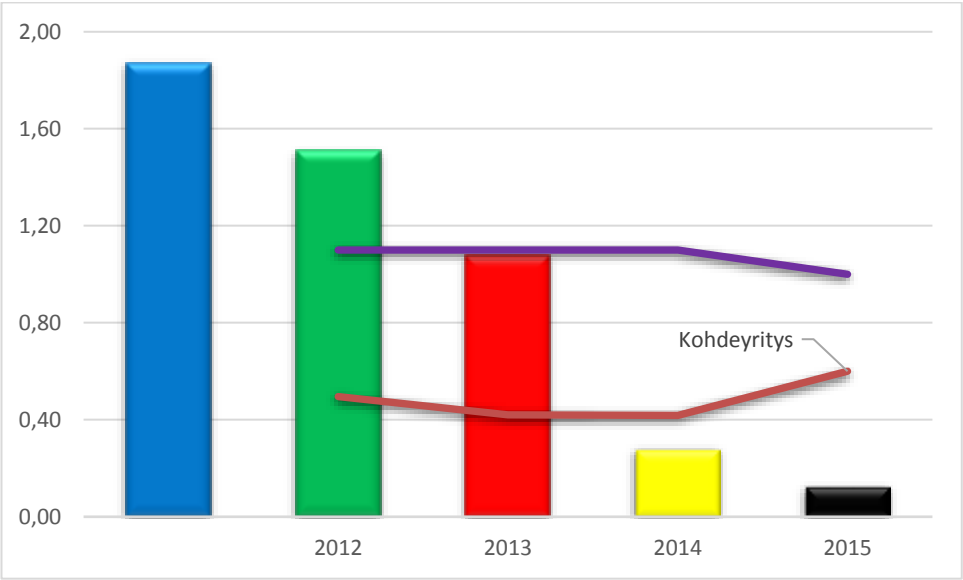

Kuvio 14. Quick ratio.

Maksuvalmiuden osalta on laskettu vain yksi tunnusluku, joten sen perusteella ei voida tehdä kovin suuria johtopäätöksiä. Quick ratio -tunnusluvulla mitattuna kuitenkin sinisellä, vihreällä ja punaisella merkittyjen yritysten maksuvalmius vaikuttaa olevan hyvällä tasolla ja vastaavasti keltaisella ja mustalla merkittyjen yritysten todella heikko. Kohdeyritys sijoittuu maksuvalmiuden vertailussa neljänneksi häviten toimialan mediaanille.

Current ratio on toinen yleinen maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku. Siinä rahoitusomaisuus ja vaihto-omaisuus jaetaan lyhytaikaisella vieraalla pääomalla. Toimialalle on kuitenkin tyypillistä vaihto-omaisuuden pieni määrä, mistä johtuen current rationin vertailu ei tässä työssä ole järkevää, sillä se vääristää tunnusluvun arvoja liikaa. Esimerkiksi vihreällä ja sinisellä merkityt yritykset saavat sekä quick ratio -tunnusluvulle että current ratio -tunnusluvulle saman arvon, sillä niillä ei ole lainkaan vaihto-omaisuutta. Toimialalla current ratio saa puolestaan ainoastaan kymmenyksen suuremman arvon kuin quick ratio.

5.4 Tehokkuuden tunnusluvut ja arviointi

Tehokkuutta kuvaavista tunnusluvuista laskettiin tilinpäätösanalyysiä varten liikevaihto henkilöä kohti, liiketulos henkilöä kohti, myyntisaamisten kiertoaika ja ostovelkojen kiertoaika.

Yritys on pystynyt kasvattamaan liikevaihtoaan henkilöä kohti joka vuosi tasaisesti. Vuonna 2012 yksi työntekijä tuotti liikevaihtoa noin 60 000 euroa ja vuonna 2015 jo noin 106 000 euroa. Tämä selittyy liikevaihdon tasaisella kasvulla, sillä henkilöstön määrä on pysynyt koko tarkastelujakson ajan samana. Yrityksen ulkopuoliset palvelut ovat olleet vertailuvuosien aikana noin 60 000 euron ja 130 000 euron välillä. Vaikka vaihtelua on ollut, ei ulkopuolisen työvoiman käytöllä voida selittää tunnusluvun näin selvää kasvua. Henkilöstöä ei ole ollut myöskään lomautettuna tarkastelujakson aikana, joten yritys on pystynyt selkeästi tehostamaan henkilöstönsä käyttöä neljän vuoden aikana.

Kilpailevista yrityksistä punaisella kuvatun yrityksen liikevaihto henkilöä kohti on selvästi paras, lähes 150 000 euroa. Keltaisella, sinisellä ja vihreällä kuvatut yritykset ovat pystyneet tuottamaan liikevaihtoa henkilöä kohti 90 000 – 116 000 euroa. Mustalla esitetty yritys sen sijaan on onnistunut tuottamaan liikevaihtoa ainoastaan 30 000 euroa työntekijää kohti. Suhteessa kilpailijoihin kohdeyrityksen liikevaihto henkilöä kohti on kolmanneksi paras. Vuonna 2012 liikevaihto henkilöä kohti oli sama kuin toimialan mediaani, mutta tämän jälkeen yritys on pystynyt lyömään toimialan mediaanin. Liikevaihto henkilöä kohti on esitetty kuviossa 15.

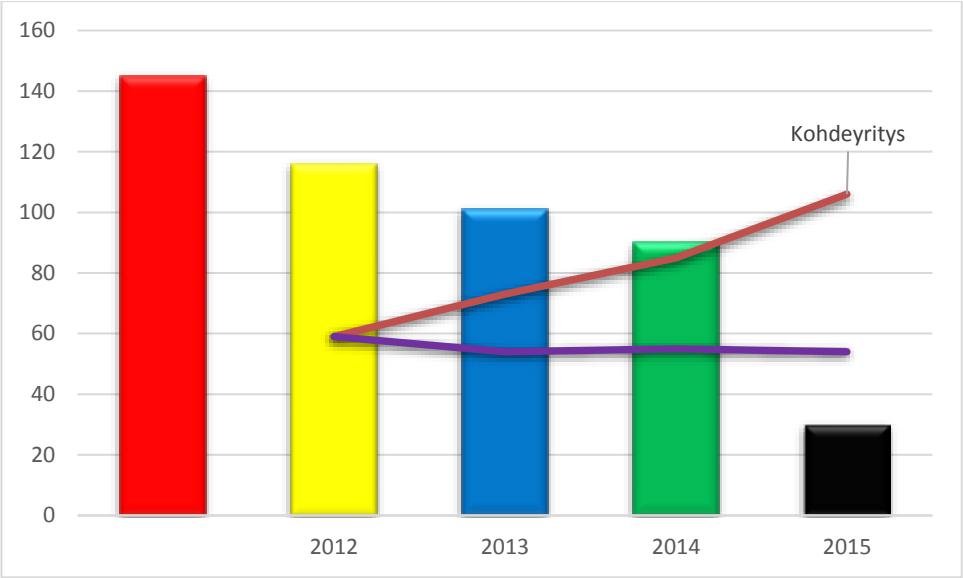

Kuvio 15. Liikevaihto henkilöä kohti (1 000 €).

Yrityksen liiketulos henkilöä kohden (kuvio 16) on vaihdellut reilusti. Alimmillaan se on ollut vuonna 2013 -15 000 euroa ja parhaimmillaan 5 000 euroa vuonna 2015. Koska henkilöstön määrä on pysynyt tarkastelujakson ajan samana, on tunnusluvun heikkoon arvoon ja arvon vaihteluun vaikuttanut heikko liiketulos. Heikon liiketuloksen syitä käsiteltiin aiemmin liiketulosprosentin yhteydessä.

Kun tunnuslukua tutkitaan kilpailijoiden keskuudessa, on huomattavaa, että punaisella merkitty yritys pystyy tuottamaan liiketulosta enää 4 000 euroa ja keltaisella merkitty yritys ainoastaan 1 000 euroa henkilöä kohti. Suuri muutos näillä yrityksillä johtuu heikosta liiketuloksesta, jota käsiteltiin jo aiemmin liiketulosprosentin yhteydessä. Vihreällä ja sinisellä esitetyt yritys tuottavat kilpailijoista liiketulosta henkilöä kohti parhaiten, noin 15 000 euroa. Mustalla kuvattu yritys taas tuottaa lähes 20 000 euroa tappiota työntekijää kohti. Kohdeyritys on 5 000 euron tuloksella vertailussa kolmas. Toimiala Online palvelussa ei ole laskettu liiketulosta henkilöä kohti, joten toimialan mediaania ei tässä esitetä.

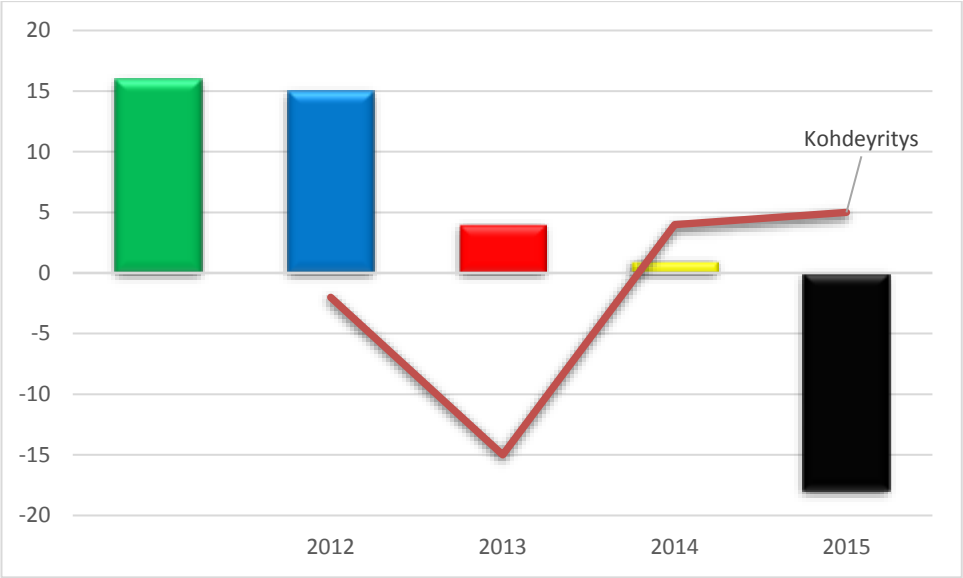

Kuvio 16. Liiketulos henkilöä kohti (1 000 €).

Myyntisaamisten kiertoaika on vaihdellut vertailuvuosien aikana yrityksessä viidenkymmenen ja yhdeksänkymmenen päivän välillä. Tunnusluvun arvo kertoo kuitenkin ainoastaan tilinpäätöspäivän tilanteen ja arvo voi vaihdella kesken tilikautta paljonkin.

Kilpailijoista mustalla esitetyn yrityksen myyntisaamisten kiertonopeus on ainoastaan yhdeksän päivää. Tämä johtuu kuitenkin todella pienestä myyntisaamisten määrästä tilinpäätöshetkellä. Muiden yritysten kiertonopeus vaihtelee viidenkymmenen ja kahdeksankymmenen päivän välillä. Kilpailijoihin verrattuna kohdeyrityksen myyntisaatavien kiertonopeus on kaikkein hitain ja se häviää myös koko tarkastelujakson ajan toimialan mediaanille. Kilpailijoiden myyntisaamisten kiertoaika on laskettu itse kilpailijaraportin tuloslaskelman ja taseen perusteella. Myyntisaamisten kiertoaika on esitetty kuviossa 17.

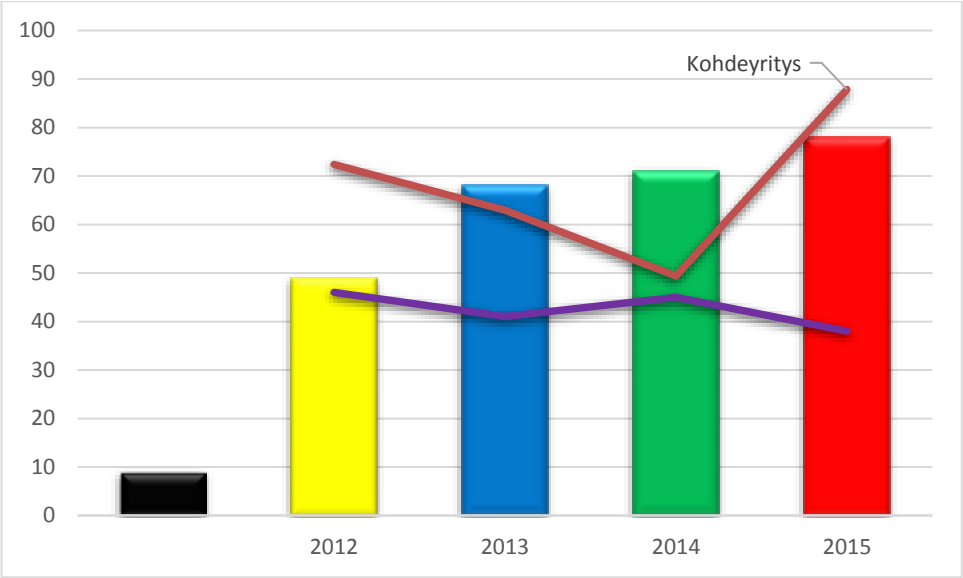

Kuvio 17. Myyntisaamisten kiertonopeus.

Ostovelkojen kiertoaika (kuvio 8) on vaihdellut vertailuvuosien aikana yrityksessä viidenkymmenen ja sadanviidenkymmenen päivän välillä. Täytyy kuitenkin huomata, että luku kertoo ainoastaan tilinpäätöspäivän tilanteen.

Kilpailijoista keltaisella merkityn yrityksen ostovelkojen kiertoaika on ollut todella korkea, lähes 120 päivää. Punaisella, sinisellä ja mustalla kuvatut yritykset ovat kierrättäneet ostovelkojaan viiden- ja kuudenkymmenen päivän paikkeilla. Vihreällä merkitty yritys taas on tarvinnut ainoastaan kuukauden ostovelkojen kierrättämiseen. Kilpailijoiden ostovelkojen kiertoaika on laskettu itse kilpailijaraportin tuloslaskelman ja taseen perusteella. Toimialan Mediaani on ollut tarkastelujakson aikana viidenkymmenenviiden ja kuudenkymmenen päivän välillä, jolle kohdeyritys häivää vuotta 2014 lukuun ottamatta.

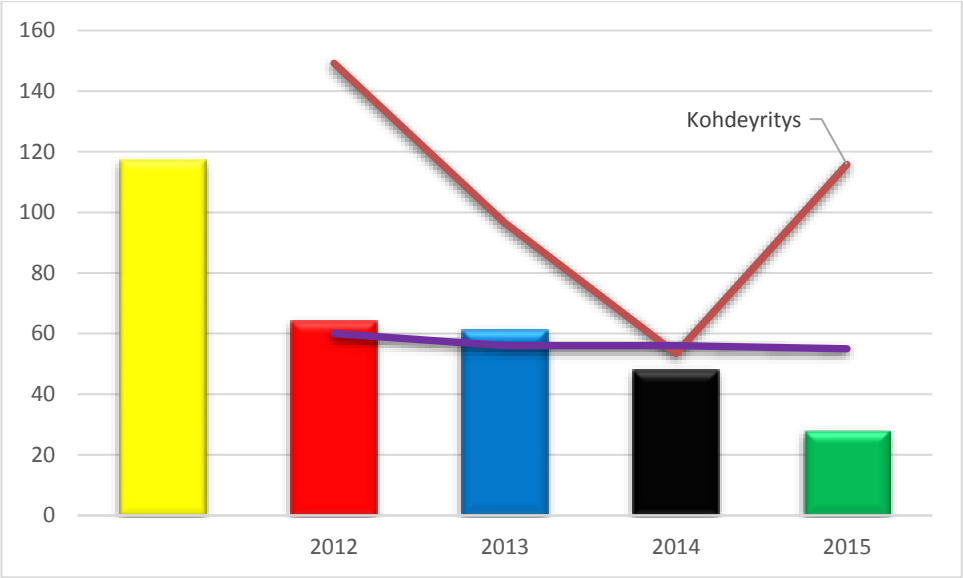

Kuvio 18. Ostovelkojen kiertonopeus.

Henkilöstön tunnuslukuja verrattaessa huomataan, että kohdeyritys on tarkastelujoukon kolmanneksi paras molempia tunnuslukuja mitattaessa. Punaisella ja keltaisella kuvatut yritykset ovat tehokkaimmat, kun liikevaihtoa verrataan henkilöstön määrään ja vastaavasti vihreällä ja sinisellä kuvatut yritykset tehokkaimmat, kun liiketulosta verrataan henkilöstön määrään. Kuten kannattavuuden tunnuslukuja analysoitaessa tuli ilmi, on vihreällä ja sinisellä kuvattujen yritysten liiketulosprosentit selkeästi tarkastelujoukon parhaimmat, joka vaikuttaa myös tähän tunnuslukuun. Mustalla kuvattu yritys on selkeästi tarkastelujoukon heikoin henkilöstön tunnuslukuja mitattaessa. Myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoaikojen tunnusluvut kertovat ainoastaan tilinpäätöspäivän tilanteesta ja ne voivat vaihdella tilikauden aikana todella paljon, joten niille ei voida antaa kovin suurta painoarvoa.

5.5 Kassavirtalaskelman analysointi

Ensimmäiseksi kassavirtalaskelmassa esitetään liiketulos. Taulukosta 1 selviää, että yrityksen liiketulos on ollut negatiivinen vuosina 2012 ja 2013. Kahtena viimeisenä vertailuvuotena liiketulos on muuttunut positiiviseksi. Kun liiketulokseen lisätään poistot ja arvonalentumiset saadaan käyttökate. Poistot ovat olleet vertailuvuosien ajan noin 265 000 ja 303 000 euron välillä. Yrityksen käyttökate on

ollut kaikkina vertailuvuosina positiivinen ja se on kasvanut vuodesta 2013 alkaen. Positiivinen käyttökate tarkoittaa, että yritys pystyy kattamaan liiketoiminnasta aiheutuvat kiinteät kulut.

TAULUKKO 1. Kohdeyrityksen käyttökate vuosina 2012-2015.

Kassavirtalaskelmat	2015	2014	2013	2012
Liiketulos	**66 152,08**	**54 410,48**	**-201 364,24**	**-25 853,47**
+ Poistot ja arvonalentumiset	303 419,05	270 464,21	272 472,35	264 238,64
Käyttökate	**369 571,13**	**324 874,69**	**71 108,11**	**238 385,17**

Kun käyttökatteeseen lisätään kohdeyrityksen kohdalla erä toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys, saadaan selville yrityksen toimintajäämä. Taulukosta 2 nähdään, että toimintajäämä on ollut kaikkina vertailuvuosina positiivinen. Vuonna 2012 yrityksen vaihto-omaisuus ja lyhytaikaiset saamiset ovat kasvaneet tilikauden alusta. Lisäksi lyhytaikaisia korottomia velkoja on vähemmän kuin tilikauden aikana. Näistä johtuen toimintajäämä on selkeästi pienempi kuin käyttökate, noin 122 000 euroa.

Vuonna 2013 toimintajäämä on lähes 65 000 euroa suurempi kuin käyttökate. Lyhytaikaisia korottomia velkoja on tuolloin ollut tilikauden lopussa yli 45 000 euroa enemmän kuin tilikauden alussa. Lisäksi lyhytaikaisista saamisista on vapautunut pääomaa noin 20 000 euroa. Vaihto-omaisuus on hieman kasvanut ja sitonut pääomaa noin 5 000 euroa enemmän kuin tilikauden alussa.

Vuonna 2014 toimintajäämä oli korkeimmillaan, noin 313 000 euroa, joka selittyy hyvällä käyttökatteella. Vuoden lopussa sekä vaihto-omaisuus että lyhytaikaiset saamiset ovat sitoneet enemmän pääomaa kuin tilikauden aikana. Lyhytaikaisista korottimista veloista on kuitenkin vapautunut pääomaa, kun ne ovat olleet selkeästi tilikauden alkua suuremmat.

Vuosi 2015 on ollut ainoa, kun vaihto-omaisuus on pienentynyt tilikauden aikana. Lisäksi korotonta lyhytaikaista velkaa on ollut tilikauden lopussa reilusti yli 100 000 euroa enemmän kuin tilikauden alussa. Tilikauden lopussa lyhytaikaiset saamiset ovat kuitenkin sitoneet noin 330 000 euroa enemmän pääomaa kuin

tilikauden alussa, jonka takia toimintajäämä on selkeästi laskenut käyttökatteesta.

TAULUKKO 2. Kohdeyrityksen toimintajäämä vuosina 2012-2015.

		2015	2014	2013	2012
	Käyttökate	**369 571,13**	**324 874,69**	**71 108,11**	**238 385,17**
+	Vaihto-omaisuus alussa	178 497,22	133 018,06	128 604,95	98 816,92
-	Vaihto-omaisuus lopussa	-153 097,64	-178 497,22	-133 018,06	-128 604,95
+	Lyhytaikaiset saamiset alussa	201 178,86	177 257,13	197 991,52	171 105,45
-	Lyhytaikaiset saamiset lopussa	-531 235,75	-201 178,86	-177 257,13	-197 991,52
+	Pitkäaikaiset myyntisaamiset alussa	-	-	-	-
-	Pitkäaikaiset myyntisaamiset lopussa	-	-	-	-
-	Lyhytaikaiset korottomat velat alussa	-342 682,39	-285 578,85	-237 621,50	-297 033,07
+	Lyhytaikaiset korottomat velat lopussa	451 886,39	342 682,39	285 578,85	237 621,50
-	Pitkäaikaiset ostovelat alussa	-	-	-	-
+	Pitkäaikaiset ostovelat lopussa	-	-	-	-
-	Pitkäaikaiset saadut ennakot alussa	-	-	-	-
+	Pitkäaikaiset saadut ennakot lopussa	-	-	-	-
+/-	Pakollisten varausten lisäys/vähennys	-	-	-	-
=	**Toimintajäämä**	**174 117,82**	**312 577,34**	**135 386,74**	**122 299,50**

Kun toimintajäämään lisätään kohdeyrityksen kohdalla rahoitustuotot ja rahoituskulut, saadaan rahoitusjäämä. Rahoitusjäämä on ollut kaikkina vertailuvuosina positiivinen. Positiivisen rahoitusjäämän perusteella voidaan päätellä, että yritys pystyy ainakin osittain suorittamaan investointinsa tulorahoituksella sekä mahdollisesti myös lyhentämään velkaansa. Suurimmillaan rahoitusjäämä on ollut vuonna 2013, noin 482 000 euroa. Tähän on vaikuttanut rahoitustuottojen suuri määrä. Muina vertailuvuosina rahoitusjäämä on ollut pienempi kuin toimintajäämä, eli rahoituskulut ovat olleet rahoitustuottoja suuremmat, sillä yrityksellä ei ole ollut veroja eikä satunnaisia tuottoja tai kuluja. Taulukossa 3 on esitetty yrityksen rahoitusjäämän muodostuminen vertailuvuosien aikana.

TAULUKKO 3. Kohdeyrityksen rahoitusjäämä vuosina 2012-2015.

	2015	2014	2013	2012
Toimintajäämä	**174 117,82**	**312 577,34**	**135 386,74**	**122 299,50**
+ Rahoitustuotot	337,42	1 071,24	369 856,58	338,76
- Rahoituskulut	-51 174,03	-30 156,87	-23 168,20	-40 898,49
- Verot	-	-	-	-
+/- Satunnaiset tuotot/kulut	-	-	-	-
Rahoitusjäämä	**123 281,21**	**283 491,71**	**482 075,12**	**81 739,77**

Taulukosta 4 nähdään, ettei kohdeyritys ole juurikaan tehnyt investointeja kolmen ensimmäisen tarkasteluvuoden aikana. Vuonna 2015 investointeja on tehty yhteensä hieman yli 200 000 euron edestä, joka selittää investointien (netto) suurta määrää. Poistot ovat olleet vuosittain 265 000 euron ja 303 000 euron välissä.

TAULUKKO 4. Kohdeyrityksen investoinnit (netto) vuosina 2012-2015.

		2015	2014	2013	2012
+	Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tilikauden lopussa	1 734 187,39	1 533 859,86	1 526 948,68	1 534 484,92
-	Edelliseen sisältyvät arvonkorotukset tilikauden lopussa	-	-	-	-
+	Tehdyt poistot ja arvonalentumiset	303 419,05	270 464,21	272 472,35	264 238,64
-	Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet tilikauden alussa	-1 533 859,86	-1 526 948,68	-1 534 484,92	-1 532 921,83
+	Edelliseen sisältyvät arvonkorotukset tilikauden alussa	-	-	-	-
=	**Investoinnit (netto)**	**503 746,58**	**277 375,39**	**264 936,11**	**265 801,73**

Taulukosta 5 nähdään, ettei sijoituksissa ja pitkäaikaisissa saamisissa ole ollut merkittäviä eroja tilikausien välillä.

TAULUKKO 5. Kohdeyrityksen Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys vuosina 2012-2015.

		2015	2014	2013	2012
+	Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset tilikauden lopussa	23 685,54	23 348,43	21 062,81	20 750,82
-	Osakkeisiin sisältyvät arvonkorotukset tilikauden lopussa	-	-	-	-
+	Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-	-	-	-
-	Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset tilikauden alussa	-23 348,43	-21 062,81	-20 750,82	-10 492,59
+	Osakkeisiin sisältyvät arvonkorotukset tilikauden alussa	-	-	-	-
=	**Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys**	**337,11**	**2 285,62**	**311,99**	**10 258,23**

Taulukossa 6 rahoitusjäämään on lisätty erät: investoinnit (netto) ja sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys. Tämän jälkeen saadaan investointijäämä, joka on ollut vuosina 2012 ja 2015 negatiivinen ja vuosina 2013 ja 2014 positiivinen. Vuosina 2013 ja 2014 yritys on siis pystynyt rahoittamaan investointinsa liiketoiminnasta saaduilla tuloilla.

TAULUKKO 6. Kohdeyrityksen investointijäämä vuosina 2012-2015.

	2015	2014	2013	2012
Rahoitusjäämä	**123 281,21**	**283 491,71**	**482 075,12**	**81 739,77**
-/+ Investoinnit (netto)	-503 746,58	-277 375,39	-264 936,11	-265 801,73
-/+ Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-337,11	-2 285,62	-311,99	-10 258,23
Investointijäämä	**-380 802,48**	**3 830,70**	**216 827,02**	**-194 320,19**

Investointijäämän jälkeisistä eristä selviää, miten yritykselle jäänyt positiivinen jäämä on käytetty tai vaihtoehtoisesti miten negatiivinen jäämä on rahoitettu sekä mikä on ollut rahavarojen muutos tilikauden aikana (taulukko 7). Vuonna 2012 negatiivinen investointijäämä on katettu ottamalla lisää pitkäaikaista vierasta pääomaa noin 235 000 euroa. Samaan aikaan korollista lyhytaikaista velkaa on pystytty lyhentämään noin 40 000 euroa.

Vuonna 2013 positiivinen investointijäämä on käytetty lyhentämällä pitkäaikaista vierasta pääomaa noin 375 000 euroa ja lyhytaikaista korollista vierasta pääomaa noin 27 000 euroa. Vierasta pääomaa on lyhennetty kuitenkin niin paljon, että yritys on joutunut lisäksi kasvattamaan osakepääomaansa rahoittaakseen velan lyhennyksen.

Vuonna 2014 investointijäämä on ollut ainoastaan 4 000 euroa. Pitkäaikaista vierasta pääomaa on tuolloin lyhennetty noin 7 000 euroa ja lyhytaikaista korollista vierasta pääomaa on otettu lisää noin 3 000 euroa. Vuoden 2015 suuri negatiivinen investointijäämä on rahoitettu ottamalla lisää sekä pitkäaikaista että lyhytaikaista vierasta pääomaa. Alla olevassa taulukossa ei ole esitetty kaikkia lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman eriä, sillä yrityksen tase ei niitä sisällä. Rahavarojen muutos on ollut kaikkina tarkasteluvuosina todella pieni. Suurimmillaan vuonna 2015 muutos oli ainoastaan noin 4 500 euroa. Yrityksen kassa on pysynyt tarkastelujakson ajan todella pienenä. Yrityksen kassavirtalaskelma on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 10.

TAULUKKO 7. Kohdeyrityksen rahavarojen muutos vuosina 2012-2015.

		2015	2014	2013	2012
	Investointijäämä	**-380 802,48**	**3 830,70**	**216 827,02**	**-194 320,19**
-	pitkäaikainen vieras pääoma alussa	-1 162 141,22	-1 169 049,92	-1 543 071,38	-1 307 633,09
+	pitkäaikainen vieras pääoma lopussa	1 245 462,15	1 162 141,22	1 169 049,92	1 543 071,38
-	lainat rahoituslaitoksilta alussa	-138 762,00	-135 684,00	-162 288,95	-203 338,55
+	lainat rahoituslaitoksilta lopussa	440 765,00	138 762,00	135 684,00	162 288,95
+/-	+/- Pääomalainojen lisäys/vähennys	-	-	-	-
+/-	+/- Oman pääoman maksullinen lis/väh				
	(pl. Osingonjako)	0	0	183 600,39	0
-	- Osingonjako/yksityiskäyttö	-	-	-	-
-/+	-/+ Lainasaamisten lisäys/vähennys	-	-	-	-
=	**Rahavarojen muutos**	**4 521,45**	**0**	**-199,00**	**68,50**
+	Rahavarat tilikauden alussa	19,37	19,37	218,37	149,87
-	Rahavarat tilikauden lopussa	-4 540,82	-19,37	-19,37	-218,37
	=	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kohdeyrityksen taloudellista tilaa ja sen kehittymistä vuosien 2012-2015 aikana tilinpäätösanalyysin avulla. Lisäksi pyrittiin selvittämään, kuinka hyvin yrityksen taloudellinen asema kestää vertailua yrityksen viiteen keskeiseen kilpailijaan sekä toimialan tunnuslukuihin.

Tutkimusosassa yrityksen taloudellista tilaa selvitettiin erilaisten tunnuslukujen sekä kassavirta-analyysin avulla. Tunnuslukuja verrattiin kilpailijoiden sekä toimialan tunnuslukuihin. Tunnuslukujen avulla saatiin tietoa yrityksen kannattavuudesta, vakavaraisuudesta, maksuvalmiudesta, henkilöstön tehokkuudesta sekä erilaisista kiertoajoista. Tunnusluvut valittiin siten, että niille saatiin vertailupohjaa joko kilpailijoiden tai toimialan tunnusluvuista. Kassavirta-analyysin avulla selvitettiin, kuinka paljon rahaa yritykseen on vertailuvuosien aikana tullut ja missä vaiheessa tulorahoitus on loppunut.

Työn tavoitteet täyttyivät kokonaisuudessaan hyvin. Opinnäytetyön akana perehdyin laajasti tilinpäätösanalyysin, tunnuslukujen ja kassavirta-analyysin teoriaan, joiden avulla laskettuja tunnuslukuja ja laadittua kassavirta-analyysiä on pystytty analysoimaan monipuolisesti. Etenkin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja te-

hokkuuden näkökulmasta tunnusluvut antavat runsaasti tietoa yrityksen taloudellisesta asemasta. Maksuvalmiuden osalta laskettiin ainoastaan yksi tunnusluku, joten maksuvalmiudesta ei saatu kokonaisuutena yhtä kattavaa kuvaa, kuin edellä mainituista.

6.1 Tulokset ja arviointi

Tuloksista saatiin selville, että kilpailijoista vihreällä ja sinisellä kuvattujen yritysten taloudellinen asema on paras kaikilla mitatuilla osa-alueilla. Ne ovat kärjessä käytännössä kaikkia tunnuslukuja mitattaessa. Näiden yritysten liikevaihdot ovat suuret, rahoitusrakenteet hyvät ja molemmilla on suhteellisen vahva kassa.

Tämän jälkeen vertailussa tulevat hieman osa-alueesta riippuen kohdeyritys sekä punaisella ja keltaisella kuvatut yritykset. Liikevaihdoltaan punaisella kuvattu yritys on näistä kolmesta selkeästi paras, kun taas kohdeyritys heikoin. Käyttökateprosenttia mitattaessa kohdeyritys on koko tarkastelujoukon paras. Muiden kannattavuuden tunnuslukujen osalta kohdeyritys sekä punaisella ja keltaisella kuvatut yritykset ovat todella lähellä toisiaan.

Yhdelläkään näistä yrityksistä vakavaraisuus ei ole kovin hyvä. Ne saavat yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan kaikista vakavaraisuuden tunnusluvuista heikon tai tyydyttävän arvion. Maksuvalmiutta on tarkasteltu ainoastaan yhden tunnusluvun avulla, joten siitä ei voida tehdä kuin suuntaa antavia johtopäätöksiä. Quick ratio antaa kohdeyritykselle ja keltaisella kuvatulle yritykselle tyydyttävän ja punaisella kuvatulle yritykselle heikon arvion. Henkilöstön tehokkuutta mitattaessa kohdeyritys sijoittuu tarkastelujoukon kolmanneksi molempia tunnuslukuja mitattaessa.

Mustalla merkitty yritys on kilpailijoista selkeästi heikoin. Sillä on pieni liikevaihto, oma pääoma on miinuksella, korollisen vieraan pääoman määrä on suuri ja kassa pieni. Mustalla kuvattu yritys on heikoin lähes jokaisella tunnusluvulla mitattuna.

Toimialan mediaaniin verrattuna kohdeyritys pystyy kannattavuutta mitattaessa voittamaan toimialan mediaanin tunnusluvut lähes jokaisena vertailuvuotena.

Toimialalla on pienet käyttökate- ja liiketulosprosentit ja näiden kautta myös tuottoprosentit muodostuvat todella pieniksi. Vakavaraisuutta mitattaessa kohdeyrityksen omavaraisuusaste on toimialan mediaania parempi, mutta se häviää mediaanille suhteellista velkaantuneisuutta mitattaessa. Quick ratio -tunnuslukua tarkasteltaessa toimialan mediaani saa yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan hyvä arvion, kun taas kohdeyritys jää tyydyttävään. Henkilöstön tehokkuutta mitattaessa huomattiin, että kohdeyritys on pystynyt tuottamaan liikevaihtoa jatkuvasti enemmän työntekijää kohden. Toimialan mediaani on taas laskenut tasaisen hitaasti tarkastelujakson ajan.

Kassavirtalaskelmasta nähdään, että kohdeyrityksen liiketulos on ollut kahtena ensimmäisenä vuotena negatiivinen, jonka jälkeen se on muuttunut positiiviseksi. Poistojen suuresta määrästä johtuen yrityksen käyttökate on kuitenkin kaikkina vuosina ollut positiivinen. Käyttökate on kasvanut vuodesta 2013 eteenpäin.

Toimintajäämä on ensimmäinen kassavirtalaskelman jäämistä, joka on käyttökatteen tapaan kaikkina vertailuvuosina ollut positiivinen. Vuonna 2014 toimintajäämä oli erityisen suuri hyvän käyttökatteen vuoksi. Myös vuonna 2015 käyttökate oli todella korkea, mutta silloin lyhytaikaiset saamiset sitoivat varoja tilikauden lopussa huomattavasti tilikauden alkua enemmän. Kokonaisuudessaan yrityksen toimintajäämä on ollut hyvällä tasolla vertailuvuosien aikana.

Myös rahoitusjäämä on ollut kaikkina vuosina positiivinen, eli yritys pystyy ainakin osittain suorittamaan investointinsa tulorahoituksella sekä lyhentämään velkaansa. Vuoden 2014 poikkeuksellisen suuri rahoitusjäämä selittyy rahoitustuottojen suurella määrällä, joita ei muina vertailuvuosina ole juurikaan ollut.

Ensimmäisten kolmen vuoden aikana kohdeyritys ei ole tehnyt juurikaan investointeja. Vuonna 2015 investointeja on taas tehty yli 200 000 euron edestä, joka selittää suurta investointien (netto) määrää. Poistojen määrä on investointien lisääntymisen johdosta luonnollisesti lisääntynyt vuonna 2015. Kohdeyrityksen sijoituksissa ja pitkäaikaisissa saamisissa ei ole ollut huomattavia eroja tilikausien

aikana. Kohdeyrityksen investointijäämä on ollut vuosina 2013 ja 2014 positiivinen, jolloin se on pystynyt rahoittamaan investointinsa liiketoiminnasta saaduilla tuloilla. Vuosina 2012 ja 2015 investointijäämä on taas ollut negatiivinen.

Vuosina 2012 ja 2015 negatiivinen investointijäämä on rahoitettu ottamalla lisää korollista velkaa. Vuonna 2013 positiivinen investointijäämä on käytetty lyhentämällä korollista velkaa. Samaan aikaan kohdeyritys on kuitenkin myös lisännyt osakepääomaansa. Vuonna 2014 investointijäämä oli todella pieni, eikä omassa tai vieraassa pääomassa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Yrityksen kassavaroissa ei ole tapahtunut käytännössä lainkaan muutoksia tarkasteluvuosien aikana.

6.2 Luotettavuus

Tämän työn luotettavuus lähtee liikkeelle kirjanpidon ja tilinpäätöksen oikeellisuuden arvioinnista. Mikäli kirjanpitoon on kirjattu sellaisia liiketapahtumia, jotka eivät sinne kuulu tai kirjauksia on vahingossa tai tahallisesti tehty väärille tileille tai väärin summin, voi tutkimuksen antama kuva kohdeyrityksen taloudellisesta tilasta olla vääristynyt. Kohdeyrityksen kirjanpito ja tilinpäätös ovat kuitenkin tilintarkastettu, joten niitä voidaan pitää tarpeeksi luotettavina. Tuloslaskelmien ja taseiden oikaisuissa on myös voinut sattua virheitä. Vertailtavat tilikaudet ovat kuitenkin aina olleet 12 kuukauden mittaisia ja tässä työssä kaikkien vuosien oikaisut on tehty samalla tavalla, joten niitä voidaan pitää luotettavina, kuten myös oikaistujen tilinpäätösten perusteella laskettuja tunnuslukuja. Oikaisut on tehty ja tunnusluvut laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen mukaan.

Kassavirtalaskelmissa päästään jokaisena vuotena lopussa nollatulokseen, joten niitä voidaan niin ikään pitää luotettavina. Myös kassavirtalaskelmat on laadittu Yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen mukaan. Työssä käytetyt kirjalliset lähteet ovat pääsääntöisesti alle kymmenen vuotta vanhoja ja käytetyissä kirjallisissa lähteissä oleva tieto on edelleen ollut ajantasaista.

Kilpailijaraportin tuloslaskelmat ja taseet oli laadittu normaalista poikkeavan kaavan mukaan ja ne oli esitetty vain uusimmilta tilikausilta. Kilpailijaraportista ei käy ilmi, onko kilpailijoiden tilinpäätöksiä oikaistu. Mikäli tilinpäätöksiä ei ole oikaistu, sisältää se todennäköisesti jonkin verran eroavaisuuksia verrattuna oikaistuihin tilinpäätöksiin. Suurin osa kilpailijoiden tunnusluvuista on tuotu suoraan kilpailijaraportista, mutta joitakin tunnuslukuja on jouduttu laskemaan itse.

Tunnuslukuja laskettaessa ja analysoitaessa Toimiala online sivustolla on esitetty toimialan mediaanilukuja vuonna 2015 ainoastaan 54 yrityksen kohdalta, kun aikaisempina vuosina yritysten lukumäärä on ollut 450 – 550 yrityksen välillä. Vuoden 2015 pienen otannan vuoksi tulokset voivat antaa helpommin virheellisiä arvoja.

6.3 Opinnäytetyön eteneminen ja tutkimuksen onnistuminen

Opinnäytetyöni aiheeksi valitsin tilinpäätösanalyysin, sillä minua kiinnosti tilinpäätöksen tarkempi tulkitseminen ja analysointi. Aiheen valitsemisen jälkeen ensimmäinen vaihe työssä oli teoriaosuuden kirjoittaminen. Lähteitä löysin helposti ja mielestäni myös tarpeeksi monipuolisesti. Lähteiden hankkimisessa helpotti useat samasta aiheesta aiemmin tehdyt opinnäytetyöt. Työn aikana muokkasin teoriaosuutta joitakin kertoja, lähinnä tiivistämisen muodossa. Teoriaosuus muovaantui lopulliseen muotoonsa vasta työn loppupuolella.

Kun olin saanut teoriaosuuden pohjan valmiiksi ja kohdeyrityksen uusin tilinpäätös valmistui viime kevään aikana, aloitin oikaisemaan yrityksen tuloslaskelmia ja taseita, jonka jälkeen laskin tarvittavat tunnusluvut sekä laadin kassavirtalaskelmat. Siirsin yrityksen viralliset tuloslaskelmat ja taseet exceliin, jossa tein myös tarvittavat oikaisut, laskin tunnusluvut sekä laadin kassavirtalaskelmat. Viimeisenä vuorossa oli tunnuslukujen ja kassavirtalaskelmien tulkitseminen ja analysointi sekä vertailu kilpailijoihin ja toimialan mediaaniin.

Kun työn lopussa mietin, sainko vastaukset kaikkiin tutkimuskysymyksiin, voin tyytyväisenä todeta, että kyllä sain. Tärkeimpänä tavoitteena oli pystyä tutkimaan kohdeyrityksen taloudellisen tilan kehitystä vertailuvuosien aikana tunnuslukujen

ja kassavirta-analyysin avulla. Sain yrityksen taloudellisesta tilasta kattavan kuvan etenkin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja tehokkuuden näkökulmasta. Kassavirta-analyysin avulla pystyttiin hahmottamaan, kuinka paljon rahaa yritykseen on tilikausien aikana tullut ja kuinka hyvin tulorahoitus on riittänyt. Lisäksi työssä saatiin kattava kuva, kuinka hyvin kohdeyrityksen taloudellinen tila kestää vertailua keskeisiin kilpailijoihin sekä toimialan mediaaniin. Opinnäytetyön etenemistä haittasi hieman oma kokopäiväinen työssäkäynti, jonka johdosta työn valmistuminen venyi turhan pitkälle.

Lähteet

Alapuro, R. & Arminen, I. 2004. Vertailevan tutkimuksen ulottuvuuksia. Helsinki: WSOY.

Atrill, P. & McLaney, E. 2011. Accounting and finance for non-specialists, 7th edition. Prentice Hall Europe. Essex.

Balance Consulting. 2016. Tunnuslukuopas. http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut. Viitattu 12.3.2016.

Corporate Analysis reg. Assoc. 2013. The guide to the analysis of financial statements of finnish companies. Helsinki.

Eskola, A. & Mäntysaari, A. 2006. Menestys: Kannattavuuden hallinnan perusteet. Keuruu.

Finnvera Oyj. Toimiala Online. 2012-2015. Tilinpäätöstilastot. Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus 2012-2015. Viitattu 25.7.2016. http://www2.toimialaonline.fi/

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kallunki, J-P., Lantto, A-M & Sahlström, P. 2008. Tilinpäätösanalyysi IFRS-maailmassa. Helsinki: Talentum.

Kinnunen, J., Laitinen E., Laitinen, T., Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2006. Mitä on yrityksen taloushallinto. Keuruu: KY-Palvelu Oy.

Kinnunen, J., Leppiniemi, J., Martikainen, t. & Virtanen, K. 2000. Yrityksen taloushallinnon perusteet. Keuruu: KY-Palvelu Oy.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Kirjanpitolaki 30.12.2015/1620.

Koski, T. 2012. Kassa on kuningas. Tilisanomat 16.10.2012.

Lahti, P., Viljaranta, J. 2013. Rakennusyrityksen kirjanpito ja tilinpäätös. 5. painos. Helsinki: Suomen Rakennusmedia Oy.

Laine, M., Bamberg, J. & Jokinen, P. 2007. Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Lehtonen, R. 2002. Taloustiedolla tulosta. Helsinki: Talentum.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2009. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Juva: WSOYpro.

Leppiniemi, J & Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Neljäs, uudistettu painos. Juva: WSOYpro.

Mäntyneva, M., Heinonen, J & Wrange K. 2008. Markkinointitutkimus. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Niskanen, J & Niskanen, M 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Saatavissa:http://www.finlex.fi.

Salmi, I. 2010. Mitä tilinpäätös kertoo? 4.-6. painos. Helsinki: Edita.

Salmi, I. & Rekola-Nieminen, L. 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. Helsinki: Edita.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Hakapaino Oy.

Yritystutkimusneuvottelukunta 2009. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Tampere: Esa Print Oy.

Yritystutkimusneuvottelukunta 2002. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Tampere: Tammer-Paino Oy.

YTN:N kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava

LIIKEVAIHTO
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)
Valmistus omaan käyttöön (+)
Liiketoiminnan muut tuotot
Materiaalit ja palvelut
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
  - Ostot tilikauden aikana
  - Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)
- Ulkopuoliset palvelut

Henkilöstökulut
- Palkat ja palkkiot
- Henkilösivukulut
  - Eläkekulut
  - Muut henkilösivukulut

Poistot ja arvonalentumiset
- Suunnitelman mukaiset poistot
- Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
- Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

Liiketoiminnan muut kulut
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
Rahoitustuotot- ja kulut
- Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksistä
- Tuotot osuuksista omistusyhteysyrityksissä
- Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
  - Saman konsernin yrityksiltä
  - Muilta
- Muut korko- ja rahoitustuotot
  - Saman konsernin yrityksiltä
  - Muilta
- Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
- Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
- Korkokulut ja muut rahoituskulut
  - Saman konsernin yrityksiltä
  - Muilta

VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ
Satunnaiset erät
- Satunnaiset tuotot
- Satunnaiset kulut

VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
Tilinpäätössiirrot
- Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)
- Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)

Tuloverot
- Tilikauden verot
- Laskennalliset verot

Muut välittömät verot
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

YTN:N taseen kaava

Vastaavaa
PYSYVÄT VASTAAVAT
Aineettomat hyödykkeet
- Kehittämismenot
- Aineettomat oikeudet
- Liikearvo
- Muut pitkävaikutteiset menot
- Ennakkomenot

Aineelliset hyödykkeet
- Maa- ja vesialueet
  - Omistetut
  - Vuokraoikeudet
- Rakennukset ja rakennelmat
  - Omistetut
  - Vuokraoikeudet
- Koneet ja kalusto
- Muut aineelliset hyödykkeet
- Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Sijoitukset
- Osuudet saman konsernin yrityksissä
- Saamiset saman konsernin yrityksiltä
- Osuudet omistusyhteysyrityksistä
- Saamiset omistusyhteysyrityksiltä
- Muut osakkeet ja osuudet
- Muut saamiset

VAIHTUVAT VASTAAVAT
Vaihto-omaisuus
- Aineet ja tarvikkeet
- Keskeneräiset tuotteet
- Valmiit tuotteet / tavarat
- Muu vaihto-omaisuus
- Ennakkomaksut

Saamiset
Pitkäaikaiset
- Myyntisaamiset
- Saamiset saman konsernin yrityksiltä
- Saamiset omistusyhteysyrityksiltä
- Lainasaamiset
- Laskennalliset verosaamiset
- Muut saamiset
- Siirtosaamiset

Lyhytaikaiset
- Myyntisaamiset

Saamiset saman konsernin yrityksiltä
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä
Lainasaamiset
Laskennalliset verosaamiset
Muut saamiset
Siirtosaamiset

Rahoitusarvopaperit
Osuudet saman konsernin yrityksissä
Muut osakkeet ja osuudet
Muut arvopaperit
Rahat ja pankkisaamiset

Vastaavaa yhteensä

Vastattavaa
OMA PÄÄOMA
Osake-, osuus ja muu vastaava pääoma
Ylikurssirahasto
Arvonkorotusrahasto
Käyvän arvon rahasto
Vararahasto
Muut rahastot
Yhtiöjärjestyksen / sääntöjen mukaiset rahastot
Muut rahastot

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

Tilikauden voitto (tappio)
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ
Poistoero
Vapaaehtoiset varaukset
PAKOLLISET VARAUKSET
Eläkevaraukset
Verovaraukset
Muut pakolliset varaukset

VIERAS PÄÄOMA
Pitkäaikainen
Pääomalainat
Joukkovelkakirjalainat
Vaihtovelkakirjalainat
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Ostovelat
Rahoitusvekselit
Velat saman konsernin yrityksille
Velat omistusyhteysyrityksille
Laskennalliset verovelat
Muut velat

Siirtovelat

Lyhytaikainen

Pääomalainat
Joukkovelkakirjalainat
Vaihtovelkakirjalainat
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Ostovelat
Rahoitusvekselit
Velat saman konsernin yrityksille
Velat omistusyhteysyrityksille
Laskennalliset verovelat
Muut velat
Siirtovelat

Vastattavaa yhteensä

YTN:N kululajikohtaisen tuloslaskelman tilinpäätösanalyysi

LIIKEVAIHTO
Liiketoiminnan muut tuotot
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ
Aine- ja tarvikekäyttö
Ulkopuoliset palvelut
Henkilöstökulut
Laskennallinen palkkakorjaus
Liiketoiminnan muut kulut
Valmistevaraston lisäys/vähennys

KÄYTTÖKATE
Suunnitelman mukaiset poistot
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

LIIKETULOS
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista
Muut korko- ja rahoitustuotot
Korkokulut ja muut rahoituskulut
Kurssierot
Sijoitusten ja rahoituspapereiden arvonalentumiset
Välittömät verot

NETTOTULOS

Satunnaiset tuotot
Satunnaiset kulut

KOKONAISTULOS

Poistoeron lisäys/vähennys
Vapaaehtoisten varausten lisäys/
Laskennallinen palkkakorjaus
Käyvän aron muutokset
Muut tuloksen oikaisut

TILIKAUDEN TULOS

YTN:N Taseen tilinpäätösanalyysi

PYSYVÄT VASTAAVAT

Kehittämismenot
Liikearvo
Muut aineettomat hyödykkeet
Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet
Rakennukset ja rakennelmat
Koneet ja kalusto
Muut aineelliset hyödykkeet
Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet
Muut osakkeet ja osuudet
Sisäiset saamiset
Muut saamiset ja sijoitukset
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä

Leasingomaisuus

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Aineet ja tarvikkeet
Keskeneräiset tuotteet
Valmiit tuotteet
Muu vaihto-omaisuus
Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset
Sisäiset myyntisaamiset
Muut sisäiset saamiset
Muut saamiset
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

Rahat ja rahoitusarvopaperit

Vastaavaa yhteensä

OMA PÄÄOMA

Osake- tai muu peruspääoma
Ylikurssi- ja arvonkorotusrahasto
Käyvän arvon rahasto
Muut rahastot
Kertyneet voittovarat
Tilikauden tulos
Pääomalainat
Taseen oma pääoma yhteensä
Poistoero

Vapaaehtoiset varaukset
Poistoero ja varaukset yhteensä
Oman pääoman oikaisut
Oikaistu oma pääoma yhteensä

VIERAS PÄÄOMA

Pääomalainat
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Sisäiset velat
Muut pitkäaikaiset velat
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Laskennallinen verovelka
Pakolliset varaukset
Leasingvastuut

Korolliset lyhytaikaiset velat
Saadut ennakot
Ostovelat
Sisäiset ostovelat
Muut sisäiset korolliset velat
Muut sisäiset korottomat velat
Muut korottomat lyhytaikaiset velat
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä
Oikaistu vieras pääoma yhteensä

Vastattavaa yhteensä

YTN:N Kassavirta-analyysi

Liiketulos	
+	Poistot ja arvonalentumiset
Käyttökate	
-/+	Toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys
+/-	Pakollisten varausten lisäys/vähennys
Toimintajäämä	
+	Rahoitustuotot
-	Rahoituskulut
-	Verot
+/-	Satunnaiset tuotot/kulut
Rahoitusjäämä	
-/+	Investoinnit (netto)
-/+	Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys
Investointijäämä	
+/-	Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys
+/-	Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lis/väh
+/-	Pääomalainojen lisäys/vähennys
+/-	Oman pääoman maksullinen lis/väh (pl. Osingonjako)
-	Osingonjako/yksityiskäyttö
-/+	Lainasaamisten lisäys/vähennys
Rahavarojen muutos	
+	Rahavarat tilikauden alussa
-	Rahavarat tilikauden lopussa
=	**0**

Tuloslaskelma (t EUR)

	01.01.2015 31.12.2015	01.01.2014 31.12.2014	01.01.2013 31.12.2013	01.01.2012 31.12.2012
LIIKEVAIHTO	**1 373 862,34**	**1 104 332,62**	**955 257,14**	**770 981,11**
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	**-17 028,54**	**33 299,52**	**2 043,64**	**16 497,18**
Valmistus omaan käyttöön (+)	**0**	**0**	**0**	**0**
Liiketoiminnan muut tuotot	**123 300,47**	**113 168,59**	**20 307,32**	**47 726,80**
Materiaalit ja palvelut	**-349 246,95**	**-266 797,72**	**-247 094,79**	**-124 904,61**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-271 876,81	-134 806,33	-129 448,35	-67 129,77
Ostot tilikauden aikana	-263 505,77	-146 985,97	-131 817,82	-80 420,62
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	-8 371,04	12 179,64	2 369,47	13 290,85
Ulkopuoliset palvelut	-77 370,14	-131 991,39	-117 646,44	-57 774,84
Henkilöstökulut	**-395 428,22**	**-337 677,96**	**-338 999,88**	**-148 482,67**
Palkat ja palkkiot	-324 171,21	-271 203,72	-276 320,38	-116 811,17
Henkilösivukulut	-71 257,01	-66 474,24	-62 679,50	-31 671,50
Eläkekulut	-56 224,47	-53 212,25	-50 640,88	-23 759,41
Muut henkilösivukulut	-15 032,54	-13 261,99	-12 038,62	-7 912,09
Poistot ja arvonalentumiset	**-303 419,05**	**-270 464,21**	**-272 472,35**	**-264 238,64**
Suunnitelman mukaiset poistot	-303 419,05	-270 464,21	-272 472,35	-264 238,64
Liiketoiminnan muut kulut	**-365 887,97**	**-321 450,36**	**-320 405,32**	**-323 432,64**
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	**66 152,08**	**54 410,48**	**-201 364,24**	**-25 853,47**
Rahoitustuotot- ja kulut	**-50 836,61**	**-29 085,63**	**346 688,38**	**-40 559,73**
Muut korko- ja rahoitustuotot	337,42	1 071,24	369 856,58	338,76
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-51 174,03	-30 156,87	-23 168,20	-40 898,49
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	**15 315,47**	**25 324,85**	**145 324,14**	**-66 413,20**
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	**15 315,47**	**25 324,85**	**145 324,14**	**-66 413,20**
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	**15 315,47**	**25 324,85**	**145 324,14**	**-66 413,20**

Tase

	01.01.2015 31.12.2015	01.01.2014 31.12.2014	01.01.2013 31.12.2013	01.01.2012 31.12.2012
Vastaavaa				
PYSYVÄT VASTAAVAT	**1 734 187,39**	**1 533 859,86**	**1 526 948,68**	**1 534 484,92**
Aineettomat hyödykkeet	**1 701 323,20**	**1 521 691,59**	**1 510 734,41**	**1 501 845,99**
Kehittämismenot	1 650 916,21	1 474 039,46	1 446 170,62	1 405 831,99
Aineettomat oikeudet	11 829,16	13 666,94	15 504,72	16 444,30
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	5 116,74	20 190,62	53 136,25
Ennakkomaksut	38 577,83	28 868,45	28 868,45	26 433,45
Aineelliset hyödykkeet	**32 864,19**	**12 168,27**	**16 214,27**	**32 638,93**
Koneet ja kalusto	32 864,19	12 168,27	16 214,27	32 638,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**712 559,75**	**403 043,88**	**331 357,37**	**347 565,66**
Vaihto-omaisuus	**153 097,64**	**178 497,22**	**133 018,06**	**128 604,95**
Aineet ja tarvikkeet	57 523,71	65 894,75	53 715,11	51 345,64
Keskeneräiset tuotteet	41 958,74	54 386,47	46 890,67	46 522,69
Valmiit tuotteet / tavarat	53 615,19	58 216,00	32 412,28	30736,62
Saamiset				
Pitkäaikaiset	**23 685,54**	**23 348,43**	**21 062,81**	**20 750,82**
Muut saamiset	23 685,54	23 348,43	21 062,81	20 750,82
Lyhytaikaiset	**531 235,75**	**201 178,86**	**177 257,13**	**197 991,52**
Myyntisaamiset	330 582,45	149 380,78	164 638,74	152 938,05
Muut saamiset	0,57	920,61	411,39	16 124,88
Siirtosaamiset	200 652,73	50 877,47	12 207,00	28 928,59
Rahat ja pankkisaamiset	**4 540,82**	**19,37**	**19,37**	**218,37**
Vastaavaa yhteensä	**2 446 747,14**	**1 936 903,74**	**1 858 306,05**	**1 882 050,58**
Vastattavaa				
OMA PÄÄOMA	**308 633,60**	**293 318,13**	**267 993,28**	**-60 931,25**
Osake-, osuus ja muu vastaava pääoma	**605 425,00**	**605 425,00**	**697 225,39**	**513 625,00**
Muut rahastot	**1 013 340,14**	**1 013 340,14**	**921 539,75**	**921 539,75**
Yhtiöjärjestyksen / sääntöjen mukaiset rahastot	1 013 340,14	1 013 340,14	921 539,75	921 539,75
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	**-1 325 447,01**	**-1 350 771,86**	**-1 496 096,00**	**-1 429 682,80**
Tilikauden voitto (tappio)	**15 315,47**	**25 324,85**	**145 324,14**	**-66 413,20**
VIERAS PÄÄOMA	**2 138 113,54**	**1 643 585,61**	**1 590 312,77**	**1 942 981,83**
Pitkäaikainen	**1 245 462,15**	**1 162 141,22**	**1 169 049,92**	**1 543 071,38**
Pääomalainat	105 000,00	105 000,00	105 000,00	105 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta	1 140 462,15	1 057 141,22	1 064 049,92	1 438 071,38
Lyhytaikainen	**892 651,39**	**481 444,39**	**421 262,85**	**399 910,45**
Lainat rahoituslaitoksilta	440 765,00	138 762,00	135 684,00	162 288,95
Ostovelat	110 808,11	39 049,64	65 286,66	51 048,65
Muut velat	96 893,31	93 778,28	69 194,55	86 032,13
Siirtovelat	244 184,97	209 854,47	151 097,64	100 540,72
Vastattavaa yhteensä	**2 446 747,14**	**1 936 903,74**	**1 858 306,05**	**1 882 050,58**

Oikaistu tuloslaskelma

	01.01.2015 31.12.2015	01.01.2014 31.12.2014	01.01.2013 31.12.2013	01.01.2012 31.12.2012
LIIKEVAIHTO	**1 373 862,34**	**1 104 332,62**	**955 257,14**	**770 981,11**
Liiketoiminnan muut tuotot	**123 300,47**	**113 168,59**	**20 307,32**	**47 726,80**
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	**1 497 162,81**	**1 217 501,21**	**975 564,46**	**818 707,91**
Aine- ja tarvikekäyttö	-271 876,81	-134 806,33	-129 448,35	-67 129,77
Ulkopuoliset palvelut	-77 370,14	-131 991,39	-117 646,44	-57 774,84
Henkilöstökulut	-395 428,22	-337 677,96	-338 999,88	-148 482,67
Laskennallinen palkkakorjaus				
Liiketoiminnan muut kulut	-365 887,97	-321 450,36	-320 405,32	-323 432,64
Valmistevaraston lisäys/vähennys	-17 028,54	33 299,52	2 043,64	16 497,18
KÄYTTÖKATE	**369 571,13**	**324 874,69**	**71 108,11**	**238 385,17**
Suunnitelman mukaiset poistot	-303 419,05	-270 464,21	-272 472,35	-264 238,64
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä				
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset				
LIIKETULOS	**66 152,08**	**54 410,48**	**-201 364,24**	**-25 853,47**
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista				
Muut korko- ja rahoitustuotot	337,42	1071,24	369 856,58	338,76
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-51 174,03	-30 156,87	-23 168,20	-40 898,49
Kurssierot				
Sijoitusten ja rahoituspapereiden arvonalentumiset				
Välittömät verot				
NETTOTULOS	**15 315,47**	**25 324,85**	**145 324,14**	**-66 413,20**
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
KOKONAISTULOS	**15 315,47**	**25 324,85**	**145 324,14**	**-66 413,20**
Poistoeron lisäys/vähennys				
Vapaaehtoisten varausten lisäys/				
Laskennallinen palkkakorjaus				
Käyvän aron muutokset				
Muut tuloksen oikaisut				
TILIKAUDEN TULOS	**15 315,47**	**25 324,85**	**145 324,14**	**-66 413,20**

Oikaistu tase

	01.01.2015 31.12.2015	01.01.2014 31.12.2014	01.01.2013 31.12.2013	01.01.2012 31.12.2012
PYSYVÄT VASTAAVAT	**1 757 872,93**	**1 557 208,29**	**1 548 011,49**	**1 555 235,74**
Kehittämismenot	1 650 916,21	1 474 039,46	1 446 170,62	1 405 831,99
Muut aineettomat hyödykkeet	50 406,99	47 652,13	64 563,79	96 014,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	**1 701 323,20**	**1 521 691,59**	**1 510 734,41**	**1 501 845,99**
Koneet ja kalusto	32 864,19	12 168,27	16 214,27	32 638,93
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	**32 864,19**	**12 168,27**	**16 214,27**	**32 638,93**
Sisäiset saamiset	23 685,54	23 348,43	21 062,81	20 750,82
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	**23 685,54**	**23 348,43**	**21 062,81**	**20 750,82**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**688 874,21**	**379 695,45**	**310 294,56**	**326 814,84**
Aineet ja tarvikkeet	57 523,71	65 894,75	53 715,11	51 345,64
Keskeneräiset tuotteet	41 958,74	54 386,47	46 890,67	46 522,69
Valmiit tuotteet	53 615,19	58 216,00	32 412,28	30736,62
Vaihto-omaisuus yhteensä	**153 097,64**	**178 497,22**	**133 018,06**	**128 604,95**
Myyntisaamiset	330 582,45	149 380,78	164 638,74	152 938,05
Muut saamiset	200 653,30	51 798,08	12 618,39	45 053,47
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	**531 235,75**	**201 178,86**	**177 257,13**	**197 991,52**
Rahat ja rahoitusarvopaperit	**4 540,82**	**19,37**	**19,37**	**218,37**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**2 446 747,14**	**1 936 903,74**	**1 858 306,05**	**1 882 050,58**
OMA PÄÄOMA				
Osake- tai muu peruspääoma	605 425,00	605 425,00	697 225,39	513 625,00
Muut rahastot	1 013 340,14	1 013 340,14	921 539,75	921 539,75
Kertyneet voittovarat	-1 325 447,01	-1 350 771,86	-1 496 096,00	-1 429 682,80
Tilikauden tulos	15 315,47	25 324,85	145 324,14	-66 413,20
Pääomalainat				
Taseen oma pääoma yhteensä	**308 633,60**	**293 318,13**	**267 993,28**	**-60 931,25**
Poistoero				
Vapaaehtoiset varaukset				
Oman pääoman oikaisut	**105 000,00**	**105 000,00**	**105 000,00**	**105 000,00**
Oikaistu oma pääoma yhteensä	**413 633,60**	**398 318,13**	**372 993,28**	**44 068,75**
VIERAS PÄÄOMA				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 140 462,15	1 057 141,22	1 064 049,92	1 438 071,38
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	**1 140 462,15**	**1 057 141,22**	**1 064 049,92**	**1 438 071,38**
Korolliset lyhytaikaiset velat	440 765,00	138 762,00	135 684,00	162 288,95
Ostovelat	110 808,11	39 049,64	65 286,66	51 048,65
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	341 078,28	303 632,75	220 292,19	186 572,85
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**892 651,39**	**481 444,39**	**421 262,85**	**399 910,45**
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	**2 033 113,54**	**1 538 585,61**	**1 485 312,77**	**1 837 981,83**
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**2 446 747,14**	**1 936 903,74**	**1 858 306,05**	**1 882 050,58**

Kassavirtalaskelmat	2015	2014	2013	2012
Liiketulos	**66 152,08**	**54 410,48**	**-201 364,24**	**-25 853,47**
+ Poistot ja arvonalentumiset	303 419,05	270 464,21	272 472,35	264 238,64
Käyttökate	**369 571,13**	**324 874,69**	**71 108,11**	**238 385,17**
-/+ Toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys	-195 453,31	-12 297,35	64 278,63	-116 085,67
+/- Pakollisten varausten lisäys/vähennys	-	-	-	-
Toimintajäämä	**174 117,82**	**312 577,34**	**135 386,74**	**122 299,50**
+ Rahoitustuotot	337,42	1 071,24	369 856,58	338,76
- Rahoituskulut	-51 174,03	-30 156,87	-23 168,20	-40 898,49
- Verot	-	-	-	-
+/- Satunnaiset tuotot/kulut	-	-	-	-
Rahoitusjäämä	**123 281,21**	**283 491,71**	**482 075,12**	**81 739,77**
-/+ Investoinnit (netto)	-503 746,58	-277 375,39	-264 936,11	-265 801,73
-/+ Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-337,11	-2 285,62	-311,99	-10 258,23
Investointijäämä	**-380 802,48**	**3 830,70**	**216 827,02**	**-194 320,19**
+/- Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	83 320,93	-6 908,70	-374 021,46	235 438,29
+/- Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	302 003,00	3 078,00	-26 604,95	-41 049,60
+/- Pääomalainojen lisäys/vähennys	-	-	-	-
+/- Oman pääoman maksullinen lis/väh (pl. Osingonjako)	0	0	183 600,39	0
- Osingonjako/yksityiskäyttö	-	-	-	-
-/+ Lainasaamisten lisäys/vähennys	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	**4 521,45**	**0**	**-199,00**	**68,50**
+ Rahavarat tilikauden alussa	19,37	19,37	218,37	149,87
- Rahavarat tilikauden lopussa	-4 540,82	-19,37	-19,37	-218,37
=	**0**	**0**	**0**	**0**